

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

A B C

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmickowski, wiadomości potocznych Bogdan Piotrowski, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 493 P

Poznań, piątek dnia 20 października 1933

Rok XXVIII

Poznań, 19 października

Przed wniesieniem nowego budżetu

Z ust samego ministra skarbu dowiedzieliśmy się, jak będzie wyglądał w ogólnych cyfrach preliminarz budżetowy na rok 1934/5, który rząd za dwa tygodnie przedłoży sejmowi. Mianowicie w wywiadzie na temat zużycia pożyczki, ogłoszonym w „Sancynym” „Kurjerze Porannym”, podał p. minister Zawadzki, że rząd ustalił już sumy wydatków i dochodów tego preliminarza: pierwsze wynoszą 2.165, drugie 2.117 milionów.

Wynika z tego, że nowy budżet zamyka się deficytem w sumie 48 milionów. Ale do dochodów zaliczono już 175 milionów, które mają pozostać z pożyczki po pokryciu tegorocznego deficytu. Normalne zatem dochody preliminarzu rząd na 1.942 milionów, czyli rzeczywisty deficyt nowego budżetu wynosi 223 miliony.

Jednak i ta cyfra wymaga jeszcze gruntowniejszego zbadania. Chodzi mianowicie o to, czy wymieniona wyżej suma 1.942 milionów normalnych dochodów jest realna, czy nie. W szukaniu odpowiedzi na to pytanie, nie możemy opierać się na złudnych nadziejach poprawy konjunktury, ale musimy zbadać wyniki za bezpośrednio ubiegłe lata.

W r. 1932/3 dochody skarbu wyniosły 2.002 miliony. Jest to jednak suma nominalna, ponieważ zaliczono do niej 70 milionów, zaczerpniętych z Banku Polskiego jako bezprocentowy kredyt rządu. Normalne zatem dochody budżetowe wyniosły 1.932 miliony. Jest to suma o 10 milionów niższa od preliminarzowej na rok 1934/5.

Znamy już wyniki za pierwsze półrocze 1933/4. Dochody skarbu w tym okresie wyniosły 877 milionów, co w stosunku rocznym wyraża się cyfrą 1.754 miliony. Przypuśćmy, że półrocze zimowe będzie lepsze o 50 milionów (tak było w roku ubiegłym, obecnie może być gorzej skutkiem deflacyjnych wpływów pożyczki), otrzymamy sumę 1.800 milionów, jako przypuszczalny, bynajmniej nie pesymistycznie obliczony dochód skarbu za rok 1933/4. Tutaj różnica wynosi już 140 milionów na rachunek roku 1934/5.

Widzimy zatem, że dochody za rok 1934/5 preliminarzowane są przez rząd powyżej rzeczywistych wyników za dwa poprzedzające lata. Na jakiej podstawie? Odpowiedź cyfrowa na to pytanie znajdzie się w szczegółach nowego preliminarza. Jednak z punktu widzenia życia gospodarczego można już obecnie nowemu preliminarzowi zarzucić nierealność po stronie dochodów. Stan obecny życia gospodarczego nie upoważnia do preliminarzowania dochodów na rok przyszły o 140 milionów więcej, aniżeli przyniesie rok bieżący.

Przejdźmy do wydatków.

W r. 1932/3 wynosiły one 2.224 miliony. Wydatki preliminarzowane na rok 1934/5 są tylko o 59 milionów, czyli o 2,7 proc. niższe.

Za pierwsze półrocze roku bieżącego

Zdecydowana postawa Anglii

Jednomyślność całego gabinetu — Wielka Brytania gotowa jest opublikować tajne dokumenty, które w całej pełni wykażą dwulicową grę Rzeszy

Londyn. (Tel. wł.) Omawiając wyniki wczorajszego posiedzenia gabinetu angielskiego dzisiejsza prasa stwierdza, że należy oczekiwać w niedalekiej przyszłości ogłoszenia dokumentów, które poprzedzą wystąpienie Niemiec z Ligi Narodów i wycofanie się ich z prac konferencji rozbrojeniowej.

„Morning Post” pisze, że ministrowie przyszli do przekonania, iż w najbliższej przyszłości nie należy oczekiwać wyjaśnienia w sprawie ostatecznego stanowiska Niemiec. Zdecyduje o tym plebiscyt w dniu 12 listopada. Gdyby zaszła potrzeba opublikowania dokumentów z powodu dalszego wykrętnego stanowiska Rzeszy, nastąpi to bezwzględnie.

„Daily Mail” jest zdania, że opublikowanie tych dokumentów oczekiwać należy już w najbliższych dniach. Wówczas bowiem przedstawi się istotny stan rzeczy we właściwym świetle.

Zdaniem „Times” obrady ministrów wykazały jednomyślność wszystkich członków gabinetu. Rząd angielski jest zdania, że żądaniu Niemiec, aby uznać je jako naród równorzędny, stało się zadość przez wprowadzenie Rzeszy do Ligi Narodów i przyznanie jej stałego miejsca w Radzie Ligi.

Jeśli chodzi o kwestję równouprawnienia Niemiec pod względem zbrojeń, jest to zagadnienie bardzo skomplikowane z uwagi na wyraźne postanowienia traktatów i obecne położenie. Dwa zasadnicze punkty można spełnić, aby dojść do ostatecznego porozumienia: dotychczasowe wyniki pracy międzynarodowej muszą być wyraźniej i znacznie jaśniej sformułowane, a solidarność pomiędzy Włochami, Francją, Anglią i Stanami Zjednoczonymi nadal utrzymana. Tylko ona bowiem może doprowadzić do celu dążenia państw, utrwalenia pokoju światowego.

Aby usunąć wszelkie podejrzenia i zarzuty rząd angielski postanowił w

razie potrzeby opublikować dokumenty, które poprzedzą wycofanie się Rzeszy ze współpracy międzynarodowej w Genewie, równocześnie jednak

dać możliwość rządowi niemieckiemu podjęcia nowych pertraktacji i starać się nie utrudniać tych rozmów.

Hitler o polskim Pomorzu

Złudne nadzieje kanclerza, aby na ten temat mogły toczyć się jakiegokolwiek rozmowy z Polską

Londyn. (PAT.) „Daily Mail” zamieszcza dziś rozmowę swego specjalnego korespondenta z kanclerzem Hitlerem. Wywiad ten bardzo obszerny dotyczy całego szeregu spraw.

Hitler deklaruje się w nim jako wielki przyjaciel Anglii, co jest dziwne po jego sobotniej mowie, w której nie znalazł specjalnie życzliwych słów pod adresem W. Brytanii. Oświadczył on, że t. zw. militaryzacja Niemiec nie ma zupełnie celów wojennych, lecz jedynie wychowawcze wewnątrz kraju, zwłaszcza walkę z komunizmem. Kanclerz zaprzeczył również wiadomości, jakoby rząd niemiecki już obecnie przeprowadzał zbrojenia oraz dokonywał zakupów broni i amunicji.

Najciekawszą częścią wywiadu jest oświadczenie kanclerza, dotyczące sto-

sunku do Polski. Na zapytanie o t. zw. „korytarz” Hitler oświadczył:

„Nikt normalny nie będzie uważał „korytarza” za jedną z wielkich zdobyczy konferencji pokojowej. Tego rodzaju urządzenie mogło jedynie przynieść w skutku wytworzenie wrogiego stosunku pomiędzy Niemcami i Polską. Ale nawet traktat pokojowy daje nam prawo żądania rewizji.

„Nikt w Niemczech nie myśli o tem, aby podjąć wojnę z Polską w sprawie „korytarza”, ale wszyscy mamy nadzieję, że oba narody mogą się porozumieć i podejmą spokojną dyskusję. Przyszłość pokaże czy nie jest możliwe, aby Niemcy i Polska znalazły takie rozwiązanie tej sprawy, które byłoby do przyjęcia dla obu stron”.

Rozłam wśród socjalistów francuskich

Grupa Renaudela t. zw. neosocjaliści opuścili partję

Paryż (PAT). Wczoraj popołudniu odbyło się zebranie grupy parlamentarnej partji socjalistycznej, którego przebieg był niezwykle burzliwy.

Już na onegdajszym zebraniu Paul Faure w niezwykle gwałtowny sposób atakował neosocjalistów (t. j. grupę Renaudela), domagając się usunięcia ich z partji. Faure miał się wyrazić, że ci socjaliści, którzy głosowali za projektem rządowym, byliby zdrajcami sprawy. W razie zgody na arty-

kuł projektu rządowego, mówiący o kontroli fabrykacji broni, neosocjaliści dowiedliby, że są w porozumieniu z fabrykantami.

Według informacji prasy na ostatnim posiedzeniu Renaudel miał oświadczyć:

„Od wczorajszego wieczora uważam, że rozłam jest faktem dokonany. Zostają jednak oficjalnie do momentu, aż mnie wykluczą, gdyż pragnę, byście posunęli się aż do zbrodni względem socjalistów, którą popełnicie, wyrzucając mnie za drzwi, mnie, który niema sobie nic do zarzucenia”.

Blum usiłował usprawiedliwić Faure'a, twierdząc, że ma on swobodę wypowiedzenia się i że nie jest rzeczą prezesa partji ustalać procedurę w stosunku do deputowanych, którzy brali udział w meetingu w Angoulême. Wyjaśnienie to uznane było za niewystarczające przez deputowanych odłamu Renaudela, którzy zaczęli rzucać obelgi i oskarżenia pod adresem Bluma i jego zwolenników. W końcu neosocjaliści opuścili zebranie.

Dziś popołudniu mieli oni odbyć zebranie, na którym ma być zdecydowane, czy pozostaną w dalszym ciągu w grupie. Komunikat, wydany przez grupę socjalistyczną, zawiera ostrzeżenie pod adresem szerokiego rzesz opinii publicznej, by nie dawano wiary pogłoskom, które mają na celu „powiększenie nieporozumienia i wewnętrznych trudności partyjnych”.

O zajścia w Wólce i Łukawcu

Rzeszów. (PAT.) W rozprawie o zajścia w Wólce i Łukawcu przemawiali wczoraj obrońcy Liwo, Wilusz, Hakalla i Krysa, poczem replikował prokurator. Po dalszych przemówieniach obrońców Liwy i Kryy, którzy polemizowali z repliką prokuratora, rozprawę odroczone. Wyrok spodziewany w piątek.

M. K.

Należy wyzyskać sytuację

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“).

Paryż, 17 października.
W chwili, kiedy rozszła się po Paryżu wiadomość o decyzji Trzeciej Rzeszy wycofania się z Genewy, wychodziliśmy z kilku dziennikarzami Francuzami z jednej z tutejszych redakcyj. Ukazały się właśnie wydania wieczornych dzienników. Publiczność rozchwytywała je, komentując żywo wypadki i zdając sobie doskonale sprawę z powagi sytuacji. Paryż jednak, jak zawsze zresztą w doniosłych momentach, nie zdradzał żadnego zdenerwowania. Przeszliśmy naumyślnie przez najrozmaitsze dzielnice, mieszając się z tłumem. Wszyscy niemal stawiali sobie jedno i to samo pytanie: a co teraz będzie?

W jednej z kawiarni przy Polach Elizejskich spotkaliśmy dwóch znajomych inżynierów, byłych kombatanów. Jeden z nich ujął sytuację w sposób ogromnie trzeźwy, mówiąc:

„Położenie obecne jest o tyle lepsze, że Niemcy najzupełniej zrzucili maskę obłudy. Należy jednak skończyć z poczynaniami „boncouryzmu”, bodaj, że jeszcze niebezpieczniejszego od „briandyzmu”. Ten ostatni bowiem miał jeszcze pewną mistykę, mógł powoływać się na okoliczności łagodzące dla swej polityki; Briand posiadał za partnera obłudnego Stresemanna, reprezentującego Niemcy rzekomo demokratyczne. Boncour nawet i tego pretekstu nie może wysuwać dla uzasadnienia swojej słabości, ponieważ stoi w obliczu szalu hitlerowskiego, w obliczu rozwyrzonego pangermanizmu.

„Sytuacja jest dzisiaj jasna. Niemcy, usuwając się z instytucji genewskich, wykazały dobitnie, że nie chcą zgodzić się na żadną kontrolę, ponieważ ich zbrojenia są zakrojone na szeroką skalę, co więcej, chcą je jeszcze bardziej rozszerzyć. Gest Hitlera potwierdza jedynie obawy Francji, wykazując konieczność rekojmii bezpieczeństwa. Sytuacja zatem rządu francuskiego wzmocniła się. Ale teraz zachodzi pytanie, czy rząd potrafi ją wyzyskać.”

Jest to rzeczywiście sedno sprawy. Nie inaczej zresztą oceniają sytuację francuskie sfery narodowe. Są one zdania, iż ponieważ Niemcy usuwają się z Genewy, przeto eo ipso upada nierozważna obietnica, uczyniona przedstawicielom Rzeszy, a przynajmniej im zasadniczo „Gleichberechtigung”; natomiast powinny być utrzymane postanowienia traktatu wersalskiego. Ale czy rząd francuski będzie miał dosyć energii, by zająć równie stanowcze stanowisko; czy z drugiej strony zdoła on zgrupować dokoła siebie byłych sojuszników? Niewiadomo. Pod tym względem nie żywi się zbyt dużego optymizmu.

Poczynania germanofilskie p. MacDonald są znane zbyt dobrze; z drugiej zaś strony Ameryka zaczyna już wycofywać się z t. zw. „wspólnego frontu” genewskiego. Co zaś do Włoch, to panuje jeszcze większa tajemnica, wzbudzająca nawet zaniepokojenie. Niektórzy przypuszczają, że Rzym zechce odegrać w obecnej chwili rolę arbitra; że posłuży mu do tego nieszczęsny „pakt czterech”, nie wróżący nic dobrego, bo przecież pomimo powziętych środków ostrożności był i jest on dla jego inicjatorów instrumentem do rewizji traktatów.

Te obawy nie są bynajmniej płonemi. W przeciwieństwie bowiem do innych delegacji genewskich, bądź niezdecydowanych, bądź wyrażających opinię, iż konferencja rozbrojeniowa powinna zostać utrzymana i bez udziału Niemiec — koła włoskie zajęły od początku stanowisko opozycyjne. Uważały one, iż po usunięciu się reprezentantów Rzeszy należy zawiesić obrady konferencji. Powstaje pytanie dlaczego? Odpowiedź na nie znajdziemy w „Popolo d'Italia”, dzienniku, założonym, jak wiadomo, przez Mussoliniego i najwierniej odzwierciedlającym jego idee. Píše on, co następuje: „Decyzje, powzięte przez Rzeszę, zmuszają naturalnie rządy czterech wielkich potęg europejskich oraz Stanów Zjednoczonych do rozważenia ze spokojem nowej sytuacji. Nie jest ona bez wyjścia, ponieważ jest możliwe uregulować teraz poza Ligą Narodów oraz konferencją rozbrojeniową nawet najdelikatniejsze problemy polityki międzynarodowej, przede wszystkim europejskiej. Dzięki Mussolinemu Europa nie będzie zdana na chaos; istnieje bowiem pakt czterech, do którego Włochy mają pełne zaufanie.”

Dorzućmy od siebie że pewno Niemcy także. Jeden to powód więcej, by mieć się na ostrożności. W każdym razie „combinazione” rzymskie zaczynają się coraz wyraźniej zarysowywać. Krąży już nawet pogłoski, że Włochy noszą się z zamiarem zwołania konferencji pięciu mocarstw i to w Rzymie. Czy pogłoski te się potwierdzą, to inna rzecz. Czy Rzym był poinformowany o projektach Hitlera wycofania się z Ligi Narodów, także niewiadomo.

Robione są oczywiście różne komentarze co do zasadniczej przyczyny tego gestu, nieoczekiwanego, ponieważ został dokonany w momencie, w którym Berlin wygrywał w Genewie na całej linii. Rządowi Hitlera chodziło oczywiście o utrzymanie całej obecnej siły zbrojnej Niemiec; kierował się on też względami polityki wewnętrznej. Dlaczego jednak szef „brunatnych koszul” w swym przemówieniu robił tak wyraźne

Sprawa Banku Spółdziel. Rzemiosła

Polska Agencja Telegraficzna ogłasza, co następuje:

„W sprawie Banku Rzemieślniczego w Poznaniu i w związku z wersjami o rzekomych nadużyciach ze strony władz tego Banku, zwróciliśmy się do urzędu prokuratorskiego w Poznaniu o udzielenie nam autorytatywnych wyjaśnień, czy prawdą jest, że urząd prokuratorski przeprowadził rewizję w lokalach Banku. Na zapytanie otrzymaliśmy z miarodajnego źródła wyjaśnienie, że prawdą jest, że urząd prokuratorski uskutecznił zajęcie ksiąg, i to niektórych tylko ksiąg Banku. Stało się to na życzenie władz Banku, które same zwróciły się do urzędu prokuratorskiego o podjęcie tej właśnie czynności, a to z uwagi na lansowanie wiadomości o rzekomych nieprawidłowościach, któreby mogły podważyć zaufanie do Instytucji jako takiej. Zabezpieczenie zatem ksiąg, a bynajmniej nie ich odebranie, chroni tem samem Bank przed insynuacjami.”

Tyle Polska Agencja Telegraficzna. Sprawa Banku Spółdzielczego Rzemiosła odbiła się w społeczeństwie tak gło-

I w mniejszych miastach wybory odbędą się 26 listopada?

Według krążących pogłosek, wybory do rad miejskich w województwach poznańskim i pomorskim mają się odbyć w dniu 26 listopada r. b. nietylko w miastach, liczących ponad 10.000 mieszkańców, ale także we wszystkich miastach mniejszych.

Wybory w miastach, liczących powyżej 10.000 mieszkańców, rozpisano już teraz, gdyż regulamin wyborczy wyznacza tu termin 40-dniowy. Natomiast rozpisanie wyborów w miastach poniżej 10.000 mieszkańców, odbywa się — wedle regulaminu — na 30 dni przed dniem wyborów. O ile dzieła ten ustalono również na 26 listopada, to rozpisanie wyborów do rad miejskich w mniejszych miastach nastąpiłoby w dn. 26 października r. b.

Wobec tej możliwości działacze naszego obozu powinni rozpocząć już teraz energiczną pracę przygotowawczą do wyborów we wszystkich miastach

Nowy ustrój w Austrii

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Wiedeń, w październiku.
Najbliższe dni przyniosą całkowitą reorganizację ustroju państwowego w Austrii, którą kanclerz Dollfuss zamierza przeprowadzić we wszystkich dziedzinach życia państwowego, gospodarczego i społecznego.

Wytyczną jego poczynają jest całkowite oddzielenie polityki od zagadnień gospodarczych. W myśl tych wytycznych powstać mają odrębne instytucje reprezentacyjne dla ustawodawstwa gospodarczego i odrębne dla politycznego. Będzie to dla gospodarki izba stanów, a dla polityki izba narodowa. Ponieważ w całym szeregu wypadków zagadnienia polityczne i gospodarcze ściśle się zająbiają, trud-

umizgi pod adresem Francji i premjera Daladier? W kwestji tej istnieją dwie wersje. Niektórzy utrzymują, iż pewne tutejsze koła polityczne pchały rząd do bezpośrednich układów z Niemcami. Inni natomiast, że kanclerz manewruje w ten sposób głównie poto, by odciągnąć Francję od Wielkiej Brytanji oraz od innych sprzymierzeńców.

Jaki jest rzeczywisty cel tego manewru — niewiadomo. Niemniej nikt sobie nie robi jakichkolwiek złudzeń co do pokojowych planów Trzeciej Rzeszy. W każdym razie można śmiało powiedzieć, że wielki program, opierający się o współpracę międzynarodową, został poważnie zdyskredytowany przez ostatni krok Berlina. Konsekwencje tego kroku mogą być nieprzewidziane, gdyż stworzył on nową sytuację. Powinna ją wyzyskać nie tylko Francja, ale i Polska. Jej pozycja w Paryżu może silnie wzrosnąć, odzwyczajając się już bowiem tutaj głosy, domagające się zacieśnienia przymierzy i utworzenia wspólnego frontu państw, stojących na straży traktatów.

I. BRIARES.

śnem echem, że wyjaśnienie jej we wszystkich szczegółach przed forum sądowym na podstawie zeznań pod przysięgą jest we wszech miarę pożądane. Dlatego ponawiamy swój apel do inż. Namysła, by nie zaniechał wytoczenia nam procesu.

Sprawa nadkomisarza Pituleja

Jak już wczoraj zaznaczyliśmy, bliski inż. Namysłowi „Przegląd Codzienny” wyraził się o ustąpieniu nadkomisarza Pituleja ze stanowiska komendanta policji państwowej na m. Poznań, że „dymisja ta nastąpiła na żądanie p. wojewody poznańskiego Raczyńskiego w następstwie pewnych kontrowersyj na tle posunięć wewnętrznych”. Drugi organ obozu „sannacyjnego”, „Dziennik Poznański” nie zabrał dotąd głosu w tej sprawie i nie wyjaśnił o jaką chodziło kontrowersję na tle posunięć wewnętrznych, która spowodowała dymisję nadkomisarza Pituleja na żądanie wojewody Raczyńskiego.

stwowych, zastrzeżonych w specjalnych ustawach.

W ten sposób nowy ustrój państwo-społeczny w Austrii oparty będzie na czterech instytucjach, co jest swego rodzaju nowością w historii ustawodawstwa. Jest w tem analogia do ustroju państwo-społecznego we Francji w okresie od r. 1799 do r. 1814, t. j. z okresu konsulatu i cesarstwa Napoleona.

Działalność ustawodawcza według projektów kanclerza Dollfussa opierać się będzie na tym samym systemie, na jakim opiera się ona w państwach, posiadających dwuizbowe parlamenty. Każdy projekt ustawy znajdzie się w zależności od swego charakteru w izbie stanów, lub w izbie narodowej, następnie zaś przekazany będzie radzie krajowej, jako drugiej izbie. Izba stanów powoływana będzie przez wybory pośrednie. Przy wyborach do izby narodowej utrzymane będzie prawo wyborcze 4-o przymiotnikowe, t. j. proporcjonalne, bezpośrednie, powszechne i tajne. Jedynie równość prawa wyborczego zostanie zniesiona i oparta na systemie pluralnym.

Kanclerz Dollfuss posunięcie to motywuje tem, że w całym szeregu krajów, których charakteru demokratyczno-parlamentarnego nie można zakwestjonować, jak w Belgji i Anglii prawo wyborcze oparte jest również na systemie pluralnym. W Belgji np. prawo do większej liczby głosów posiadają osoby, które ukończyły 35 rok życia, ojcowie rodzin, absolwenci wyższych uczelni, oraz posiadacze pewnej sumy papierów państwowych i ruchomości. Jedna osoba nie może posiadać więcej niż trzy głosy. Dodatkowo drugi głos może być przyznany w razie zbiegu pewnych dokładnie sprecyzowanych warunków.

Na analogicznych podstawach opiera się projekt kanclerza Dollfussa. Dodatkowe głosy przy wyborach przysługują będą ojcom rodzin oraz osobom zasłużonym w życiu gospodarczym i społecznym. K. M.

Europa chce pozbyć się Żydów

„Hajnt” w korespondencji z Genewy (dr. Karlebacha) daje sprawozdanie z obrad Ligi Narodów nad sprawą żydowską. Gdy delegaci państw składali deklarację w sprawie ulg dla emigrantów żydowskich do Palestyny, zdawało się, że

„Europa zgna się z nami. Chce ona pozbyć się nas raz na zawsze... Jakkolwiek niektórzy z mówców są w stosunku do nas przyjaźni, jednak państwa, kraje, chcą się nas pozbyć...”

Z przemówień delegatów wynika, że obawiają się oni powikłań wewnątrz ich krajów:

„Przelekli się oni „sprawy żydowskiej”. Hitler narzucił im ten lek. Chcą oni uniknąć wewnętrznych powikłań, a dostrzegają, że te powikłania zbliżają się. U Benesa — z partją narodowo-demokratyczną, u Raczyńskiego — z endecją, a u Rumuna — z Kużą. Wobec tego chwytają się Erec Izrael, dając nam radę: uciekajcie, chociażby w nocy, bowiem nadchodzi niebezpieczeństwo śmierci, a my nie będziemy mogli uratować was...”

„Mocarstwo anonimowe” nie może już narzucić swojej woli narodowi nawet w tem gronie, które utworzone zostało po jego myśli. Rządy, nawet nie skłonne do antysemityzmu, chcą się za wszelką cenę pozbyć Żydów.

Aresztowanie naczelnika aresztów miejskich we Lwowie

Ze Lwowa donoszą: Z polecenia prokuratora sądu okręgowego we Lwowie aresztowany został naczelnik lwowskich aresztów miejskich, p. Kropiwnicki i odstawiony do więzienia śledczego.

Z giełdy paryskiej

Paryż, (PAT.) Deklaracja premjera Daladiera i uchwalenie wyjątkowo przyspieszonej procedury dyskusji nad projektami rządowymi wywołały silne wrażenie w kołach giełdowych, które zareagowały na to zwyżką kursów.

W związku ze wzrostem zaufania do projektów nastąpiła zniżka kursów obcych walut. Dolar notowano 17,25 przy zamknięciu w stosunku do 17,54 z dnia poprzedniego. Funt notowano przy zamknięciu 79,675 w stosunku do 80,125 z dnia poprzedniego.

„Uzgadnianie” projektu konstytucyjnego

Znowu odroczenie sesji sejmowej tuż po jej otwarciu

Warszawa (Tel. wł.) Prace wstępne nad projektem konstytucji, prowadzone przez p. Cara, przeciągają się w łonie B. B. Projekt bowiem nie spotkał się z pełną aprobatą czynników decydujących i obecnie naradzają się czynniki rządowe z panem Sławkim i Carem. Mają być wprowadzone pewne zmiany przy zachowaniu zasadniczej koncepcji elity i postulatu o wzmocnieniu władzy prezydenta. Mają być zmienione niektóre postanowienia

wienia szybszego działania konstytucyjnego, wzmocnienia siły obronnej państwa i uprawnień wodza naczelnego.

Dopiero po uzgodnieniu projekt będzie przedłożony B. B., którego aprobata będzie stanowić jedynie akt formalny. B. B. otrzyma projekt po zwołaniu Sejmu, i dlatego prawdopodobnie staje się pogłoska, że sesja sejmowa zostanie odroczone w listopadzie na dni 30. (w)

„Ugodowość” Gdańska w praktyce

Uniemżliwiają przywóz produktów rolnych z Polski

Warszawa (Tel. wł.) Polskie sfery rolnicze zwróciły od kilku tygodni uwagę na praktyki władz gdańskich, których rezultatem jest uniemżliwienie importu polskich produktów spożywczych na teren Gdańska. Rolnictwo gdańskie może w najlepszym wypadku zaspokoić potrzeby Gdańska na rolnicze artykuły spożywcze w wysokości około 2/5. Oczywiście, że pozostała część tego powinna być sprowadzona z Polski. Dotąd przywóz produktów spożywczych, mleka, nierogacizny, masła i ziemniaków, nie natrafiał na żadne trudności. Na podstawie umowy warszawskiej

Gdańsk posiada odrębne przepisy weterynaryjno-sanitarne. Od kilku tygodni celna straż gdańska na granicy polskiej przeprowadza rewizje transportów aprowizacyjnych i domaga się dopełnienia skomplikowanych formalności, żąda specjalnych opakowań, koncesji na sprzedaż produktów spożywczych, w praktyce uniemżliwiając import artykułów spożywczych z Polski na teren wolnego miasta. Skutkiem tych zarządzeń jest zatrzymanie na granicy gdańskiej kilkuset wagonów, wiozących z Polski do Gdańska artykuły spożywcze.

Echa napaści na ks. biskupa Łukomskiego

Warszawa (Tel. wł.) Sąd Najwyższy rozpatrywał sprawę odpowiedzialnego redaktora „sanacyjnego” „Przeglądu Łomżyńskiego”, oskarżonego o zniesławienie ks. bisk. Łukomskiego.

We wrześniu 1931 r. pismo ogłosiło napastliwy artykuł, krytykujący list pasterski. W liście tym ks. biskup Łukomski zalecał proboszczom zbieranie datków na bezrobotnych, a „Prze-

gląd Łomżyński” nazwał tę akcję robieniem frontu wobec równoczesnej akcji czynników oficjalnych. Ks. biskup Łukomski zgłosił skargę o zniesławienie i obrazę.

W sądzie okręgowym i apelacyjnym redaktora „Przeglądu Łomżyńskiego” uniewinniono. Sąd Najwyższy skargę kasacyjną o unieważnienie dwóch poprzednich wyroków oddalił.

Ujęcie hersztów groźnej bandy

Postrach podmiejskich okolic stolicy — Wyśledzenie „Globusa”, człowieka o żelaznej głowie i jego towarzysza - W pogoni za zbirami — Ujęcie ich w Warszawie

Warszawa (Tel. wł.) Okolice podmiejskie cierpiały wiele od bandy opryszków, którzy dokonywali często napadów.

Hersztem bandy był 23-letni Jan Maniak, znany w świecie przestępczym pod pseudonimem „Globus”, z zawodu subjekt, syn urzędnika. Ukończył on 4 klasy gimnazjum i dwa kursy handlowe.

Przydomek „Globus” pochodzi od niezwykle twardej głowy. Tym fenomenem zainteresowali się nawet lekarze i Maniak ma być poddany specjalnym badaniom. Towarzyszem „Globusa” był „Cham”, niejaki Zygmunt Kołodziejcki i obaj kierowali bandą.

Przed kilku tygodniami po dokonaniu rabunków w Zieloncu pod Warszawą, ludność zorganizowała samobronę i jednego z bandytów ujęła. Zamknięty w areszcie w Wołominie bandyta wylał kraty w oknie i zbiegł. Krył się on w stolicy, Modlinie itd.

Policja, otrzymawszy informacje o miejscu pobytu hersztów dokonała obławy w Mielinie u Piechowiczówny na ul. Nowej, ale uprzedzeni w porę

bandyci zbiegli do wsi Ciszki. Tam skryli się w chacie Chmielowskiej. Na widok przybywającej policji zabarykadowali drzwi i wylamując okno zaczęli uciekać ku Warszawie. W pogoni rzucili się wywiadowcy, których bandyci zasypali strzałami. W odpowiedzi na to zaczęli również strzelać policjanci, raniąc w nogę Kołodziejckiego.

Tymczasem Maniak, zabrawszy mu rewolwery, uciekał dalej i przedostał się do stolicy, gdzie ukrył się w domu przy ul. Żabkowskiej 6. Wbiegł on na klatkę schodową, a za nim wywiadowcy, którzy zamknęli bramę i gwizdami oraz okrzykami zaalarmowali mieszkańców domu, zalecając nie otwierać drzwi. Równocześnie wezwano rezerwę. W ciągu paru minut przybyli policjanci uzbrojeni w pancerze.

Tymczasem bandyta bezskutecznie chciał dostać się do mieszkań, ale drzwi zastał zamknięte. Kiedy zatem weszła policja, Maniak oddał się w jej ręce. Rewolwery nie znaleziono. Widocznie bandyta wyrzucił je na powietrze.

Stanowisko Włoch wobec manifestacji Rzeszy

Paryż. (PAT.) Agencja Havasa donosi z Genewy, że jej przedstawiciel przy Lidze Nar. może zapewnić, iż decyzja rządu niemieckiego opuszczenia konferencji rozbrojeniowej zapadła w Berlinie już w piątek rano, czyli w przeddzień zebrania się komisji głównej.

Postanowienie wystąpienia z Ligi Narodów powzięte zostało dopiero w sobotę rano, gdy Berlin zapoznał się z głównym zarysem exposé, wygłoszonego tegoż dnia przez min. Simona. W przeciwieństwie do pogłosek, Mussolini nie był uprzedzony o decyzji rządu niemieckiego i wyraził nawet z tego powodu swe niezadowolnienie.

Berlin (PAT.) Wbrew dotychczasowemu optymizmowi prasa niemiecka zaczyna nagle niepokoić się

co do stanowiska Włoch w konflikcie rozbrojeniowym.

„Berliner Tagebl.” cytując artykuł wstępny „Giornale d'Italia”, domagający się wyjaśnienia w sprawie dalszych zamierzeń niemieckich, nazywa to żądanie niespodzianką. Dziennik zauważa że Niemcy w ostatnich dniach jasno określili stanowisko w sprawie rozbrojenia, a obowiązkiem innych mocarstw jest obecnie okazać czy opracowanie projektu z programem rozbrojenia będzie możliwe.

Rzymski korespondent „Vossische Ztg” stwierdza, że stanowczy ton oświadczeń premiera Daladier i min. Simona widocznie podziałał na decyzję rządu włoskiego, który wobec zachowania się Francji i Anglii, chciałby wycofać się na pozycję zarezerwowane.

Traktat turecko-rumuński

Ankara (PAT). Podpisany w dniu wczorajszym traktat turecko-rumuński składa się ze wstępu i 22-ech artykułów. We wstępie strony dają wyraz przeświadczeniu o konieczności współpracy w celu utrzymania pokoju i wzmocnienia więzów przyjaźni. Artykuł pierwszy głosi, że między obu państwami i narodami istnieje pokój nie mogący być pogwałconym, i szczerą trwałą przyjaźnią. Artykuł drugi potwierdza zobowiązania stron wynikające z paktu paryskiego i konwencji londyńskich o określeniu napastnika; potępia wszelką napad, lub udział w jakiegokolwiek napadzie, czy w porozumieniu agresywnym, skierowanym przeciwko którejkolwiek ze stron układających się. Artykuł trzeci przewiduje na wypadek zatargów między stronami zastosowanie postępowania pojednawczego, sądowego, lub rozjemczego, z wyłączeniem sporów, dotyczących praw zwierzchników każdej ze stron, lub podlegających ich wyłącznej kompetencji.

Artykuły od czwartego do dwudziestego pierwszego określają warunki postępowania, przewidzianego w artykule trzecim, a wreszcie artykuł dwudziesty drugi stwierdza, że traktat został zawarty na lat 10 i wejdzie w życie niezwłocznie po ratyfikowaniu go, które winno nastąpić w najbliższym czasie.

Wyrok na tle wypadków rozruchowych

Tarnów (PAT). Przed drugim kompletem sądu okręgowego w Tarnowie pod przewodnictwem sędziego Łodzińskiego odbyła się dziś rozprawa, mająca również za tło wypadki rozruchowe. Sąd rozpatrywał sprawę 5 właścicieli Jana Tęczy, Jana Saka, Józefa Grdonia, Stanisława Piroga i Stanisława Gawła, oskarżonych o to, że w d. 18 czerwca b. r. brali udział w zgromadzeniu w Grabinach gdzie zebrany tłum zaatakował policję. W wyniku zajścia 2 policjantów zostało kontuzjowanych, jedna osoba z tłumu zabita a 4 ranione.

Po kilkugodzinnej rozprawie trybunał skazał Tęczę i Saka każdego na jednorocznie więzienie bez zawieszania kary, a pozostałych uniewinnił.

W rocznicę zgonu ks. Józefa

Lipsk (PAT) W środę, jako w 120-tą rocznicę zgonu ks. Józefa Poniatowskiego, wychodźstwo polskie w Saksonii złożyło tradycyjny hołd bohaterowi z nad Elstery. Wieczorem kolonja polska z konsulem R. P. Brzezińskim i członkami konsulatu zebrała się przed pomnikiem, celem złożenia wieńca i kwiatów ze wstęgami o barwach narodowych. Bezpośrednio potem odbyła się w sali Domu Polskiego uroczysta akademja.

Należy podkreślić, że przy ceremonji składania wieńca „asystował” osobny posterunek policji niemieckiej.

Centrala szpiegowska

Strasburg (PAT). „Elsässer Botte” donosi z poważnego źródła, że niemiecka akcją szpiegowską na terenie fortyfikacji wschodnio - francuskich kieruje centrala hitlerowska w Saarbrücken, która rozporządza wielką liczbą agentów, zamieszkałych na terenie Lotaryngji. Z powodu niedostatecznej kontroli na granicy saarsko-francuskiej oraz przychylnego ustosunkowania się policji saarskiej do hitlerowców, centrala może utrzymywać bez żadnych trudności ścisły kontakt z agentami i przysyłać zebrane przez nich informacje wprost do Berlina. W kontakcie z omawianą centralą szpiegowską pozostawać ma cały szereg urzędników saarskich, będących, jak wiadomo, na służbie Ligi Narodów, a m. in. pewien wyższy urzędnik sądu krajowego w Saarbrücken.

Samobójstwo na dancingu

Warszawa (Tel. wł.) Późnym wieczorem do restauracji hotelu „Victoria” przy ul. Jasnej przybył 31-letni Stanisław Witkowski, zamieszkały w hotelu „Bristol” w towarzystwie dwóch kobiet. Po wypiciu dwóch butelek szampana i po uregulowaniu rachunku, Witkowski wyszedł na środek sali i w oczach licznych gości nocnego „dancingu” przyłożył sobie rewolwer do skroni i wystrzelił.

Przywołany lekarz „Pogotowia” stwierdził śmierć na miejscu.

Natychmiastowe dochodzenie wykazało, że Witkowski przybył niedaw-

no z Carvin we Francji, gdzie bawił dłuższy czas w interesach finansowych. Po przybyciu do Warszawy zamieszkał w hotelu „Bristol”. Posiadał przy sobie 1500 zł gotówką, które zdeponował w kasie hotelowej.

Towarzyski Witkowskiego zatrzymano, celem przesłuchania, jaka mogła być przyczyna samobójstwa przemysłowca Zwłoki samobójcy przewieziono do prosektorjum.

Polscy pięściarze górą

Zlin. (PAT.) W środę wieczór odbył się w Zlinie na Morawach mecz pięściarski między reprezentacją Łodzi i drużyną Moraw.

Zwyciężył zespół łódzki 9:7. Łodzianie byli o wiele lepsi i zasłużyli na cyfrowo wyższy wynik. Meczowi przyglądało się 2 i pół tysiąca widzów.

Kurs dolara. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 5.97 zł, w Gdańsku na Warszawie 5.95 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu płacił dziś za .00 mk niem. w dewizach 211.00 zł, gotówką 208.00 zł, za 100 guld. gd. w dewizach 173.11 do 173.37 zł, gotówką 172.77 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIEŻNA

Poznań 19 10 1933 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była utrzymana.

Z pożyczek państwowych płacono za 5% poź. konwers. 49¼% oraz za 4% poź. inwestycyjną 104.50, natomiast ofiarowano 4% premj. dol. po 49.—

Z papierów lokacyjnych P Z K obracano 4¼% dolarowymi list. zast. po 37 do 36—% w płaceniu (przy kursie dolara 6.05), zaś 4¼% dolarowe listy zast. w zlocie handlowano po 40¼%; w końcu płacono za 4% listy zast. konwers. 37¼—38.—

Z akcyj bankowych ofiarowano Bank Polski po 80.—

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej. Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

5% poź. konwersyjna 49¼% P

4¼% dolarowe listy zast. s. K. z r. 1933 a 6.05 37—36% P.

4¼% dolarowe listy zast. s. K. z r. 1933 a 8.90 40¼% +

4% listy zastaw. konw. ostempl. P. Z. K. 37¼—38% P.

(Kurs w złotych)

4% poź. premj. dol., serja III 49— O.

4% premj. pożyczka inwest 104.50 P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski I em 80.— O.

Tendencja utrzymana.

Urzędowa cedula

Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań 19 10 1933 r.

Warunki: Handel hurtowy parwetel Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.

Standardy: 1 żyto 727 g/l. 2. pszenica 756 g/l. 3. owies 500 g/l.

Ceny transakcyjne

Zyta 165 tonn par Poznań 14,75

Zyta 30 tonn par Poznań 14,60

Ceny orientacyjne

Zyto 14,50—14,75

Uspсобienie spokojne 19,25—19,75

Pszenica 15,75—16,75

Uspсобienie słabe 13,50—13,75

Jęczmień 695—705 g/l 13,00—13,25

Jęczmień 675—685 g/l 13,25—13,50

Uspсобienie słabe 13,25—13,50

Owies 21,25—21,50

Uspсобienie słabe 31,50—33,50

Mąka żytnia 65% wł work. 8,50—9,00

Uspсобienie spokojne 8,50—9,00

Mąka pszenna 65% wł work. 9,50—10,00

Uspсобienie spokojne 38,00—41,00

Otręby żytnie 37,00—39,00

Otręby pszenne 14,00—15,00

Otręby pszenne (grube) 13,00—14,00

Rzepak zimowy 21,00—25,00

Gorzecza 22,00—25,00

Wyka latowa 130,00—15,00

Peluszka 90,00—12,00

Groch Viktoria 90,00—110,00

Groch Folgera 2,65—2,90

Koniczyna czerwona 141/2

Koniczyna biała 17,00—18,00

Koniczyna żółta odłuszczone 14,50—15,00

Ziemniaki jadalne 18,00—19,00

Ziemniaki fabr za kilo % 22,0—22,50

Makuch lniany 58,00—63,00

Makuch rzepakowy

Makuch słonecznikowy

Śrut Soja

Mak niebieski

Ogólne uspсобienie spokojne

Transakcje na odmiennych warunkach:

zyta 330 tonn, jęczmień 30 tonn otrab

żytnich 55 tonn, otrab pszeniczny 10 tonn,

grochu Viktoria 45 tonn koniczyny żółtej

10 tonn koniczyny białej 15 tonn, maku

niebieskiego 26 tonn.

K T O

POPIERA PRZEMYSŁ ZAGRANICZNY
ODBIERA CHLEP ROBOTNIKOM
POLSKIM!

Regulamin wyborczy do rad miejskich

(Dokończenie).

Protesty wyborcze i unieważnienie wyborów.

§ 44. Wybory są nieważne:

- jeżeli zostanie stwierdzone, że w danym okręgu wyborczym dopuszczono się przy wyborach przekupstw, fałszu lub jakiegokolwiek podstępnie a popełnione przestępstwa mogły wpłynąć na wynik wyborów;
- jeżeli wybory przeprowadzone zostały niezgodnie z przepisami niniejszego regulaminu, a popełnione uchwylenia mogły wpłynąć na wynik wyborów.

§ 45. W ciągu 7 dni po dniu ogłoszenia wyniku wyborów przez główną komisję wyborczą co najmniej taka liczba wyborców danego okręgu wyborczego, jaka jest uprawniona w myśl § 17 niniejszego regulaminu do zgłoszenia listy kandydatów, ma prawo wnieść protest przeciwko wyborom w tymże okręgu z żądaniem unieważnienia wyborów w całości, albo też wyboru poszczególnego radnego. Protesty przeciwko wyborom wnoszą się na piśmie do głównej komisji wyborczej, która w terminie 3-dniowym winna je przesłać z odpowiednimi wyjaśnieniami i aktami wyborczymi do władzy, powołanej do rozstrzygnięcia protestów (§ 46). Wniesienie protestu przeciwko wyborom wstrzymuje ukonstytuowanie się nowowybranej rady miejskiej.

§ 46. (1) O unieważnieniu w całości lub części z urzędu i na skutek protestu decydują: w odniesieniu do miast niewydziałonych z powiatowego związku samorządowego — starosta powiatowy, w odniesieniu do miast wydzielonych — wojewoda, przyczem starosta powiatowy i wojewoda stosują tryb postępowania, przewidziany w art. 97 ustawy.

(2) W razie unieważnienia wyboru poszczególnych radnych z urzędu lub na skutek wniesionego protestu, wstępują na ich miejsce kolejno zastępcy. W razie zaś unieważnienia wyborów w całości w danym okręgu wyborczym, władza, zarządzająca wybory, a określone w § 6, zarządzają w ciągu 14 dni nowe wybory w tym okręgu. Nowe wybory odbywają się na podstawie tych samych spisów wyborców i przez te same komisje wyborcze. Spisy wyborców mogą być przez komisję wyborczą zmienione na skutek uzasadnionych reklamacji, wniesionych w myśl przepisów niniejszego regulaminu (§§ 13 i 14).

Rozwiązanie komisji wyborczych.

§ 47. W razie niewniesienia protestu przeciwko wyborom w przepisany terminie główna komisja wyborcza przekazuje wszystkie akta wyborcze przełożonemu gminy miejskiej do przechowania w archiwum. Po uprawomocnieniu się aktu wyborczego wszystkie komisje wyborcze rozwiązują się.

Wybory uzupełniające.

§ 48. Jeżeli w ciągu kadencji listy zastępców radnych zostaną wyczerpane a liczba radnych zmniejszy się o 20%, władze zarządzające wybory (§ 6) mogą zarządzić wybory uzupełniające. Te same władze obowiązane są to uczynić, gdy liczba radnych zmniejszy się o 30%, a rada nie będzie rozwiązana w myśl art. 69 (3) ustawy. Przy obliczeniu 20 albo 30% ułamki zaokrągla się w górę do pełnej jedynek.

§ 49. (1) Przepisy niniejszego regulaminu, dotyczące w szczególności zarządzenia wyborów komisji wyborczych, list kandydatów, spisów wyborców, wyboru radnych bez głosowania, ogłoszenia list kandydatów i terminu głosowania, sposobu przeprowadzenia głosowania, obliczenia i ustalenia wyniku głosowania, protestów wyborczych i unieważnienia wyborów oraz rozwiązania komisji wyborczych mają analogiczne zastosowanie przy wyborach uzupełniających.

(2) Odnosna władza może utrzymać podział miasta na okręgi wyborcze taki, jaki był przy ostatnich wyborach głównych, może jednak ten podział zmienić, o ile zmiana ta byłaby uzasadniona zmianą liczby mieszkańców w mieście lub w poszczególnych okręgach wyborczych.

(3) Jeżeliby na poszczególnych okręgach wyborczych według dotychczasowego podziału miało przypadać przy wyborach uzupełniających mniej niż trzy mandaty, wówczas odnosa władza winna okręgi takie włączyć do sąsiednich lub połączyć we wspólny okręg tak ażeby każdy poszczególny okręg wyborczy posiadał przy wyborach uzupełniających co najmniej trzy mandaty.

(4) Podział okręgów wyborczych na obwody głosowania może być utrzymany, o ile został utrzymany podział na okręgi, lub gdy całe okręgi włączono albo połączono z okręgami sąsiednimi.

(5) Zastępcy radnych, wybranych w wyborach uzupełniających, powoływani są na tych samych zasadach, jak i przy wyborach głównych (§ 41).

Przepisy końcowe.

§ 50. Koszty związane z przeprowadzeniem wyborów ponosi gmina miejska. Zarząd miejski obowiązany jest dostarczyć komisjom wyborczym lokali wraz z niezbędnym urządzeniem oraz sił pomocniczych których przewodniczący komisji wyborczych mogą powołać do pomocy ko-

misjom przy spełnianiu wszelkich czynności. Wszystkie podania i świadectwa w sprawach wyborczych są wolne od opłat stemplowych oraz opłat administracyjnych związków samorządowych.

§ 51. Czynności zarządu miejskiego i przełożonego gminy, przewidziane niniejszym regulaminem, w druku tych organów spełniają organa tymczasowe, powołane w myśl przepisów art. 50, 55 (2), 72 i 73 ustawy.

§ 52. Regulamin niniejszy wchodzi w

życie z dniem ogłoszenia i obowiązuje na terenie województwa pomorskiego i poznańskiego. Jednocześnie traci moc obowiązującą wydany przez Ministra b. Dzielnicy Pruskiej regulamin wyborczy z dnia 12 sierpnia 1921 r. (Dz. Urzęd. Min b. Dz. Pr. Nr. 26, poz. 176), zmieniony rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 30 czerwca 1925 r. (Monitor Polski Nr. 149, poz. 662).

(Koniec).

Rzemiosło o znakowaniu wyrobów krajowych

Organizacje rzemieślnicze zainteresowały się żywo projektem znakowania wyrobów krajowych. Szereg Izb Rzemieślniczych nadesłał już do Rady Izb swe uwagi o projekcie tym.

Izby Rzemieślnicze w Brześciu nad Bugiem, w Wilnie, Nowogródki i Tarnopolu odniosły do projektu żadnych nie podniosły zastrzeżeń — inne omawiają poszczególne punkty projektu pod kątem widzenia interesów rzemiosła. Oprócz Izb również niektóre organizacje rzemieślnicze wyraziły opinie swoje w sprawie znakowania wyrobów wytwórczości krajowej.

Izba krakowska, podkreślając wielkie znaczenie znakowania wyrobów krajowych jako nader skutecznego środka propagandy wytwórczości polskiej, zwraca uwagę na konieczność stworzenia „takich form prawnych i organizacyjnych tego systemu, któreby zachęciły wytwórców do znakowania towarów“.

Udzielanie znaku odbywać się powinno według Izby „możliwie uproszczonym trybem postępowania“, uregulowanym odpowiednią ustawą. Izba krakowska proponuje, aby funkcję udzielania znaku wytwórczości krajowej sprawowały samorządy gospodarcze.

Izba lubelska, wyrażając się dodatnio o potrzebie wprowadzenia znakowania odnośnie do artykułu 6 projektu, wyraża opinie, że obowiązek zgłaszania do rejestracji „wyrobów już oznaczonych przed wejściem w życie rozporządzenia, nie powinien być połączony z kosztami“.

Izba lwowska przeciwna jest jedy-

nie nadto wygórowanym opłatom za rejestrację wyrobów, zgłaszanych jako krajowe — co mogłoby się odbić na cenie tych towarów. Mała siła nabywca konsumentów polskich nakazuje wystrzegać się tego rodzaju manipulacji.

Izba Rzemieślnicza w Łodzi w szeregu proponowanych poprawek zajmuję się m. i. sprawą zastosowania jak najszerzej „zasady decentralizacji“. Za zastosowaniem zasady tej przemawia według opinii Izby szereg względów np. ułatwienie producentom zgłaszania wyrobów w ich własnych instytucjach, które pozwoli akcję popierania wytwórczości krajowej „oprzec na szerszych warstwach producentów, aniżeli by to miało miejsce przy scentralizowaniu funkcji i uprawnień, wynikających z rozporządzenia o znakowaniu wyrobów“. Poza Izbami Rzemieślniczymi nadesłał do Rady Izb Rzemieślniczych opinie swą o znakowaniu wyrobów Polski Związek Chrześcijańskich Cechów Rzeźniczych i Wędliniarskich w Poznaniu.

Związek podnosi fakt, że nie wszystkie przetwory krajowe mogą w praktyce podlegać znakowaniu, niemożliwa jest bowiem fabrykacja ich według ściśle określonego i zatwierdzonego znaku. W szczególności odnosi się to do wyrobów rzeźniczo-wędliniarskich, wędlin i przetworów mięsnych, które często z powodu różnic jakościowych surowca „znacznie różnią się od siebie wyglądem, smakiem i jakością“. Związek wyraża ponadto szereg innych zastrzeżeń odnośnie do projektu znakowania.

W niedzielę, 22 bm. o godz. 12-tej w sali 17 Coll. Minus

odbędzie się

UROCZYSTA INAUGURACJA

Roku pracy 1933/4 Młodzieży Wszecpolskiej

Przemawiają kol. kol.:

P. Warmiński, J. Tarnowski i St. Czapiewski

Linja okrętowa

Gdynia — Daleki Wschód

Linja okrętowa Gdynia—Daleki Wschód, reprezentowana przez Polską Agencję Morską, posiadać będzie bezpośrednie połączenie okrętowe z portami półwyspu Malajskiego, Chin i Japonii. Statki zawijają będą do portów: Penang, Swettenham, Singapore, Hongkong, Szanghai, Kobe i Jokchama oraz w miarę podażu ładunków do Takao, Hanków, Tsingtau, Tien-Tsin i Dairen. Linja przyjmować będzie również ładunki na bezpośrednie konosamenty z przeładunkiem do portów: Telok Anson, Belawan Deli, Bangkok, Kuching, Malacca, Saigon, Amoy, Kanton, Cebu, Fou-czou, Hej-fong, Hoi-lo, Macao, Manila, Swatow, Wuchow, Czw-fu, Hankow, Niu-czang, Pukow, Chingwantao, Władywostok, Wuhu, Czemulpo, Otaru, Fusan, Gensan, Keelung, Osaka, Nagoya, Yokkaichi, Nagasaki, Meji, Tokio i t. d.

Statki odplywać będą z portu gdyńskiego w odstępach trzytygodniowych. Pierwszy ładować będzie statek „Helena“ około 25 listopada r. b., następnie statek „City of Bath“ około 16 grudnia r. b.

Z Stronnictwa Narodowego

Powiat rawicki

Ostatnio odbyło się szereg zebrań, organizowanych przez Stronnictwo Narodowe.

Rawicz. W sali hotelu Centralnego przy udziale 150 osób pod przewodnictwem p. Stefana Wojciechowskiego odbyło się zebranie Koła, na którym przemówienie wygłosił poseł dr. Wróbel. Zajął się on specjalnie zagadnieniem metod stosowanych przez „sanację“ w stosunku do Obozu Narodowego i podnosił, jak ważnym jest, by obywateli w poczuciu godności osobistej i Polaków z temi metodami walczyli. Przemówienie wygłoszone w świetnej formie często było przerywane oklaskami. W dyskusji zabrały głos przedstawicielki kobiet, dzieląc całkowicie wywody mówcy. Zebranie cechowała powaga i całkowita jednomyślność co do wszystkich zagadnień na zebraniu poruszonych.

Sarnowa. W sali p. Stachowiaka odbyło się zebranie z udziałem około 200 osób pod przewodnictwem p. Wacława Malaka. Dłuższe przemówienie wygłosił pos. J. Kawecki. W dyskusji

Związek Młodych Narodowców

w Poznaniu

bierze gremjalny udział w strzelaniu o oznakę P. O. S.

Członkowie, którzy nie zgłosili dotychczas swego udziału, zapisywać się mogą w Sekretariacie Zarządu na miasto Poznań — św. Marcin 65 do czwartku, 19 bm. Sekretariat czynny codziennie od 12 do 13,30 i 20 do 21.

ZARZĄD.

Bóle reumatyczne
artretyczne, newralgiczne
usuwa szybko przez zykliceranie
Balsam Bengalski
karpinińskiego

Tr 418

zabierali głos pp.: Jan Cieślak, Walenty Bątkiewicz, Jan Lewandowski, W. Rogaliński i inni. Mimo, iż na sali było sporo „sanatorów“ i mimo iż poruszano różne tematy z naszej współczesności, stanowisko zebranych naogół było jednomyślne.

Miejska Górka. Ponieważ na publiczne zebranie w sali miejskiej nie otrzymano zezwolenia, przeto organizatorzy zwołali posiedzenie osób sobie znanych do sali „Strzelnicy“. Stawilo się z górą 200 osób. Przewodniczył senior narodowców p. Bartkiewicz Franciszek. Przemówienie wygłosił p. pos. Teodor Witkowski, za co serdecznie mu dziękowano. Na sali było sporo członków „Strzelca“, jednak spokój nie został zakłócony i przebieg zebrania był bardzo poważny.

Dublin. Przybył pos. Lasota, ale zebranie nie mogło się odbyć, gdy przewodnik policji Musiał twierdził, że mogliby obradować tylko członkowie Stron. Nar., a ponieważ obecni nie mają legitymacji, więc do narad nie dopuścił. Tymczasem, iż na podstawie art. 18 a ustawy o zgromadzeniach wolno jest zrobić zebranie ludzi znanych osobście zwołującym nie pomogło, przeto mimo protestów posiedzenie się nie odbyło. Powołano natomiast komitet organizacyjny dla zorganizowania koła Stron. Nar.

Grabków. Odbyło się zebranie przy udziale posła Lasoty w obecności około 100 osób. Ten sam przewodnik policji p. Musiał ograniczył się tu tylko do stwierdzenia, czy wszyscy są osobście znani zwołującym i innych przeszkód nie czynił. Obrady odbyły się w spokoju, przy wielkim zainteresowaniu słuchaczy, przyczem p. pos. Lasocie serdecznie dziękowano za przybycie.

Bojanowo. Przewodniczący koła p. Ignacy Łuczkiwicz zgłosił zebranie w starostwie, jako publiczne, ale wobec odmowy sali w dwóch miejscach, trzeba było się ograniczyć do zamkniętego posiedzenia osób znanych osobście p. Łuczkiwiczowi w jego własnym lokalu. Mimo przeszkód przybyło 70 ludzi. Przemówienie wygłosił p. pos. Jan Przanowski, który w bardzo jasnych wywodach wyjaśnił sytuację polityczną i gospodarczą. Pos. Przanowskiemu gorąco dziękowano za przyjazd i słowa otuchy.

Kaweze. Wobec odmowy sali w Domu Gościwym zebranie odbyło się w domu p. Ponieckiego pod przewodnictwem p. Augustyna Ponieckiego. Również i tu policja sprawdzała, czy wszyscy są znani osobście zwołującemu. Przemawiali posłowie J. Przanowski i J. Kawecki.

Zakrzewo. Odbyło się zebranie przy udziale kilkudziesięciu osób w salce p. Kowalskiego, przyczem przemówienie wygłosił pos. J. Kawecki, dając szereg wyjaśnień w sprawach ustawodawstwa rolniczego, oraz omawiając zagadnienia bieżące i gospodarcze. Posłowi serdecznie dziękowano za przybycie.

Chojno. Zebranie odbyć się nie mogło, gdyż przewodnik policji uznał, że sala się nie nadaje, bowiem łączy się z bufetem i że wobec tego mogą słuchać przemówienia rzekomo i niezaproszeni. Zebrani w liczbie 100 musieli się roznieść, dając wyraz swemu rozgoryczeniu.

Szymanowo. Zebranie się odbyło przy udziale około 150 ludzi, przyczem znów sprawdzano przez policję, czy wszyscy są znani osobście zwołującym. Przemówienie wygłosił p. pos. Teodor Witkowski, nawołując do organizowania się w szeregach Stron. Nar. Przemówienie pos. Witkowskiego przyjmowane było bardzo gorąco.

Za fałszowanie weksli

Warszawa (Tel. wł.) Przemysłowiec Mischczurek stał przed tułejszym sądem okręgowym oskarżony o fałszerstwo weksli w sumie 150 tysięcy złotych. Sąd skazał Mischczurka na dwa lata więzienia. O wyroku skazującym zdecydowały w dużej mierze fatalne dla oskarżonego wyniki ekspertyzy grafologicznej.

Dokąd to zaprowadzi?

O ile obszernie na łamach prasy poruszano sprawy związane z t. zw. wychowaniem państwowym w szkole — o tyle stosunkowo mało dotąd oświetlano sprawę oddziaływania na młodzież poza szkołą.

Szkolne organizacje „sanacyjne”, a w szczególności „Straż Przednia” nie spełniają dostatecznie roli, do której zostały powołane. Mianowicie młodzież, stanowiąca w gimnazjach zwartą grupę, związaną węzłami przyjaźni, wspólnymi przeżyciami, ulegającą wpływowi z zewnątrz, nie jest bynajmniej materialem tak podatnym do wszczepiania jej obcych zupełnie pojęć, jak się to twórcom „Straży Przedniej” wydawało.

Obecnie więc zastosowano nowe metody oddziaływania. Wybiera się z pośród uczniów jednostki mniej odporne i z nich wytwarza się zbiorowisko, które już podatniejsze jest na oddziaływanie propagatora „Straży Przedniej”. Zamiast więc stosować dotychczasową taktikę, t. j. opanowywać dusze młodego pokolenia drogą narzucania pewnych pojęć bezpośrednio, robi się to drogą pośrednią, usiłując stworzyć kadry „państwowej” młodzieży szkolnej. Członkowie zaś tych kadr są powołani do urabiania swych kolegów z ławy szkolnej.

Wielką wagę przypisują tu pewne czynniki do obozów letnich młodzieży — tam bowiem kształcić się mają przyszli instruktorzy, pracujący na terenie gimnazjów. Dla tego też szczególnie usilnie starano się, aby kolonie letnie „Straży Przedniej” wypadły jak najlepiej i aby liczebnie dopisały. Jakie będą owoce tej wyłożonej pracy jeszcze niewiadomo. Jeżeli jednak wnikieliśmy bliżej i zapoznamy się z życiem obozów, to wnioski z tego będą zupełnie wyraźne.

Sama strona organizacyjna kolonii jest w danym wypadku obojętna, jednak dla informacji trzeba zaznaczyć, że kolonii było w Gdyni dwie. Każda z nich liczyła około 550 chłopców. Wyznaczono ich po 10 z każdego gimnazjum. Na miejscu nastąpił podział na grupy, drużyny i sekcje. Kierownictwo było mianowane, a więc hierarchia i podporządkowanie. Rygor miał być wojskowy.

Wkrótce, a nawet pierwszego już dnia okazało się, że pewnych rzeczy nie można tak łatwo przeprowadzić, między innymi chłopcy nie umieli śpiewać „Pierwszej Brygady”.

Najjaskrawszym dowodem tego, co się młodzieży chciało narzucić są numery „Gazetki” wychodzącej prawie codziennie na kolonij. Kierując się „artykułami” tego piśmka można się orientować, jakie było źródło natchnień młodych „redaktorów” — a po sposobach reagowania na te „artykuły” zorientować się równie dobrze w nastrojach większości młodzieży.

Bardziej charakterystyczne wyjątki z tej gazetki przytaczamy, nie dodając żadnych komentarzy.

Przykład I: List do redakcji: „Obywatelu Redaktorze! Proszę o łaskawe zamieszczenie w gazecie poniższej prośby. W pierwszym dniu kolonii głębokie i podniosłe wrażenie wywołało na nas odśpiewanie „Pierwszej Brygady”. Niestety, w następnych dniach piękny ten zwyczaj nie był kontynuowany. Byłoby nam bardzo miło, żeby zamiast pieśni kościelnych, które i tak nie zastępują modlitwy, wprowadzić odśpiewanie „Pierwszej Brygady”.

Przykład II: Dowcip umieszczony w gazecie:

„Jak sobie niektórzy obywatele wyobrażają program dnia na kolonij.

- 8.00 Msza św.
- 10.00 Litanja do Wszystkich Świętych (ze szczególnem uwzględnieniem św. Łazarza).
- 12.00 Spowiedź.
- 14.00 Komunia.
- 16.00 Nieszpory.
- 20.00 Aniół Pański.
- 22.00 Dancinę u Georga.

Przykład III — „artykuł polemiczny”:

„...Jak Azorek nie może zasnąć rajszych słodczy przeżuwania, tak panom z „Gazety Warszawskiej” nie wolno chwycić za pióro i jednym zamachem wyrzucić hymnu pochwalnego Hitlerowi i panegirycznego artykułu na cześć berlińskiego sutenera Horsta Wessla, pierwszego bohatera hitlerowskich Niemiec...”

Przykład czwarty nie nadaje się do powtórzenia ze względu na prostą przyzwoitość.

Czytając te przykłady, przeciera się oczy. I to pisali uczniowie, publikując przytem „artykuły” o takim pozio-

mie pod wysokim patronatem i w obozie otwartym przez ks. biskupa Okoniewskiego.

Wydaje się to nieprawdopodobnem. Jednak, gdy dodamy, że redaktorem naczelnym tej gazetki był Żyd, niejaki Ryszard Krygier, wszystko będzie już zrozumiałem.

Wystąpienia te spotkały się z reakcją ze strony uczestników kolonij. Zwłaszcza po ogłoszeniu owego nieprzyzwoitego „dowcipu” przeciw „endecji” oburzenie doszło od tego stopnia, że niektóre grupy wystąpiły do komendanta obozu delegację, z prośbą, aby autora tego „żartu” usunięto natychmiast z kolonij. Oczywiście „publicysta” pozostał, a komenda obiecała cenzurować gazetkę.

Po powrocie od komendanta delegacji jednej z grup zostali przyjęci przez swego instruktora z oburzeniem. Wyrzucano im ten postęp zapewnijając, że „artykuły” te umieszczają się dla tego, aby wykryć endeków, znajdujących się w obozie a nastanych rzekomo przez dyrektorów gimnazjów z b. dzielnicy pruskiej. Pomimo jednak groźb, że wkrótce ukażą się jeszcze ostrzejsze paszkwile, zachowano ostrożność, nie umieszczając już wzmianek w tym tonie.

Jeśli chodzi o zachowanie młodszych instruktorów, to dają się zauważyć wśród nich tendencje podobne do tych, jakie panowały w wojsku rosyjskiem za czasów Kiereńskiego. Wogóle z pewnych objawów wnioskować można, że instruktorzy zorientowani byli bardzo, bardzo na wchód. Narzekano na naszywki i odznaczenia, oblamywano korony orłom noszonym na mundurach. Oczywiście w takim stanie rzeczy, ci z chłopców, którzy dotąd jeszcze nie interesowali się innymi sprawami poza nauką i sportem, obecnie zaczynają zastanawiać się nad tymi faktami. Jeden z nich pisze: „Instruktorzy mówili, że orłów z koronami nie uznają... oblamywali je... wogóle całe ich zachowanie wskazywało na to, że są to komuniści”. Może się myli ten 15-letni chłopiec, któremu narzucono poprostu do rozwiązania problem zbyt trudny. Niepokój jednak przebiega w słowach chłopaka. Zapewne w gronie kolegów dobrym instruktorem już nie będzie... Wogóle ciekawie wypadłoby przeanalizowanie duszy takiego chłopca. Ile razy jeszcze będzie musiał łamać się moralnie i zmagać z sobą. Kto za to będzie odpowiedzialny?

Z. SADKOWSKI.

Atmosfera „sanacji moralnej”

Jak już donieśliśmy w wydaniu poprzednim, członkowie żydowskiej bandy przemytniczej Sala zostali skazani łącznie na 5 i pół lat więzienia oraz 156 tys. zł grzywny. O współdziałanie z tą bandą żydowską oskarżył fałszywie Żyd Kohn prawych Polaków, redaktorów narodowych Ciesielskiego i Gwizdałskiego, którzy niewinnie przesiedzieli dwa i pół miesiąca w więzieniu śledczym, a przez długie miesiące byli bezkarnie szkalowani i b'otem obrzucani przez prasę „sanacyjną”. Bo taką jest atmosfera — „sanacji moralnej”...

Konferencja prezesów organizacji akademickich

W dniu 14 października odbyła się w Warszawie 13 tygodniowa konferencja prezesów organizacji akademickich. Przewodniczącym został wybrany p. mg. Stanisław Zaremba, prezes polskiego biura Międzynarodowej Konfederacji Studentów (C. I. E.).

Prezesa związków ogólnopolskich złożyli sprawozdania.

Przyjęto do wiadomości ustąpienie dr. J. Wisłockiego z prezesury O. Z. A. K. N. i objęcie jej przez mg. Karola Brzoskę.

Następnie przedyskutowano szczegółowo ostatni okólnik ministra w. r. i o. p. w sprawie wykonania rozporządzenia o stowarzyszeniach akademickich i uchwalono odpowiednie zalecenia dla organizacji akademickich.

Zw. Zaw. Prac. Kupieckich, Bankowych i Biurowych

Na wczorajszym zebraniu, które odbyło się w sali Królowej Jadwigi, pod przewodnictwem prezesa, p. partego, uzupełniono zarząd, w skład którego weszła na miejsce p. Antkowiakówny p. Wasicka.

Następnie zaznajomił prezes zebranych z komunikatami zarządu oraz z biegiem prac organizacyjnych oddziału poznańskiego. Co niedziela odbywają się schadzki z urozmaiconym programem przy ul. Podgórznej 12. codziennie zaś od godz. 19—22 otwarta jest czytelnia. Obecnie zawiązało się koło szachistów pod kierownictwem p. Stróżnickiego, a w najbliższym czasie utworzy się sekcję sportową. Powołane do życia grono mężów zaufania stara się zawsze informować członków o wszelkich przejawach życia organizacyjnego i zawodowego. Referaty, wykłady i odczyty wygłaszane są prawie na każdym zebraniu. Czuwa się również nad rozwojem

Szanownych Abonentów pocztowych prosimy o wpłacenie

przedpłaty na listopad

listowemu lub na najbliższej poczcie koniecznie przed

25 bm.,

ponieważ przez opóźnienie terminu tego narażać się można na utratę pierwszych numerów w listopadzie

Każda polska poczta jest zobowiązana do przyjęcia zamówienia na piśmie nasze. Zamówienie może obejmować tylko miesiąc listopad lub też pozostałe dwa miesiące listopad i grudzień razem.

moralnym i organizacyjnym Tow. Uczni Handlowych. Kwestja bezrobotnych członków jest dla zarządu bodaj najważniejsza. To też czyni się co możliwe, ażeby los ich złagodzić. Własny dom, to ambicja wszystkich zorganizowanych pracowników kupieckich i innych, którzy na zebraniu sprawę tę poruszyli. Zbliżający się termin wyborów zaprzęta umysły tych wszystkich, którzy rozumieją ich znaczenie. Dla omówienia tego zagadnienia ma się w przeciągu 10 dni odbyć zebranie nadzwyczajne. Po załatwieniu kilku innych, mniej ważnych spraw, zakończył p. prezes hasłem „Cześć kupiectwu”.

Komunikaty T. C. L.

Konferencja Prezesów Komitetów T. C. L. z Poznańskiego

Zarząd główny Towarzystwa Czytelnia Ludowych organizuje w sobotę, 28 października b. r. o godz. 17 w sali Domu Parafjalnego, przy ul. św. Marcina 8/9 konferencję Prezesów Komitetów T. C. L. w sprawach reorganizacji T. C. L. i programu prac na najbliższą przyszłość. Główny referat wypowie dyrektor T. C. L. ks. dr. Karol Milik.

Ze względu na ważność omawianych kwestyj uprasza się Panów Prezesów o niezawodne przybycie, a w razie niemożności osobistego uczestnictwa, o wystąpienie swoich zastępców.

W sprawie nadsyłania sprawozdań rocznych

Zarząd główny uprasza raz jeszcze te Komitety T. C. L., które mimo okólników do tej pory nie nadesłały sprawozdań rocznych, o jak najrychlejsze ich nadesłanie, gdyż druk sprawozdania rocznego już się rozpoczął. Ze względu na bliski termin Sejmiku Oświatowego, sprawa jest nagląca.

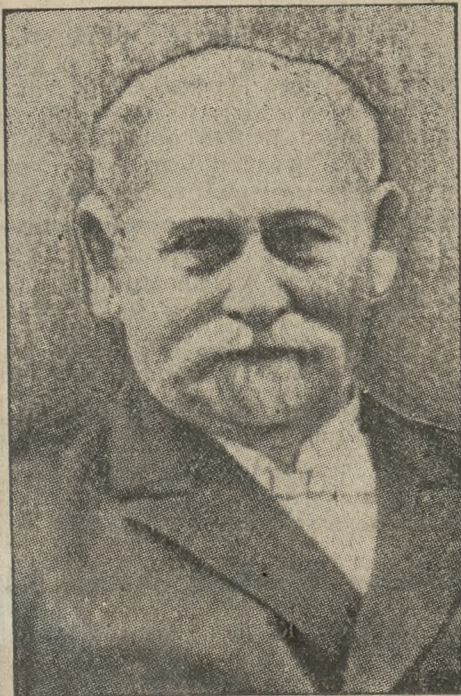
W 50-lecie „Ogniem i mieczem”

W roku bieżącym mija 50 lat od pojawienia się pięknej powieści Henryka Sienkiewicza. W listopadzie odbędą się w całej Polsce obchody ku czci autora trylogji. Towarzystwo Czytelnia Ludowych już w dniach najbliższych wydaje książkę o Sienkiewiczu „W 50-lecie powstania „Ogniem i mieczem”, zawierającą wykłady, życiorys, charakterystykę dzieł, recytacje, deklamacje i t. p.

Do nabycia w Centrali T. C. L., Poznań, św. Marcin 37. Stron 32. Cena 35 gr.

Trzeci obywatel honorowy m. Ostrzeszowa

Uczczenie zasług wybitnego i wiernego działacza narodowego p. Jana Dirskiego za 30-letnią pracę samorządową

Na ostatniemu uroczystym posiedzeniu rady miejskiej i magistratu miasta Ostrzeszowa nastąpiło wręczenie uchwały korporacji miejskich, mianującej znanego i długoletniego działacza narodowego p. Jana Dirskiego z Ostrzeszowa honorowym obywatelem miasta Ostrzeszowa.

Posiedzenie korporacji, które poprzedziła msza św., zagal burmistrz miasta p. P. Seydak, oddając głos przybyłemu z Kępna staroście powiatowemu p. Dąbrowieckiemu, który, po podkreśleniu zasług nominata, dokonał wręczenia dyplomu z nominacją. P. Dirski przez zgórą 30 lat pracował

bezinteresownie we władzach samorządowych miasta, bądź jako członek rady miejskiej, bądź jako ławnik magistratu, a po odzyskaniu niepodległości, do której niemało przyczynił się pracą przy powstaniu, powierzyli mu współobywatele urząd burmistrza, który to urząd dłuższy czas z pożytkiem dla miasta sprawował.

Nie było żadnej pracy obywatelsko-społecznej, tak w czasach niewoli jak i po odzyskaniu niepodległości, w którejby p. Dirski nie brał udziału, inspirował i kierując ją dla dobra i pożytku swoich polskich współobywateli, strzegąc, aby interes narodowy zyskiwał swoje prawa. Słusznie więc postąpiły korporacje miejskie, obdarzając go honorowym obywatelstwem miasta, którą to godność w dowód zasług przyznano dotąd generałowi Hallerowi oraz dowódcy frontu ostrzeszowskiego z czasów powstania pułkownikowi rez. Thielowi z Doruchowa pod Ostrzeszowem.

Dziękując za zaszczytne odznaczenie, podzielił się p. Dirski szeregiem wspomnień z czasów swojej działalności w korporacjach i wysnuł z 30-letnich doświadczeń na terenie pracy samorządowej wnioski, które m. in. stwierdzają, iż praca w samorządzie jest konieczną szkołą pracy obywatelskiej, w której kształcą się pokolenia na dobrych synów narodu i państwa.

Podeszły wiek nominata zmusił go do wycofania się z udziału w życiu publicznym, jednakże gorliwie spełnia on nadal obowiązki prezesa Stronnictwa Narodowego na b. pow. ostrzeszowski.

Sprawa zbrodniczej pary krakowskiej

Warszawa (Tel. wł.) Śledztwo przeciwko Maliszom dobiega końca. Ustalono, że Malisz zastrzelił listonosza Przebindę i Süsskinda, a Maliszowa Süsskindową, oraz zraniła ich córkę. Badania psychiatryczne będą ukończone w sobotę i jak dotąd nie wykazały żadnych śladów zaburzeń psychicznych u obojga morderców. (w)

Narodowa Organizacja Kobiet - Łazarz.

Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek, dnia 19 b. m. o godz. 20 w Kasynie Obywatelskiem, Marszałka Focha.

Referat wygłosi: p. posłanka Grossmannówna

Uprasza się o liczny udział członkiń.

ZARZĄD.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

KALENDARZYK

Czwartek, 19 października 1933

Słońce: wschód 6.24; — zachód 16.51; —
długość dnia 10 godz 27 min
Księżyc: wschód 6.48; — zachód 16.26; —
nów.

Stan pogody według spostrzeżeń Instytutu Meteorologicznego Uniwers. Pozn.
Czwartek, godz 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana plus 7 st. C. pochmurno wiatr wschodni. ciśnienie atmosferyczne 758 mm. —
W ub. dobie temperatura najwyższa plus 14 st. C., najniższa plus 6 st. C.

Poziom wody w Warcie według notowań Państwowego Zarządu Wodnego.
Dziś — 0,33 m.

Kal. rzk.: Piotr z Alkantary; — jutro Jan Kanty.

Kal. słow.: Ziemowit; jutro Budzisława

Z POZNAŃSKIEGO

— * **Srebrne gody małżeńskie** obchodzą dzisiaj 19 bm. państwo redaktor Czesław i Walerja z Tadzińskich Kędzierzcy. Na intencję Jubilatów odprowadził dzisiaj rano ks. brałat Prądzyński mszę św. w kaplicy św. Józefa. Drogiemu koledze oraz czcigodnej jego małżonce redakcja naszą składa z tej okazji jak najserdeczniejsze życzenia.

Ulgowe paszporty do Austrii przez ORBIS z ważnością 1 miesiąca. Zgłoszenia i informacje tylko **ORBIS — Plac Wolności 9, tel. 52-18.** ng 6 006

Z POZNAŃSKIEGO

— * **BARCIN.** (Zale robotników). W związku z rozpoczętą kampanią w cukrowniach podkreślić należy trudności, na jakie tutaj robotnicy napotykali przy przyjmowaniu ich do pracy. Cukrownie powoływały się przeważnie na to, że mają w swoich powiatach dosyć bezrobotnych. Stanowisko to byłoby słuszne, gdyby nie fakt zatrudnienia przez nasze zakłady wapienne bardzo wielu robotników z różnych powiatów, mających nawet inne środki do życia. Gdyby więc zakłady te analogiczne stanowisko zająć miały, wówczas znaczna część robotników z innych powiatów byłaby pozbawiona pracy.

— * **CZEMPIŃ.** (Kradzież). W nocy z 17 na 18 bm. włamali się złodzieje do tułejczego magistratu. Weszli oni oknem do ogrodu, wyważywszy drzwi, porzbiłali szafy i kasy. Łupem złodziei padła jedynie skarbonka z zawartością około 50 zł. Ponieważ cały gmach stoi pusty, więc złodzieje plondrowali z całym spokojem. Policja wdrożyła śledztwo.

— (60-letni jubileusz). Tutejsze Tow. Przemysłowe obchodzi w niedzielę, 29 bm. 60-lecie istnienia. Uroczystość rozpocznie się rano przyjęciem delegatów i gości na dworcu. O godz. 10.20 wymarsz z orkiestrą na nabożeństwo do kościoła. Po nabożeństwie uroczyste zebranie jubileuszowe. Obchód odbywać się będzie na sali p. Szubelskiego.

— * **GNIĘZNO.** (Nieszczęśliwy wypadek). Dnia 14 bm. w Czarniejewie, na polu probostwa, robotnik Franciszek Przybylski zamieszkały w Czarniejewie, podczas zaprzężania koni do pluga, został kopnięty tak nieszczęśliwie przez konia w brzuch, iż po przewiezieniu go do szpitala miejskiego w Gnieźnie zmarł.

— (Osobiste). Ks. biskup Laubitz nowo wrócił 17 bm. do Gniezna z Rzymu, gdzie przebywał przez 3 tygodnie z ks. infułatem Krzeszkiewiczem.

— (Szczęście w nieszczęściu). W nocy z 16 na 17 bm. w Golicach pow. wrzesińskiego nieznanymi sprawcy usiłovali włamać się do śpichlerza Karola Schwana, przyczem zostali jednak spłoszeni przez niego. W czasie ucieczki sprawcy ostrzelali się, jeden pocisk ugodził parobka Lisa, lecz z powodu grubego kocaucha jedynie zaczerwienił naskórek.

— * **JAROCIN.** (Kradzież z włamaniem). W nocy z 17 na 18 bm. dotąd nieznanymi sprawcy skradli 2 konie gospodarzowi p. Grześkowiakowi Wojciechowi z Lisewa pow. jarocińskiego. Za włamywaczami prowadzi policja energiczne poszukiwania.

— (Stożki się pala). 17 bm. z dotąd nie stwierdzonej przyczyny spaliły się gospodarki Grochowickiemu Walentemu z Szkludzi 2 stożki żyta i owsa, wartości 1200 złotych. Pogorzalec nieubezpieczony, ponosił dotkliwą stratę.

— * **KEPNO.** (Srebrne gody małżeńskie). W dniu 26 bm. obchodzą hedę znaną i poważaną pp. Stanisław i Kazimierz z Jabłońskich Majewscy srebrne gody małżeńskie.

— (Ćwiczenia polowe P. W.). W ub. niedzielę zarządził powiatowy komitet P. W. i W. P. ćwiczenia polowe o charakterze manewrowym dwustronnym pomiędzy Ostrzeszowem i Kennem, w których udział wzięły wszystkie organizacje wykonujące przysposobienie wojskowe. Po ćwiczeniach odbyła się przed starostą powiatowym defilada.

— * **KOŚCIAN.** (Święto młodzieży). — Stow. Młodzieży Polskiej obchodzi 19 listopada święto młodzieży. W programie ustalono pochód, kwatę uliczną, nabożeństwo oraz uroczystą akademię.

W labiryncie zagadek i domysłów

2 tygodnie minęły od chwili ponurej zbrodni przy ul. Przemysłowej

Śledztwo w sprawie wstrząsającego morderstwa na ulicy Przemysłowej w Poznaniu trwa w dalszym ciągu. Władze prowadzone dochodzenia zebrały dużo materiałów obciążających aresztowanego Ogródowskiego. Rzekomy żonobójca, otoczony mnóstwem podejrzeń obciążających go coraz silniej, odpowiada w dalszym ciągu cicho. Chwilami odnosi się do prowadzących śledztwo z pewnym lekceważeniem, wtrącając dla efektu śmieszne frazesy.

Sekcja zwłok śp. Marii Ogródowskiej wykazała, że została ona najpierw uduszona a gdy wskutek ściśnięcia szyi nastąpiło omdlenie, została dobita uderzeniem siekiery w głowę.

Długie mozolne śledztwo prowadzone z energią i skrupulatnością, ustaliło już obraz poszczególnych czynności zbrodniarza podczas morderstwa. Wynika z nich, że morderca działał z pełną premedytacją i przygotowaniem, obliczając rozważnie następstwa każdego szczegółu, który mógłby odsłonić konstrukcję całego postępowania. Coraz większe jest prawdopodobieństwo, iż morderstwa dokonał Ogródowski i, że nie miał on żadnych współników. Z uwagi jednak na tajemnicę śledztwa, bogaty materiał zdobyty w dochodzeniach droga przesłuchania świadków oględzin lokalnych zwłok itp. nie może być jeszcze ujawniony. Władze, prowadzące śledztwo, strzegą jakby zazdrośnie swej tajemnicy, w obawie przedczesnego ujawnienia jakiegokolwiek szczegółu. — Należy przylem nadmienić, że Ogródowski urodził się w Karczynie, w pow. inowrocławskim, a nie pod Miłostawiem.

Najbardziej tajemniczym szczegółem trzymającym w napięciu uwagę władz śledczych i szerokiej kół ludności jest sprawa zaginięcia małego Stasia. Chłopiec zaginął z chwila tragicznej śmierci matki i od tego momentu urywa się za nim wszelki ślad. Wersje jakoby chłopca znaleziono okazały się mylne albo też wytworem fantazji opartej na plotkach i domysłach.

Jest rzeczą pewną, że padł on ofiarą z ręki tego samego zbrodniarza, który zamordował jego matkę. Gdzie jednak ukrył morderca zwłok małego Stasia, niewiadomo i trudno powiedzieć, czy sprawa ta dozna predkiego wyjaśnienia. Nie ulega wątpliwości, że dla zbrodniarza niebezpiecznym świadkiem było dziecko, co było powodem jego śmierci.

Czy tajemnicę jego śmierci pokrywają wody Warty, czy też pola podmiejskie lub ogrody oto domysły które nasuwają się nie tylko władzom śledczym, ale wszystkim tym, których wstrząsająca zbrodnia trzyma w stałym napięciu.

Kolo podejrzanego o morderstwo żony i dziecka Ogródowskiego zacieśnia się oierścien dowodów, które pewnego dnia zapewne przwtlocza niewatpliwie swym ozromem cwnicznego areztanta. Dodać należy, że w dniu dzisiejszym mia 2 tygodnie, gdy popelniona została potwor-na zbrodnia.

Sensacyjne aresztowanie

W związku z głośną w Poznaniu sprawą w cegielni Krotoszyn-Przysięka aresztowano w dniu wczorajszym byłego członka zarządu tejże cegielni, prezesa Związku Pracodawców dla wyrobów ceramicznych dla Wielkopolski, radcę Izby Przemysłowo-Handlowej, architekta Mieczkowskiego.

Jak już donosiliśmy, w związku z ta

sprawą aresztowano przed kilku tygodnami dwóch urzędników tejże cegielni: Bukowskiego i Dolszewskiego oraz urzędniczkę Wesolowska, która następnie popełniła samobójstwo. W ub. sobotę aresztowano prezesa rady nadzorczej cegielni przemyślowca Czubka.

P. Mieczkowski jest więc już piątą osobą, zamieszana w tę sprawę.

mleczarskich firma „Sigma“, wł. Bracia Sujak. W myśl umowy miały to być maszyny nowe. Lecz okazało się, że w maszynach coś nie jest w porządku i w konsekwencji wyłonil się proces cywilny, na którym współnik firmy „Sigma“, p. Maksymilian Sujak i kierownik mleczarni rozdrażewskiej Bronisław Szulca, totumfacki firmy „Sigma“ zeznali pod przysięgą, iż maszyny iurządzenie były nowe. Przewód sądowy wykazał, że dostarczone maszyny były zbieraniną starych rupiec, a p. Bakowski został haniebnie przez firmę „Sigma“ oszukany i że stracił niemal cały majątek. Za krzywoprzysięstwo pociągnięto ich do odpowiedzialności sądowej.

— * **OBORNIKI.** (Z życia S. M. P.). W ub. niedzielę odbyło się w ognisku S. M. P. nadzwyczajne walne zebranie, któremu przewodniczył ks. patron Tomczak. Najważniejszym punktem obrad był wybór nowego zarządu, który ukonstytuował się w następujący sposób: Prezes — p. Bogdan Graczyński sekretarz — p. Bogusław Manicki skarbnik — p. Antoni Woręga.

— (Wzrost zawodów Kościuszkowskich). Na ostatnim zebraniu Tow. gimn. „Sokół“ podano do wiadomości wyniki zawodów Kościuszkowskich. W czwórboju druhen zwyciężyła Helena Włodarczakówna, w sześcioboju druhowi Kazimierz Brodniewicz, w trójboju młodzieży Marian Urbaniak w trójboju Władysław Szrama. W biegu na 2000 m pierwsze miejsce zespółowo zajął „Sokół“ z Obornik, drugie z Chodzieży, trzecie z Polajewa.

— * **OSTRZESZÓW.** (Z korporacji miejskich). Na sobotnim uroczystym zebraniu rady miejskiej i magistratu zamianowano długoletnich członków magistratu pp. A. W. Wodniakowskiego, A. Prądzyńskiego i A. Stafeckiego seniorami miasta.

— (Wypadek z bronią). W ub. niedzielę odbywały się pod Ostrzeszowem ćwiczenia wojskowe oddziałów P. W., w których brały udział także hufce szkolne. Niewiadomo z jakiego powodu wbrał się na te ćwiczenia prof. gimn. Skalski z Ostrzeszowa z nabiałą bronią, która manipulował przed szeregi hufca szkolnego i to tak nieszczęśliwie, że broń wypaliła, a

kula ugodziła w brzuch stojącego w szeregu ucznia seminarjum nauczycielskiego w Ostrzeszowie Leśniewskiego. Ciężko rannego odtawiono samochodem do szpitala w Ostrowie.

— (Odnaczeni za krwawienie kultury muzycznej). Rada naczelna Związku Kół Śpiewaczych i Muzycznych w Warszawie przyznała za wytrwałą i owocną pracę organizacyjną na niwie śpiewaczej odznakę honorową pp. prof. Rozmarynowskiemu z Ostrzeszowa, L. Sierszyńskiemu z Grabowa, W. Stachowiakowi z Ostrzeszowa, L. Moczce i St. Hundtowi z Doruchowa.

— * **OSTRÓW.** (Zniwne strzelanie). — Podczas tegorocznego zniwne strzelania Bractwa Kurkowego, największą ilość pierścieni osiągnął p. Marian Spychałowicz, który też został królem zniwne. Pierwszym marszałkiem został p. Franciszek Fyszer, drugim p. Józef Wojciechowski.

— (Teatr). Miejscowe Koło Miłośników Sceny wystawiło tu na zapoczątkowanie sezonu sztukę Roberta Sheriffa „Kres wdrowki“.

— (Aresztowanie dezertera). Tutejsza żandarmeria wojskowa aresztowała w Szklarce Myślińskiej dezertera Alfreda Niessla i odtawiała go do Poznania. Niessel zdezerutował z 5 dyonu taboru w Bochni. Przechwycony, odsiedział w Poznaniu 7-miesięczną karę więzienia. Zwolniony, zamiast włączyć się do swej formacji, ulotnił się na nowo. Obecnie ujęty został po raz wtóry.

— (Likwidacja pow. inspektoratu szkolnego). Pow. inspektorat szkolny na powiat ostrowski został zlikwidowany, a agendy jego przejął obw. insp. szkolny w Ostrzeszowie.

— (Sport). W zawodach w piłkę siatkową i koszykową między drużynami K. P. W. a Ostrowia, w koszykówce, zwyciężyła Ostrowia w stosunku 18:6, zaś w siatkówce K. P. W. w stosunku 2:1.

— (Kradzież roweru). Weronice Mlynarczykównie z Kamienic Starzych skradziono rower damski pozostawiony w sieni domu przy ul. Sadowej 3.

— (Kradzież z włamaniem). W tych dniach kilku osobników włamało się w nocy do młyna Kuniga w Łakocimach i usiłowało wwieźć 14 worków maki. Ujawnienie psa zbudziło właściciela, na które-

Gębice

Agencję „Kurjera Poznańskiego“ objął p.

Edward Malenda Gębice, p. Mogilno

Zamówienia oraz przedpłatę na listopad i dalsze miesiące prosimy uskutecznić odtąd u p. **Edwarda Malendy**, Agencja przyjmuje abonament i ogłoszenia po cenach oryginalnych bez żadnych dopłat.

— * **KROTOSZYN.** (Kara za krzywoprzysięstwo). Sąd karny z Ostrowa pod przewodnictwem sędziego s. o. dr. Białoborskiego rozpatrywał w tych dniach w Krotoszynie sprawę o krzywoprzysięstwo przeciwko Maksymilianowi Sujakowi i Bronisławowi Szulcowi. W trzecim dniu rozprawy zapadł wyrok następujący: Oskarżonych Bronisława Szulca i M. Sujaka uznaje się winnymi i skazuje się na karę więzienia: Szulca na 3 lata, M. Sujaka na 4 lata. Ponadto skazuje się Szulca na 1000 zł, a Sujaka na 5000 zł grzywny, oraz utratę praw obywatelskich i publicznych na lat 5. Oskarżał prokurator Wachowiak, oskarżenie popierał w zastępstwie powoda cyw. adwokat Witkowski z Wrzesni. — Tło sprawy było następujące: P. Maksymilian Bakowski z Krotoszyna pobudował w Rozdrażewie, pow. Krotoszyn, mleczarnię, do której dostarczyła maszyn

KRATKI SĄDOWE

Za nierząd, kradzież węgla i uraz cielesny

Sąd okręgowy skazał wczoraj na 6 miesięcy więzienia Tuleckiego Aleksandra z Poznania, za dopuszczanie się czynów nierządnych wspólnie z niepełnoletnią służącą H. K., którą swego czasu żona oskarżonego przyjęła do służby.

Sąd rozpatrywał równocześnie sprawę usiłowanej kradzieży węgla z wagonów towarowych znajdujących się na bocznicy na dworcu towarowym. Spostrzeżeni przez obsługę pociągu, rzucali kamieniami, odgrając się im. Sąd dopatrzył się w zupełności winy i skazał Nowakowskiego na 3 miesiące, Walkowiaka i Czarnego Leona każdego na 2 miesiące więzienia.

Sąd apelacyjny jako instancja odwoławcza rozpatrywał dzisiaj sprawę Stanisława Wiśniewskiego z Orliczka pow. Szamotuły, oskarżonego o uraz cielesny na osobie Jana Urbana z Orla i skazanego za to przez I instancję na 6 mie-

siący więzienia z zawieszeniem na 2 lata. Sąd apelacyjny wyrok I instancji zatwierdził, uchylając jedynie ponoszenie kosztów sądowych, biorąc pod uwagę niezamożny stan oskarżonego.

Bolesław Bilski zasiadł dzisiaj za kratkami sądowymi w Poznaniu, oskarżony o złośliwe uchylanie się od płacenia alimentów. Przewód sądowy wykazał niezbicie, iż Bilski, będąc kierownikiem restauracji u b. swej żony, mógł płacić alimenty. Prokurator domagał się surowego ukarania oskarżonego w myśl art. 201 par. 2, albowiem on naraził na nędzę osobę z najbliższego otoczenia, w tym wypadku własnego, aczkolwiek nieślubnego syna. Sędzia s. o. p. Ostrowski skazał Bolesława Bilskiego na 6 miesięcy aresztu z policzeniem aresztu śledczego. Resztę kary zawieszono mu warunkowo na 3 lata, z tem, że załegłe sumy alimentacyjne w wysokości 1500 zł. spłaci w trzech równych ratach do maja 1934 r.

KRONIKA TOWARZYSKA

Jesienną zabawę rodzinną urządził Tow. Gimn. „Sokół” Poznań XV w sobotę w salach p. Jarockiej przy ul. Masztalarskiej. Początek o godz. 20-tej. Doborowa orkiestra! Wiele niespodzianek! Śliczne premje! Zaproszenia są do odebrania u p. Liberowej. Chwaliszewo 38/39 telefon 21-48, u p. Wiesnerowej w restauracji, Chwaliszewo 58, u p. Hoppenheidtowej w składzie kolonialnym przy ul. Nadbrzeżnej 11 i u p. Chmielowej, Bydgoska 1 w restauracji. zg 20 190/1

Kutas wyglądając oknem wypadł na bruk. Nadbiegli na odgłos upadającego ciała lokatorzy, znaleźli rozstrzaskaną doszczętnie zwłoki dziecka.

Policja pociągnęła do odpowiedzialności rodziców, za brak dozoru nad dzieckiem.

— Na ulicy się rodzą. O rozrodczości Żydów świadczą częste wypadki urodzin na ulicy. Na ulicy Zgierskiej 7 przybyła z Białobrzegów, powiatu radomskiego Żydówka Sala Glat, zastała nagłe i, nim przybył wezwany lekarz pogotowia, urodziła dziecko.

Pogotowie odwiozło chorą wraz z noworodkiem do kliniki położniczej.

Z ŁÓDZKIEGO

— KALISZ. (Okręg S. O. w Kaliszu ma być włączony do okręgu Sądu Apelacyjnego w Poznaniu). Krają pogłoski mające zresztą potwierdzenie w doniesieniach pism stołecznych, że okręg sądu okręgowego w Kaliszu ma być niebawem wyłączony z okręgu Sądu Apelacyjnego w Warszawie i włączony do okręgu Sądu Apelacyjnego w Poznaniu ze względu na znacznie lepszą komunikację zmienną kaliskiej z Poznaniem i mniejszą odległość aniżeli z Warszawą.

— (Rewizja w melinach) Przeprowadzona w nocy z 16 na 17 bm. rewizja w melinach kaliskich przez policję ujawniła szereg rzeczy, pochodzących z kradzieży. Zatrzymano 14 podejrzanych osób przy czym odebrano 10 walizek, aparat fotograficzny do zdjęć ulicznych, futra itp. Rzeczy te są do rozpoznania przez właścicieli w wydziale śledczym P. P. w Kaliszu.

Likwidacja strajku w przemyśle metalowym

Z Łodzi donosi (z.): Na konferencji odbytej pod przewodnictwem Inspektora Okr. Pracy inż. Wyrzykowskiego między robotnikami i przemysłowcami metalowymi doszło do porozumienia i podpisana została umowa zbiorowa na czas nieograniczony z tem, że każda ze stron ma prawo ją wypowiedzieć w okresie miesięcznym.

Placę robotników przewidziano dla formiarzy i odlewników 85 gr za godzinę, a w niższym stopniu dla dalszych kategorii.

Praca podjęta zostaje z dniem 19 b. m.

Tajemnicza zbrodnia w borach tuchołskich

Ze Świecia donosi (tts.): Po blisko półtora roku przypadek ujawnił zbrodnię, jaką w tajemniczych okolicznościach dokonano w lesie leśnictwa Dębowiec, pow. świeckiego, nad szosą Osie—Skórcz, w oddaleniu 9 km. od Osie.

20 czerwca ub. roku na wspomnianej szosie samochód przejechał pewnego mężczyzny idącego szosą. Rysopis nieznanego przejechanego: średni wzrost, szczupła budowa, twarz pociągła, włosy ciemne, lat około 30—35, ubranie ciemne marynarkowe stare, trzewiki stare załóczone, czapka cyklistowska ciemnego koloru, bez jakichkolwiek pakunków.

Osobnik jadący autem dokonał następnie, na ofierze wypadku, zabójstwa, pozbawiając go 2 strzałami z rewolweru życia; zwłoki zaś zabrał i wjechałszy autem na boczną leśną drogę, zakopał w wysokopiennym lesie.

Dotąd jeszcze niewiadomo, kim był ów zamordowany mężczyzna.

O ileby ktoś wiedział o zaginięciu w wymienionym czasie mężczyzny wyżej opisanego rysopisu, względnie nawet był świadkiem przejechania, zabójstwa czy też przechowania zwłok w wyżej opisanym lesie, proszony jest o udzielenie informacji w tej sprawie komendzie Powiatowej Policji Państwowej w Świeciu n/W.

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: Br. D., Kalisz 5 zł — Razem z poprzednio pokwitowanymi 505,80 zł.

Na chleb św. Antoniego: Szpekówna w pewnej intencji 2 zł — Razem z poprzednio pokwitowanymi 7 zł.

Na Bratnią Pomoc U. P.: F. D. dla zużożonych studentów 5 zł.

Na Tow. „Caritas”: A P 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 15 zł.

Generalny strajk budowlany w Gdyni

Z Gdyni donosi (M. B.): Ub. soboty wybuchł w Gdyni częściowy strajk budowlany na tle zatargu o płace, który w dwa dni potem naskutek nieprzejednanego stanowiska stron obu zamienił się na generalny strajk budowlany.

Zorganizowani w Centralnym Zw. Robotników Budowlanych w Gdyni robotnicy domagają się utrzymania płac na poziomie starej umowy zbiorowej z maja 1932 r., biorąc za podstawę płacy godzinne wynagrodzenie murarza w wysokości zł 1.42, podczas gdy Związek Fabrykantów i Przemysłowców, motywując w obszernym oświadczeniu przyczyny wypowiedzenia dawnej umowy zbiorowej ze względu na powszechną niższą cenę i płac i podkreślając z naciskiem, że przez cały obecny sezon budowlany miejscowe związki

robotnicze nie występowały ani o zawarcie umowy zbiorowej, ani też o podwyżkę płac, a dopiero w początkach października, czyli przy samym końcu sezonu budowlanego, zażądały wszczęcia pertraktacji o zawarcie umowy zbiorowej.

Zw. Fabrykantów po porozumieniu się z Centralnym Związkiem Pracodawców w Bydgoszczy postanowił, że nie rozpocznie przed pertraktacją z robotnikami w sprawie zawarcia umowy zbiorowej, aż po powrocie robotników do pracy. Uważa bowiem strajk za nielegalny, ponieważ żądanie podwyżki płac oraz ogłoszenie strajku miało miejsce w ciągu 24 godzin, bez uprzedzenia pracodawców i bez wyczerpania środków, któreby mogły do strajku niedopuszczyć.

Pierwsza wieś przodownicza na Pomorzu

Z Świecia donosi (tts): Wybudowana na terenie rozparcelowanych majątków Laskowice Piskarki i Lipno, wieś osadnicza Laskowice, przekształcona będzie w wieś osadniczo-przodowniczą, pierwszą i jedyną na Pomorzu, która ma być wzorem dla innych wsi, dokąd też w przyszłości kierowane będą wycieczki w celach propagandowych.

Za wyborem Laskowic na wieś przodowniczą przemawia szereg dodatnich okoliczności, a mianowicie nowowy-

budowane osady mają być dopiero oddane przez urząd ziemski nowonabywcom, co pozwoli na preselekcjonowanie kandydatów; dalej racjonalne przygotowanie osad przez solidne i ujednostajnione w typie zabudowanie, ułożenie płodozmianów, zbudowanie gnojowni, itd. Miejscowość ta posiada względnie dobrą ziemię, komunikację, oraz leży w pobliżu miasta powiatowego 9 km. Organizację przeprowadza Izba Rolnicza.

Mord, samobójstwo czy tragiczny wypadek?

Tajemnicze zaginięcie woźnego w Gdyni

Z Gdyni donosi (MB): Dnia 14. bm. zaginął w tajemniczych okolicznościach 33-letni woźny miejscowej górnośląskiej firmy kopalnianej „Progress” Antoni Siudowski, który krytycznego dnia odprowadzał na dworzec wicedyrektora firmy Rawicza-Szczerbo i od tej chwili wszelki ślad o nim zaginął.

Ponieważ nie posiadał on przy sobie żadnych dokumentów osobistych i zaledwie około 20 zł. osobistego majątku, przypuszczano w firmie, że wkrótce zjawi się do pracy. Kiedy nieobecność jego przedłużała się, przyczem, kiedy jakiś chłopak znalazł na nabrzeżu górnośląskim w pobliżu Stoczni czapkę z nazwą firmy, którą rozpoznano jako własność zaginionego, zawiadomiona policja wszczęła energiczne poszukiwania, jednak — jak dotychczas — bezskutecznie. Przeprowadzona

w mieszkaniu Siudowskiego rewizja nie wykryła niczego, co by naprowadziło mogło policję na ślad po zaginionym.

Dozorca Stoczni zeznał, że w nocy z ub. soboty na niedzielę słyszał wołania o pomoc, kiedy jednak przeszukano dokładnie dno basenu na znacznej odległości od nabrzeża i nie znaleziono zwłok zaginionego, policja nie przykłada żadnej wagi do zeznań dozorczy, utrzymując, że przestyszał się, tembardziej, że zeznania swoje złożył dopiero po dowiedzeniu się o fakcie zaginięcia Siudowskiego.

Tajemnicze zniknięcie Siudowskiego wywołało silne zainteresowanie wśród miejscowej ludności, postawiło przytem na nogi cały wydział śledczy, postawiony wobec zagadki, co stać się mogło z zaginionym.

zreniu przy ratowaniu samochodu, w którego tanku nastąpił wybuch benzyny. Andrysiak doznał silnego poparzenia obu rąk. Odwieziono go karetką pogotowia do szpitala miejskiego, gdzie czas dłuższy pozostanie na kuracji.

— Konferencja wywiadowcza rodziców i opiekunów w Gimnazjum Klasycznym odbędzie się w nadchodzący piątek, 20 bm. o godz. 4 po południu.

— Dyżur aptek: Od 16 — 22 października apteka Pod Niedźwiedziem (ul. Niedźwiedzia) i apteka Pod Koroną (ul. Dworcowa).

Cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Bydgoszczy

w dniu 19. 10. 1933 r.
Warunek: handel hurt, ład. wag. dost. bież. za 100 kg w złotych:

Ceny transakcyjne: żyto 37 tonn par. Bydgoszcz 14,50; jęczmień przem. 30 tonn par. Bydgoszcz 14,25; owies 30 tonn par. Bydgoszcz 14,80; owies 15 tonn par. Bydgoszcz 14,15; owies 15 tonn par. Bydgoszcz 13,80.

Ceny orientacyjne: żyto, pszenica, jęczmień przem., jęczmień brow., owies, mąka ż i p. bez zmiany, ziemniaki fabryczne za kg proc. 13 groszy.

Reszta notowań bez zmiany. Ogólne usposobienie spokojne.

Tendencje na odmiennych warunkach: żyta 702 tonny, pszenicy 95 tonny, jęczmienia brow. 70 tonny, przem. 463 tonny, owsa 35 tonny, mąki pszennej 168 tonny, żytniej 72 tonny, otrąb żytnich 75 tonny, pszennych 43 tonny, grochu Viktr 30 tonny, polnego 7 tonny, maku niebieskiego 9 tonny, wyki 15 tonny, płatków ziemniaczanych 15 tonny, ziemniaków fabrycznych 45 tonny. Ogółem 1.975 tonny.

Z ŁÓDZI

— O umowę zbiorową w przemyśle pończosznictwym. W przemyśle pończosznictwym na terenie Łodzi została wypowiedziona umowa zbiorowa na okres 3 miesięcy i termin

go widok złodzieje poczęli strzelać. Kunig odpowiedzial również strzałami. Kule nikogo nie trafiły, a złodzieje umknęły. Na skutek przeprowadzonego śledztwa aresztowano kilku podejrzanych osobników.

— ZERKÓW. (Napać). W nocy z 16 na 17 bm. napadli jacyś nieznani sprawcy na leśniczówkę mającej Brzostków na mieszkaniu borowego p. Walczaka, który, słysząc silne ujadanie psów, wstał i zaświecił oknem na podwórzu, chcąc zobaczyć, co się tam dzieje. W tym momencie padł strzał rewolwerowy, który na szczęście chybił i utkwil w pościeli. Po oddanym strzale osobnik zbiegł.

— (Kłopoty z elektrownią). Pobudowana przed 5 laty elektrownia stale się psuje. Już w ub roku daly się zauważyć te niedomagania, a obecnie znów od paru tygodni nie mamy odpowiedniego światła, gdyż dostarczany prad z mlyna jest niedostateczny. Sprawa ta zaczyna się interesować mieszkańców naszego miasta, którzy szukają winowajcy tych niedomagań i widzą go w firmie, która dokonała budowy elektrowni.

— (Kradzież koni). Od pewnego czasu grasuje na naszym terenie banda koniokrądown. W nocy z 15 na 16 bm. włamała się do zabudowań gospodarza Andrzejczaka w Komorzu, lecz została spłoszona. — Następnej natomiast nocy udało się złodziejom ukraść gospodarzowi Andrzejowi Grześkowiakowi z Lisewa śliczną parę młodych koni. Po złodziejach brak śladu. Policja wszczęła dochodzenia.

Z POMORZA

— GDYNIA. (Z sądu) Miejskowy sąd okręgowy skazał 17 bm. na 100 zł grzywny Konst. Nowackiego za to że w dniu 1 września rb lekkomyślnie spowodował wybuch gazów w Olejarni, które wysadziły pokrywę zawierającą 60 tonn oleju palmowego zbiornika, powodując niebezpieczeństwo zawałenia się budowli. Powstały wtedy pożar, który zagrażał poważnie Olejarni, został wkrótce ugaszony. Strat w ludziach na szczęście nie było.

Z BYDGOSZCZY

— Rozpoczęcie kursu sanitarnego P. C. K. Polski Czerwony Krzyż uruchomił we wtorek trzymiesięczny kurs sanitarny, którego wykłady i ćwiczenia odbywać się będą zrazu w Szkole Handlowej przy ul. Jagiellońskiej (w godzinach wieczornych), a od stycznia w szpitalach miejskich. Wykłady odbywają się trzy razy tygodniowo i obejmują wszystkie, co w zakresie pielęgnowania chorych i ratownictwa zatrutych gazami, poparzonych, rannych itd. wchodzi. Na kurs zapisało się 60 pań.

— Szkoła Sztuk Pięknych prof. Franciszka Konitzera przy Placu Teatralnym (gmach Banku Zw. Spółek) uzyskała uprawnienia państwowe.

— Wystawa Grupy Plastików Pomorskich. W okresie przed świętami Bożego Narodzenia, począwszy od połowy listopada, sale wystaw bieżących Muzeum Miejskiego zajmie grupa Plastików Pomorskich dla ekspozycji prac malarskich, rzeźbiarskich i graficznych członków tej organizacji artystycznej. Wystawa liczyć będzie powyżej stu prac, a wezmą w niej udział prawie wszyscy członkowie grupy.

— Zebranie Str. Narodowego. We wtorek w Solcu Kujawskim, w salce Hotelu Wielkopolskiego, odbyło się plenarne zebranie tamtejszego koła Stronnictwa Narodowego, poświęcone omówieniu sprawy mniejszości narodowych w Polsce. Referat na ten temat wygłosił przybyły z Bydgoszczy p. Mróz, w dyskusji zabrał głos prezes koła, p. Mejza, oświetlając specjalnie zagadnienie żydowskie. Na zakończenie zebrania poruszono również sprawę zbliżających się wyborów do rad gminnych i miejskich.

— Gość z Ameryki. W środę 18 bm. bawił w Bydgoszczy druh Kalinowski, jeden z działaczy Zw. Weteranów wielkiej wojny z Detroit w Stanach Zjednoczonych. Dh. Kalinowski po dwumiesięcznym pobycie w Polsce, w której nie był od 1920 roku, udaje się w tych dniach z powrotem za ocean, by tam wespół z innymi rodakami przygotować grunt dla przyjęcia gen. Józefa Hallera, udającego się przed końcem roku bieżącego w podróż propagandową do Stanów Zjednoczonych. Polonji amerykańskiej szczególnie chodzi o to, aby pobyt w Ameryce b. wodza Armji Błękitnej obudził w rodakach amerykańskich ducha do przetrwania ciężkiej sytuacji, jaką obecnie zmuszeni są przeżywać, i wiarę w jasną przyszłość Polski.

— Z koła absolwentów. Koło Absolwentów Szkół Handlowych odbyło pod przewodnictwem dyr. Witka swe zebranie roczne. Koło liczy 144 członków i rozwija się pomyślnie, prowadząc życie kulturalne i oświatowe, sportowe, towarzyskie, samopomocowe itd. Nowy zarząd koła bydgoskiego stanowią pp.: Kalka — prezes, Maternowski — wiceprezes, Fornalik — sekretarz, Szydłowska — zast. sekretarza; Tupajka — skarbnik, Piskorska — zast. skarbnika, Dudka i Kątna — bibliotekarze.

— Z Giełdy Zbożowej. Sądząc po dotychczasowych transakcjach, miesiąc październik da większy obrót od pierwszych dwóch miesięcy działalności Giełdy. Sierpień dał obrótów na 41 tysięcy tonn, wrzesień na 44 tysiące za sumę 8 milionów złotych, październik przypuszczalnie przekroczy obrót 50 tysięcy tonn.

— Wybuch benzyny. W środę 18 bm. w godzinach przedwieczornych, szofer Stanisław Andrysiak, lat 29, przed hutą szkła P. Paczkowskiego w Łęgnowie, uległ popa-

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

W AMERYCE ROŚNIE MŁODA POLSKA PLASTYKA

No wny Jork, 4 października.
Kreśląc niedawno na tem miejscu wrażenia z wystawy chicagowskiej, napomknęłam o sprawie niedoszedłego pawilonu polskiego, obiecując do niej wrócić. Polonja amerykańska istotnie nie może odżałować, że pawilonu tego nie ma. W Chicago posiadamy już garść inteligencji, wysoko kulturalnie postawionej, a rekrutującej się głównie z jednostek już tu urodzonych, którym dana była możliwość wyższych studjów. Ta garstka ludzi posiada szereg zalet czysto polskich, lecz przewyższa nas niejednokrotnie szczerością i życzliwością, zaletami już typowo amerykańskimi, ta garstka docenia też głęboko zakorzenioną kulturę Polski i boleje nad tem, że tak mało znaną jest ona Ameryce. Postanowiono zbudować pawilon polski własnymi środkami. Zbudowano, lecz nie starczyło pieniędzy na wykończenie i sprzedano go Niemcom amerykańskim. Wszelako Niemcy w niedoszłym pawilonie polskim sprzedają — piwo. Fakt ten nieco ulagodził zranioną ambicję tutejszych Polaków.

Aby choć w części wynagrodzić ten zawód, zorganizowano przed paru tygodniami pokaz sztuki polskiej w jednej z dużych sal na terenach wystawy. Zrealizowaniem zajął się t. zw. „Polish Arts Club” w Chicago, bardzo czynna organizacja, posiadająca około 300 członków wspierających, a której działalność można porównać z działalnością Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych w Polsce. Na tym pokazie polskim dział Polski europejskiej, który stał się terenem popisu prywatnej „propagandy”, reprezentowany jest słabo — lepiej o nim wogóle nie mówić — natomiast Polacy-Amerykanie mają, obok rzeczy miernych i drugorzędnych, prace doskonałe. Wyróżniają się tu m. in. obrazy olejne Teodora Roszaka i Jana Fabjana, oraz akwarele Adama Szwejkowskiego i Edmunda Szwendowskiego.

Wszystko to są artyści niezmiernie młodzi, w Ameryce urodzeni, lecz posiadający silnie wyrobione poczucie swego narodowego pochodzenia. Roszak i Fabjon bywali wyróżnieni wysokimi nagrodami i stypendjami amerykańskimi, a są dziś cenieni w kołach artystycznych ściśle amerykańskich może więcej, aniżeli — oczywiście z wyjątkami — wśród ogółu Polonji. Poważny charakter ich twórczości nie odpowiada bowiem zainteresowaniem szerokich mas.

Roszaka prace znajdują się nadto na wielkiej, bo przeszło 2000 eksponatów zawierającej, wystawie sztuki, zorganizowanej z okazji Wystawy Światowej. Wystawa sztuki mieści się w t. zw. Art Institute, miejscowym muzeum sztuki. Obejmuje ona rzeźbę,

malarstwo i grafikę, od 13 w. począwszy, aż po dobę obecną. Najlepiej reprezentowana jest sztuka francuska 19 w., dział ten został zasilony nawet z Luwru paryskiego, niemniej świetny jest pokaz sztuki współczesnej francuskiej, amerykańskiej i niemieckiej. Inne narody, w ich liczbie i my, posiadają tylko po kilka okazjony zebranych przykładów ich twórczości w nowszych czasach. Pominąwszy bowiem dział francuski, prawie wszystkie eksponaty pochodzą z kolekcji amerykańskich, prywatnych i publicznych. Stara i wysoko kulturalnie stojąca emigracja niemiecka tłumaczy dobrze reprezentowany dział niemiecki.

„Pastuszek” Eugenjusza Żaka (1884 do 1926), którego obrazy wchodziły w skład wielu prywatnych galerij w Ameryce, jest jednym z wcześniejszych płóciń tego warszawsko-paryskiego malarza, posiada barwy żywe i szerokie wyraźne kontury, które wpływają na dekoratywny charakter obrazu i przywodzą na myśl Wyspiańskiego, tego inspiratora wielu z pośród nowszych malarzy polskich. W dziale grafiki znajdują się kilka drzeworytów Władysława Skoczylasa oraz drzeworyt „Pieta” Wiktorji Goryńskiej. Oto jedyne próbki „ze starego kraju”. Wyżej wspomniany Teodor Roszak zaliczony jest do t. zw. modernistów amerykańskich. Natomiast „Cyrk” Waltera Krawca, zdolnego malarza polsko-amerykańskiego, który maluje w duchu akademickiego naturalizmu, umieszczono w dziale t. zw. malarstwa konserwatywnego. Roszaka dobrze skomponowane, niezwykle ekspresyjne litografie reprezentują polsko-amerykańską grafikę.

Prace tego młodego artysty niewątpliwie przewyższają swą wartością artystyczną przeciętny poziom sztuki amerykańskiej. Można też przypuścić, że w niedalekiej przyszłości grupa młodych artystów polsko-amerykańskich będzie należała do przodowników sztuki w Ameryce. A będzie to faktem niezmiernie ważnym dla naszej propagandy w Ameryce. Rywalizacja narodowa w Ameryce jest silna — ciągle żywa, ciągle pulsująca. Polacy-Amerykanie z namiętnością wprost dążą do tego, aby się czemś popisać, czemś wyróżnić i wykazać swą kulturę. Talenty, które poczynają ukazywać się na horyzoncie młodej naszej emigracji, staną się podwalinami pod jej pełniejszy rozwój kulturalny. Przyczyniają się one do wypuklenia nowej i odrębnej kultury, kultury polsko-amerykańskiej, na którą składają się: cywilizacja amerykańska i duch polski.

Dr. Irena Piotrowska.

GÓRNICY, RYBACY I ŚW. BARBARA

(Dziwy obrzędów regionalnych)

Kult niektórych Świętych stanowi integralną część naszych ludowych obrzędów regionalnych. Znaną już czytelnikom działu, a piękna i niezmiernie ciekawa książka p. Bożeny Stelmachowskiej¹⁾ przynosi zwolennikom i miłośnikom regionalizmu niejedną intrygującą niespodziankę właśnie w tej materji. Zdawałoby się np., że monopol na patronat św. Barbary posiadają górnicy. Wiadomo przecież, że dzień 4 grudnia jest oficjalnym świętem w górnictwie a z ciekawych opowiadań górnika-słepka Hajdy z Piekar²⁾ znamy niezwykle barwną historję św. Barbary, córki okrutnego hrabiego Skarbnika-Zabrzeskiego. Św. Barbara dała swe życie dla ocalenia gnębnego ludu górniczego, a po śmierci stała się jego patronką, której pomocy żaden górnik nadaremnie nie wzywa. Chroni ona od nieszczęść w kopalni, ostrzega przed niebezpieczeństwem, opiekuje się rodzinami górników, którzy życie swe stracili przy niebezpiecznej swej pracy. — A oto dowiadujemy się z pracy p. Stelmachowskiej, że nie mniejszej czci zażywa św. Barbara u... rybaków pomorskich niemal na przeciwnym krańcu Polski.

Kwestję tę poruszał już swego czasu Kościński³⁾. Rybaków chroni św.

Barbara podobnie jak górników, od nieszczęść, związanych z zawodem: zażęgnywa burze, pomaga odnaleźć zaginionych na morzu (u górników — zaspanych w kopalni), daje obfite połowy (górnikom dobre pokłady), ostrzega i chroni przed niebezpieczeństwem. („W dzień św. Barbary wyjechał rybak konno do Sopotu po lekarstwo dla chorego. W powrotnej drodze wicher i śnieg zawiąły drogę. Nie znalazł drogi i koń nagle stanął. Rybak zeskoczył z siodła i zdumiał się, gdyż przed nim rozciągało się otwarte morze lodem pokryte. Zaczął modlić się do św. Barbary, która zjawiała się przed nim, ujęła konia za cugle i zaprowadziła na bezpieczne miejsce, poczem znikła”). Jak stwierdza p. Stelmachowska... odpust (św. Barbary) jest prawie powszechnie w użyciu (na Pomorzu) i na św. Barbarę w rozmaitych miejscowościach zjeżdża się i schodzi tyle rybaków i wieśniaków na odpustowe nabożeństwo, ile na święto Matki Boskiej Swarzewskiej. Podczas nabożeństwa do św. Barbary asystuje sztandar towarzystw rybackich w postaci masztu, dzwiganego przez 4-6 rybaków”. Kult św. Barbary na Pomorzu ma charakter utylitarny, jeśli tak powiedzieć można, natomiast na Śląsku odgrywa św. Barbara (i jej ro-

¹⁾ Dr. B. Stelmachowska: Rok Obrzędowy na Pomorzu. Wydaw. Instytutu Bałtyckiego. Toruń 1933.

²⁾ Zebrał dr. Łakomy p. t. Skarbnik — Zabrzeżski i św. Barbara.

³⁾ Kościński: Sławetne Bractwo św. Barbary w Nowem pow. świecki. Pr. Z. Grudziądz 1897.

ŻYCIE KULTURALNE

MALARZ JAKO DYREKTOR TEATRU

Z Częstochowy donoszą nam (tc):
Istniejący u nas Miejski Teatr Kameralny jest prowadzony od roku przez artystę malarza. P. Iwo Gall, jeden z wybitnych artystów młodszej pokolenia, wszedł w teatr nie tylko przez współpracę w „Reducie”, której przez dłuższy czas był dekoratorem. Pierwszą jego żoną była ś. p. Róża Luszczkiewiczówna tragicznie a przedwcześnie zmarła w Krakowie aktorka niepospolitego talentu wyróżniana wybitnie przez Pawlikowskiego za jego drugiej krakowskiej dyrekcji, a potem pierwszą Lollia Paulina w słynnej prapremjerze „Kaliguli” Rostrowskiego z niezapomnianym ś. p. Bońcą w roli tytułowej. Drugie małżeństwo zawarł Gall również z aktorką p. Kacicką, która w Reducie zdobyła sobie niemałe uznanie.

Poprzedni sezon przyniósł Teatrowi Kameralnemu piękne sukcesy, a to dzięki zestrojeniu wszystkich czynników współdziałających: od zespołu do dekoracji. I w tym roku trupa p. Galla składa się przeważnie z sił młodych, poddanych wyższej artystycznej dyscyplinie, a ujętych w kadry złożone z sił już wypróbowanych. Jak p. Kacicka-Gallowa, Wacław Malinowski (z Reduty), Aleksander Balcerzak (z teatru łódzkiego, przedtem występujący w Poznaniu), poza tem gościnnie ukaże się Jaracz. Inscenizacje, reżyserję i całe kierownictwo artystyczne sprawuje Iwo Gall. Sezon zaczyna się w tych dniach „Fircykiem w złotych”.

Reżyser powieściopisarzem. Przed mniej więcej dziesięciu laty pracował w Warszawie w teatrze polskim Ryszard Bolesławski aktor i reżyser, który przed wojną był czynny w teatrach rosyjskich. Wystawiając kilka sztuk, w tem „Okręt Sprawiedliwych” Jewreinowa, wyjechał na Zachód i oparł się w Ameryce, gdzie niedawno wydał powieść p. t. „The way of the Lancer” („Droga ułana”). Powieść ta znalazła duży odzew, a teraz została przełożona na język szwedzki i wydana w Sztokholmie.

NAUKA

Nowe dzieło historyczne. Polska Akademia Umiejętności wydała swoim nakładem dzieło młodego historyka dr. Józefa Feldmana p. t. „Sprawa polska w r. 1848”. Dr. Feldman jest uczniem znakomitego historyka, prof. U. J. dr. Konopczyńskiego.

OCHRONA ZABYTKÓW

Zabytki na Śląsku. Ukazało się wartościowe dzieło. Południowo-wschodnią część Śląska objęta obecnymi granicami województwa śląskiego, nie była dotychczas dostatecznie opracowana z punktu widzenia historii sztuki. Dawne niemieckie opracowania Śląska, jak dzieła Lutscha, Wiggerta i Burgemeistra niewiele miejsca poświęciły dzisiejszemu województwu śląskiemu. Stanowiło ono bowiem peryferje w stosunku do Śląska Dolnego i średniego z Wrocławia: i było uboższe od nich w zabytki. Tem większą wartość ma opracowana obecnie przez dr. Tadeusza Dobrowolskiego, konserwatora śląskiego i dyrektora Muzeum Śląskiego, monografia p. t. „Sztuka w województwie śląskim”. Autor wyzyskał w niej bogaty materiał, korzystając z przygotowanego już kompletnego inwentarza zabytków. Praca obecna poprzedza wydanie katalogu zabytków sztuki, rozmieszczonych na terenie województwa i podaje jakby syntetyczne rozwiązanie tego katalogu. Książka ma dwie części. W pierwszej rozpatruje autor, poczynając od okresu prehistorycznego, historyczne zabytki sztuki z architektury, rzeźby, malarstwa i przemysłu artystycznego. Część druga poświęcona jest specjalnie sztuce ludowej i omawia szczegółowo budownictwo drewniane oraz plastykę i artystyczny przemysł ludowy. Książka została wydana ze starannością, cechującą wszystkie wydawnictwa Muzeum Śląskiego w bardzo pięknej szacie. Około półtora rycin w tekście i na osobnych tablicach oraz mapa miejscowości zabytkowych woj. śląskiego ilustrują wywody autora. (pz)

dzina) także ważną rolę patriotyczno-polityczną. (Ocalenie polskiego ludu górniczego od ucisku przez Niemców).

Warto przy tej sposobności podkreślić, że niezmiernie charakterystyczną cechą śląskich obrzędów ludowych wogóle, jest silna nuta patriotyczna, której prawie zupełnie niema w obrzędach pomorskich. Jedynie może w legendach, związanych z św. Barbarą, znajdziemy i na Pomorzu pewien moment patriotyczny: „Zakonnik pewien przewoził głowę św. Barbary morzem do Polski. Okręt, którym jechał, rozbił się na morzu, a zakonnik z głową św. Barbary został wyrzucony na brzeg w Muchelinkach. Pogańscy tubylcy z Rumji wzięli go w niewolę. Przykuli go do żaren, gdzie molił zboże. Relikwję zawsze jednak

ZNOWU „HALKA” ZAGRANICĄ.

Dla „Halki” jest ten rok okresem dalekich podróży, których doczekała się późno, lecz przecież się doczekała. Niedawno wystawiono „Halke” w Lublanie, przygotowuje się do premjery Beograd tuż potem pójdzie Berno szwajcarskie a następnie Helsingfors. „Halka” będzie w operze berneńskiej odśpiewana dn 12 listopada, przy czem polscy „radjoci” będą mogli uczestniczyć w przedstawieniu duchem i uchem, gdy radio szwajcarskie będzie je transmitowało, a jest u nas wybornie słyszalne.

Jontka będzie śpiewał p. Wiktor Bregy, wyborny tenorzysta warszawski który był ostatnio przez jakiś czas angażowany w paryskiej Opéra Comique, obecnie zaś pozyskało go Berno szwajcarskie. Prawdopodobnie jego inicjatywie zawdzięcza „Halka” swoją berneńską premjerę, tak jak do Jugosławji wprowadził ją obecnie p. Drabik, Lyly śpiewak opery poznańskiej, teraz beogradzkiej. Oczywiście 12 listopada cała Polska wyceluje odbiorniki na Szwajcarję. Prawdziwie szczęście że fałs radjowe nie wyczerpują się przez konsumpcję bo by ich pewnie w tym dniu zabrakło. Dyr. Kurt Rothenbuehler, który będzie prowadził „Halke”, da się niedługo poznać w Warszawie, gdzie w grudniu zadyryguje koncertem muzyki szwajcarskiej w Filharmonji.

SZKOLNICTWO

„Wychowanie funkcjonalne”. Jednym z założeń w nowym prądzie pedagogicznym tzw. nowym wychowaniu jest pojmowanie życia psychicznego ze stanowiska funkcjonalnego. Stanowisko funkcjonalne w psychologii polega na wyciągnięciu wniosków pedagogicznych z każdego procesu psychicznego, pod kątem widzenia roli, jaką ten proces w życiu jednostki odgrywa. Pedagogiczne zagadnienie to rozpatrzone jest przystępnie i interesująco w dziele profesora uniwersytetu geneńskiego, dr. E. Claparède noszącym powyższy tytuł. Dzieło to ukazało się obecnie w przekładzie polskim p. Marji Ziemińskiej, nakładem Książnicy - Atlas, jako dwudziesty drugi tom Biblioteki Przekładów Dzieł Pedagogicznych. (sz)

VARIA

Ruiny wieży Babel. W ostatnim zeszytce „Ilustracji Polskiej” znajdujemy ciekawy feljton p. t. „Nieudały niebotyk”. Zajmuje się nim autor, (n), wykopaliskami archeologicznymi, których pochodzenie wiąże się z historją biblijnej wieży Babel. Ruin tego „nieudalego niebotyka” dopatrują się uczeni albo w gruzach świątyni Bela, na północ od stolicy Babilonu, albo na południu w szczątkach świątyni Nebo t zw. wieży Birs Nimrud. Te ostatnie ruiny pochodzą z olbrzymiej rzeczywistości budowli: boki jej kwadratu podstawowego liczą po 366 metrów, a całość liczy 8 pięter, wysokości 183 metrów. Autor nawiązuje do starych dzieł poświęconych wieży Babel, m. in. do dzieła ks. A. Kirchera z roku 1679, w którym uczony ten jezuita dowodził, że, gdyby powiódł się zamiar wybudowania wieży Babel, to jej ciężar wyważyłby ziemię z posad. Ciekawa reprodukcja starych rycin ilustruje interesujący artykuł. (tk)

Pisma nadesłane

„Szkoła”. Zeszyt VII. Treść: A. Tyszkowska: „In hoc signo vincas”. — Stan budownictwa szkolnego. — M. Mischke: „Szkoła i dom”. — Dr I. Kozielewski: Ks. Stanisław Papeczyński”. — M. Radomski: „Potrzeby i wychowanie dziecka przed-szkolnego”. — I. Wyrzykowska: „Selekcja w St. Zjedn. kandydatów do zawodu nauczycielskiego”. — Oceny i sprawozdania — Przegląd czasopism. — Książki nadesłane. — Kronika — Adres Red. Warszawa, Szentatarska 19.

Jutro:

MOHENJO - DARO

przez

dr. Józefa Kostrzewskiego.

przechowywał. Wysłannicy króla polskiego z wojskami księcia pomorskiego znaleźli zakonnika i uwołnili a relikwję oddali do Polski”.

Wartoby stwierdzić, czy istnieją na Pomorzu legendy lub opowiadania o życiu św. Barbary (ewtl jej rodziny). Ujawnienie takich legend rzuciłoby ciekawe światło na kult św. Barbary w Polsce i pokazałoby może pewne związki Pomorza ze Śląskiem. Szczegóły, zebrane przez p. Stelmachowską w „Roku obrzędowym na Pomorzu” stanowiąc mogą poważną zaletę do tego i świadczą, że w badaniach regionalnych kryje się niejedna ciekawa niespodzianka.

Alfred Jesionowski.
Pszczyna, G. Śl.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chruli

Rzeczy ciekawe

Instytut Pulawski prowadzi obecnie oryginalne doświadczenia, mające na celu zbadanie możliwości podjęcia uprawy bawełny w Polsce... Z Instytutem współpracują w tym względzie: Zakład Uprawy Roli i Roślin Uniwersytetu im. St. Batoiego w Wilnie oraz Politechnika Lwowska. Oprócz tego prowadzi się badania z uprawą bawełny na szeroką skalę w Ciepłym Podolu. Dzięki finansowemu poparciu przez łódzki przemysł bawełniany.

Z tymczasowych obliczeń rejestracji zwierząt gospodarczych z dn. 30 czerwca r. b. wynika, że pogłowie zwierząt gospodarskich w Polsce w roku bieżącym uległo zmniejszeniu. I tak — w porównaniu z rokiem ubiegłym — ilość koni zmniejszyła się w r. b. o 4,3 proc., bydła rogatego o 5,1 proc., trzody chlewnej o 1,5 proc.

Tylko ilość... kóz wzrosła i to znacznie, bo o 12,1 procent. Czyż to nie charakterystyczny znak czasu? Bieda zmusiła do zwiększenia hodowli kóz, owych „krów biednego czleka“!

W Łodzi zdarzył się wypadek potajemnej ucieczki właściciela nieruchomości miejskiej od swojej własności. Nieszczęśliwy „kamienicznik“ miał sześć mieszkań jednoizbowych. Lokatorzy od kilku lat nie płacili komornego. Ponieważ zaś są bezrobotnymi, komisja ich praktycznie była nie do przeprowadzenia. Przeto „kamienicznik“ nie miał żadnych dochodów z nieruchomości. Tymczasem kamienicę musiał utrzymywać w stanie odpowiadającym przepisom policyjnym, co — oczywiście — kosztowało, no i musiał płacić podatki. Władza skarbową nie uwzględniła jego rekursów o zwolnienie od podatku od nieruchomości. Przeciwnie, wizyty komornika stawały się coraz częstsze. Nie mając żadnych dochodów, doprowadzony do rozpacz, nieszczęsny „kamienicznik“ czmychnął pewnego dnia, starannie zatartszy ślady za sobą...

Opowiadano nam o tem, na jaki pomysł wpadł pewien młody adwokat poznański, broniący wieśniaka, pozwanego o to, że jego stado cieląt wbiegło na pole sąsiada i wyrządziło tam szkodę. Otóż adwokat pragnął wykazać, iż jego mandant nie ponosi odpowiedzialności, ponieważ swoje stado cieląt zostawił pod dostatecznym dozorem. Gdy go sędzia pytał, kto też dozorował cielęta, młody mecenas miał odrzec: — „Stara krowa“ — si non e vero...

Stusnie zwrócono ostatnio uwagę na następujący paradoks: w krajach takich, jak np. Stany Zjednoczone, gdzie kurs waluty wykazuje znaczne wahania, cena pieniądza (procent) powinna być wysoka, gdyż powinna zawierać w sobie premię za ryzyko strat kursowych. Tymczasem, w rzeczywistości, stopa procentowa w U. S. A. jest niska.

Naodwrot, w Polsce, kraju o stabilizowanym kursie waluty, stopa procentowa należy do najwyższych w świecie...

Krótkie informacje gospodarcze

- 13. b. m. monopol spirytusowy wywodził dwa miliony litrów spirytusu.
- W Budapeszcie rozpoczęły się rokowania w sprawie rewizji układu o ruchu handlowym węgiersko - austriackim.
- Rząd francuski wyraził wobec rządu rumuńskiego życzenie zawarcia umowy clearingowej.
- Donoszą z Rio de Janeiro, że w myśl rozporządzeń wydanych przez Państwowy Urząd Kawowy, w porcie Paranaguá niszczy się dziennie przez spalanie 30 000 worków kawy.
- Państwowe koleje w Szwecji zakupiły 17 500 tonn węgla polskiego
- Białoruska Akademia Nauk badała ostatnio projekt połączenia Dniepru z Dźwiną zachodnią i Bałtykiem. Zdecydowano budowę kanału pomiędzy dopływami Dniepru zachodniej Dźwiny przez rzekę Łowat.
- Na dzień 10. b. m. na obszarze całej Rosji sowieckiej zasianych było 30 333 tys ha pod zboża ozime. Stanowi to 80% planu zasiewów.

Ciężar podatku obrotowego wzrośnie

Niema podatku tak niemile wśród kół gospodarczych widzianego, jak podatek obrotowy. Kardynalną jego wadą jest konstrukcja, umożliwiająca nieuczciwym elementom kupieckim obchodzenie go. W ten sposób wytwarzają się dwie kategorie podatników: jedni, którzy podatek uiszczają zgodnie z przepisami prawa, drudzy, którzy od placenia go uchylają się.

Fakt uchylania się pewnej części podatników id ciężaru podatku obrotowego wytwarza, oczywiście, dalekosiężną nierówność w położeniu kalkulacyjnym kupców sumiennych i niesumiennych. Tym ostatnim umożliwia się obniżanie ceny kosztem skarbu państwa, a także kosztem życia gospodarczego, gdyż na rynku zapanowuje cena, wynikająca z kalkulacji niesumiennego podatnika, jako niższa. Rzecz jasna, że opisany stan rzeczy musi prowadzić do dezorganizowania rynku i do rujnowania tego odłamu kupiectwa, które, wywiązując się z zobowiązań podatkowych, ma przez to wyższe koszty i nie może ostać się nieolejalnej konkurencji.

Podkopywanie bytu kupiectwa solidnego pociąga za sobą szereg dalszych konsekwencji zarówno natury etycznej, jak i fiskalnej oraz gospodarczej. Cierpi na tem skarb państwa i przemysł, które w równej mierze zainteresowane są w ulepszeniu, a nie pogarszaniu wartości aparatu handlowego. Stąd wylania się potrzeba takiego

zreformowania podatku obrotowego, aby niemożliwością stały się defraudacje podatkowe i podatek obrotowy życiu gospodarczemu nie szkodził. Zryczałtowanie, tj. scalenie podatku obrotowego jest tą bodaj formą rekonstrukcji podatkowej, która idzie w upragnionym kierunku.

Nowela z roku 1931 stworzyła prawne możliwości do oczyszczenia podatku obrotowego z jego ujemnych cech. Kola gospodarcze ufają, że minister skarbu skorzysta z uprawnień, zawartych w noweli i zreformuje podatek obrotowy, co można uczynić bez obawy, iż zmaleją wpływy skarbowe. Niestety, ministerstwo skarbu nie wykorzystało swoich uprawnień, a raczej: wykorzystało je tylko w bardzo skromnej mierze.

Zamiast upragnionej reformy przychodzi obecnie nowy, 10-procentowy dodatek do tego nieszczęsnego podatku, mający zasilić fundusz interwencyjny na rzecz rolnictwa. Prawda, — z tego tytułu ma powstać korzyść dla przemysłu i handlu, w wypadku gdyby interwencji udało się podnieść poziom cen rolniczych i — w dalszej konsekwencji — poziom siły nabywczej ludności rolniczej. Chwilowo jednak wiadomo, czy eksperyment się uda. Natomiast jest rzeczą pewną, iż ciężar nieszczęsnego podatku obrotowego wzrośnie w chwili, doprawdy niesprzysięganej reformie podatkowej „na gorsze“, a jedynie „na lepsze“.

PODATKI I OPŁATY

(p) **Podatki bezpośrednie w Wielkopolsce.** W zakresie obciążenia podatkowego Wielkopolska placąc 20,4 proc. podatków bezpośrednich w stosunku do ogólnego obciążenia tą kategorią podatków w Polsce, znajduje się po Warszawie Śląsku i Łodzi na czwartym miejscu, podczas gdy w podziale ludności zajmuje 7 miejsce.

Z KRAJU

(k) **Rozporządzenie o biurach pisania podań ogłoszone.** W Dzienniku Ustaw nr. 75, poz. 544, ukazało się rozporządzenie ministrów spraw wewnętrznych i sprawiedliwości o biurach pisania podań oraz o zakazie udzielania porad prawnych i prowadzenia cudzych spraw. Zgodnie z postanowieniami tego rozporządzenia zezwolenie na prowadzenie biur pisania podań udzielać będą starostowie, przyczem zezwolenie takie zależne będzie od liczby i przeciętnego wykształcenia ludności, od ilości oraz rodzaju władz i zarządów, od ilości adwokatów i obrońców oraz od ilości istniejących biur pisania podań. Starosta o celowości zaliczenia biura podań może zasięgnąć opinii organów samorządu terytorjalnego, właściwej Izby Adwokackiej lub instytucji gospodarczych. Chcąc prowadzić biuro musi się poddać egzaminowi komisji, złożonej z delegata starosty, prezesa sądu okręgowego i delegata inspektoratu szkolnego. Od egzaminu mogą być zwolnione m. in. osoby, które ukończyły studia prawnicze lub osoby, które udowodnią, że bezpośrednio przed złożeniem prośby o udzielenie pozwolenia na prowadzenie biura pisania podań co najmniej w ciągu 8 lat nieprzerwanie biuro takie prowadziły. Rozporządzenie określa ponadto, w jaki sposób biuro pisania podań ma być prowadzone oraz ustanawia nad nimi nadzór ze strony władz administracyjnych i sądowych.

(k) **Sytuacja na Górnym Śląsku uległa poprawie.** Sytuacja w przemyśle górnośląskim uległa ostatnio dość znacznej poprawie. Jest to w związku ze zwiększonym zapotrzebowaniem sezonowym. Poprawę wykazuje przede wszystkim przemysł węglowy oraz hutnictwo. W szeregu kopalni i fabryk zwiększono stan zatrudnienia lub też zmniejszono liczbę t. zw. „świątówek“.

(k) **Wzrost produkcji hut żelaznych.** Związek Polskich Hut Żelaznych i Związek Eksportowy Polskich Hut Żelaznych na Górnym Śląsku ogłosiły dane sprawozdawcze o sytuacji tej gałęzi przemysłu za okres od 1 stycznia do 1 października b. r. Z danych tych wynika, że wytwórczość hut żelaznych w dziewięciu pierwszych miesiącach r. b. w porównaniu z takim samym okresem r. ub. wykazuje znaczny przyrost i to jeśli chodzi o surowkę o 72,26 proc., stal — 67,04 proc. i wytw. walcowniciane 65,12 proc. Ten wzrost wytwórczości tłumaczy się m. in. zamówieniami interwencyjnymi rządu oraz wzrostem zamówień sowieckich, brazylijskich i holenderskich.

(k) **Niemcom odechciało się „wojny celnej“ z Polską.** Jedno z pism warszawskich donosi: W czasie pertraktacji handlowych między Polską a Niemcami, które odbywają się obecnie w Warszawie w związku z nową taryfą celną, delegacja niemiecka wystąpiła z inicjatywą zlikwidowania toczonej się od szeregu lat t. zw. „wojny celnej“ między obu państwami. Pertraktacje w tej sprawie mają być nawiązane po zawarciu stałego układu w sprawach celnych.

(k) **20 upadłości w sierpniu, 225 w ośmiu miesiącach.** Cyfra upadłości w Polsce w sierpniu r. b. utrzymała się na poziomie lipca r. b., wynosiła bowiem 20. Natomiast cyfra ta była znacznie mniejsza niż w sierpniu ub. r. (28 upadłości). Z ogólnej cyfry upadłości w sierpniu rb. przypada 14 na województwa centralne (w sierpniu ub. r. 17), 5 na zachodnie (5) i 1 na południowe (6). W ciągu pierwszych ośmiu miesięcy r. b. ogłoszono w Polsce ogółem 225 upadłości wobec 415 w odpowiednim okresie 1932 r. Z powyższej cyfry przypada na województwa centralne 138 (255), wschodnie 9 (9), zachodnie 51 (89), południowe 27 (62).

Z ZAGRANICZY

(z) **Jak wygląda bilans niemieckiego handlu zagranicznego?** Bilans handlu zagranicznego Rzeszy za wrzesień r. b. wykazuje zmniejszenie się importu o 10 milionów marek, t. j. o 3% w stosunku do sierpnia r. b. Ilościowo redukcja importu wynosi około 5%. Eksport wzrósł prawie o 5%, przyczem równocześnie eksport do Rosji sowieckiej uległ znacznemu ograniczeniu. Wartość importu wynosiła 337 milj. mk., eksport zaś 432 milj. mk., podczas gdy w sierpniu import wyniósł 347 mk., a eksport — 413 milj. mk. Dodatkowo saldo niemieckiego bilansu handlowego wynosi za wrzesień 95 milj. mk., wobec 66 milj. mk. w poprzednim miesiącu. W czasie pierwszych 3-ch kwartałów r. b. łączna nadwyżka eksportu nad importem wyniosła jednak tylko 477 milj. mk. wobec 847 milj. mk. w odpowiednim okresie ub. r.

KRESY WSCHODNIE CZEKAJĄ NA KUPCA I RZEMIEŚLNIA Z WIELKOPOLSKI I POMORZA!

Konkurs Wierszowy

dla Czytelników „Kurjera Poznańskiego“

Z jednej z nazw niżej podanych, znanych wyrobów firmy

HENRYK ŻAK w POZNANIU,
Fabryka Perfum, Kosmetyków i Mydeł Toaletowych,

należy utworzyć krótki 2-wiersz względnie 4-wiersz.

Wiersze te powinny ukazać się w treściwych, łatwo do zapamiętania określeniach, doborowej jakości niżej wymienionych, popularnych wyrobów.

Nazwy:

Przemysławka, woda kolońska i mydło. Chlorami, pasta do zębów

Miaflor, krem, puder, emalja do paznoci, Hezadont, eliksir i pasta do zębów.

Za najlepsze wiersze wyznacza firma Henryk Żak w Poznaniu 100 nagród. Każdy z wierszy oznaczonych ma prawo do nagrody, nawet choćby jedna osoba nadesłała więcej niż jeden wiersz. Do każdego utworu należy dołączyć zewnętrzny kartonik od pasty do zębów Chlorami. Wszystkie premjowane wiersze pozostają wyłączną własnością firmy Henryk Żak w Poznaniu. Wiersze może użyć firma Henryk Żak dowolnie również na cele reklamowe. Które wiersze zasługują na nagrody, oznaczy jury, na ten cel specjalnie zwołane. Wiersze wraz z kartonikiem od pasty Chlorami należy wysłać pod adresem Redakcji „Kurjera Poznańskiego“, z oznaczeniem na kopercie: **Konkurs Wierszowy firmy Henryk Żak w Poznaniu.**

Za najlepsze wiersze wyznacza firma Henryk Żak 100 nagród ze znanych swoich wyrobów, to jest:

10 wytwornych kaset zawierających: wody kwiatowe, mydło, puder i 90 kartonów po 3 kawałki mydła toaletowego „ŻAKOWE“.

KRONIKA GOSPODARCZA

KU UREGULOWANIU POLSKIEGO RYNKU ZIEMNIACZANEGO

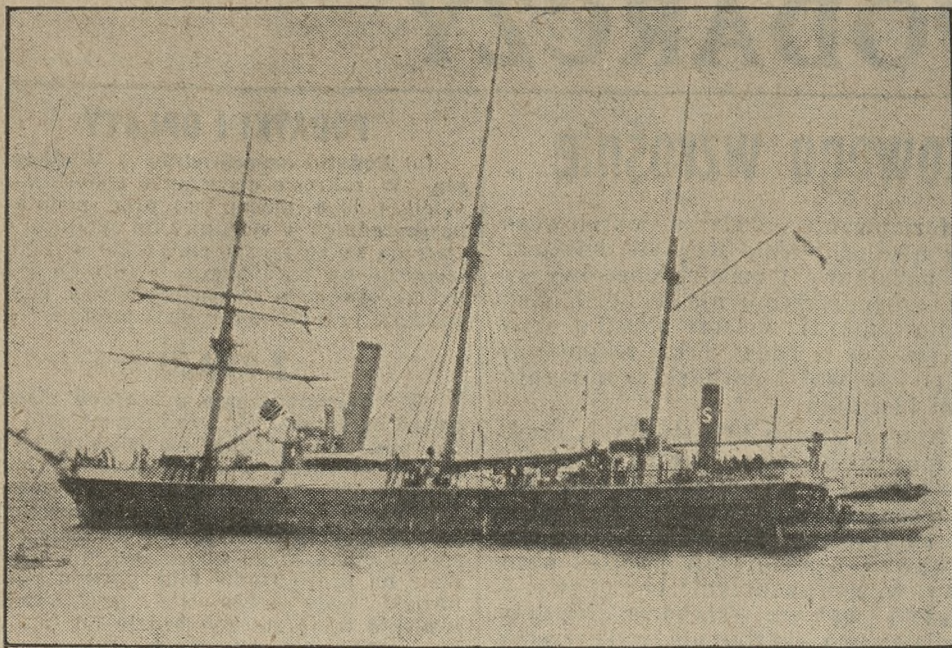
W dniu 18. b. m. odbyło się w Poznaniu pod przewodnictwem r. woj. Raczynskiego konstytucyjne zebranie Związku Eksporterów Przetworów Ziemiaczanych. Po omówieniu szczegółów statutu, na podstawie którego ma rozwinąć swą działalność Związek, przyjęto akces przynależności, w rezultacie którego Związek liczy już dziś 24 członków.

Po zaprotokółowaniu uchwały o powstaniu Związku Eksporterów Przetworów Ziemiaczanych, zabrał głos p. woj. Raczynski, stwierdzając, że dokonano dzieła o zasadniczym znaczeniu gospodarczym, nie tylko dla ziem zachodnich, lecz dla całego kraju. Przemysł przetworów ziemiaczanych który dotychczas prowadził eksport bez należytej koordynacji, z chwilą powołania do życia Związku wszedł w nową fazę swego rozwoju. Ma to szczególne znaczenie dla rolnictwa, z którym bezpośrednio jest związana ta dziedzin przemysłu. Powołanie do życia Związku jest wyrazem dużego wyrobienia obywatelskiego i świadomości gospodarczej u tych wszystkich, którzy przyczynili się do stworzenia ram organizacyjnych dla przemysłu ziemiaczanego.

Po przerwie w obradach przewodniczący pierwszego walnego zebrania objął w wyborze inż. Okoniewski. Po przyjęciu statutu przeprowadzono na jego podstawie wybory do rady, w skład której weszli pp.: K. Boening, inż. W. Okoniewski, St. Doerffer, L. hr. Zółtowski. W Tucholka, A. Tiemann, W. Forstmann, J. Lossow, St. Suryń i A. Marcinkowski. Do komisji rewizyjnej powołano pp. dr. Skornego i dyr. Palucha.

Bezpośrednio po walnym zebraniu obradowała rada, powołując na prezesa rady Związku Eksporterów Przetw. Ziemiaczanych p. Stefana Suryńa z Warszawy, na pierwszego wiceprezesa inż. Witolda Okoniewskiego i na drugiego wiceprezesa radcę Wiesława Tucholkę, obu z Poznania. W skład zarządu Związku weszli powołani przez radę pp.: Jerzy Turno — jako prezes oraz Józef Stark, Stefan Dąbrowski, Stefan Piechocki i Wł. Bielicki jako członkowie.

Na swoim pierwszym posiedzeniu zarząd Związku powołał na stanowisko dyrektora p. Cezarego Kreczego, był dyrektora kartelu fabryk syropu ziemiaczanego w Polsce. (AZ).

Statek badacza stref podbiegunowych Byrda „Bear of Oakland“, który niedawno wyruszył do bieguna południowego, został zaskoczony po drodze przez silną burzę i wzywał pomocy. Uszkodzony statek został przyholowany do portu przez jeden z parowców, który mu pośpieszył z pomocą.

Kobiety zbrodniarki

W walce z przestępstwem — Wątpliwa recepta — Ze wspomnień toksykologa

„Jest rzeczą zadziwiającą — powiada prof. Emile Abrest, kierownik paryskiego laboratorium toksykologicznego — że kobiety w celach zabójstwa zawsze jeszcze uciekają się do trucizny, chociaż dobrze wiedzą, że my dziś rozporządzamy środkami dającymi nam możliwość ujawnienia śladów każdej trucizny. W rzeczy samej, u nas we Francji liczba zamachów trucicielskich wciąż jest jeszcze znaczną i, jak było przed wiekami, tak i dziś jeszcze kobieta-zbrodniarka posługuje się trucizną, bądź w celu wyrwania zemsty, lub też oswożenia się od niemiłej osoby; zaś w kilku specjalnych wypadkach, któremi się zajmowałem, mogłem skonstatować, że o ile chodziło o mężczyzn - trucicieli, byli to osobnicy o wybitnie zniewieściałym charakterze.“

— Czy istnieje trucizna, nie pozostawiająca żadnych śladów w organizmie ofiary?
— zapytał profesora rozmówca.

— Pan zdaje się żąda odemnie podania recepty, jak należy trucić bez ponoszenia ryzyka ujawnienia morderstwa? — zaśmiał się profesor. — Owszem, powiem panu! Otóż można otruć każdego człowieka tak, że w ciele ofiary nie znajdzie się najmniejszy ślad trującej substancji, a można tego dokonać posługując się jakakolwiek trucizną. Jeden jest wszakże przytem warunkiem, mianowicie trucizna winna być zaaplikowana ściśle w śmiertelnej ilości, ani o miligram mniej, gdyż wtenczas nie działa, i ani o miligram więcej, gdyż wtenczas już pozostawia ślady. Jeżeli podana dawka jest w stosunku do odnośnego organizmu ściśle odważona, wówczas jad zostaje przez organizm całkowicie wchłonięty i żadna medyczna ekspertyza nie będzie w stanie stwierdzić śladów trucizny w ciele denata. Możliwość taka jest jednak zgola teoretyczna, gdyż wymaga szczegółowych ścisłych danych, których morderca-truciciel posiadać nie może.

— Jakie były najbardziej interesujące toksykologiczne prace pana profesora? — Ciekawa była sekcja trupa bankiera Loewensteina. Jak pan sobie zapewne przypomina, wspomniany bogacz amerykański wypadł był z samolotu, ponosząc śmierć. Mówiono, że popełnił samobójstwo, przewidując swoją finansową ruinę. Miał rzekomo zażyć trucizny i następnie w stanie omdlenia wypaść z aeroplanu. Jak się później dowiedziałem, w Ameryce tysiące ludzi rozpoczęło spekulację na „baisse“ papierów Loewensteina, skoro się rozgłosiło, że trup jego oddany mi został dla dokonania sekcji, celem stwierdzenia ewentualnego samobójstwa. W grę wchodziły grube miliony. Aljści śladów trucizny nie znalazłem. — Inny wypadek: Emil Zola miał być rzekomo otruty przez swych wrogów — lecz i tym razem podejrzenia okazały się bezpodstawne. — W wielkim procesie Steinheil byłem rzeczoznawcą sądowym. Pani Steinheil, przyjaciółka prezydenta Feliksa Faure'a, kobieta słynąca z swej niezwyklej urody, pewnego dnia opuściła niebawem wzburzoną prywatne apartamenty prezydenta. Wkrótce potem, służba znalazła stygnące już zwłoki głowy republiki francuskiej. Rozniosła się pogłoska, że pani Steinheil z namowy wrogów politycznych prezydenta, poczęstowała go zatrutym cygarem. Wynik mojej analizy toksykologicznej, obalił to twierdzenie i sąd wydał werdykt uniewinniający. Wkrótce jednak piękna kobieta znowu zasiadła na ławie oskarżonych, bowiem własny jej mąż zmarł również nagle jak Faure i w równie zagadkowych okolicznościach. Ale i tym razem niewinność pani Steinheil została stwierdzona, a przynajmniej nie było jej można dowiedzieć dokonania zbrodni, wobec czego podsądna została jednogłośnie uwolniona — dla braku dowodów. Kr.

Zdrój Mieszkański?

dg 1802

Dzień pracy Mussoliniego

Mussolini wstaje wcześnie. Z samego rana oddaje się ćwiczeniom sportowym; można go widzieć odbywającego np. przejażdżkę konną po alejach olbrzymiego parku, przylegającego do Villa Torlonia (letnia rezydencja Duce) lub też w hippodromie. Przejażdżki te odbywa Mussolini w towarzystwie mistrza sportowego, Ridolfiego; wykonywa przytem najróżniejsze ćwiczenia, przesadza przeszkody itd. Poza tem zajmuje się fechtunkiem, w którym wykazuje dużą zręczność.

Przed wyjazdem do Prezydium Ministrów (w Palazzo Venezia) odbywa Mussolini, prawie co rano, przejażdżkę samochodem nad brzeg morza do Castel Porziano, w towarzystwie żony i dzieci. Prowadzi auto sam, rozwijając nieraz zawrotną szybkość. Do Palazzo Venezia przybywa premier zwykle około 9 lub pół do 10. Rozpoczyna dzień pracy od wysłuchania wyczerpującego raportu o wszystkim, co zaszło w ciągu ostatniej nocy we Włoszech i zagranicą. Raporty jego ministrów muszą być gruntowne i szczegółowe; pod tym względem jest Mussolini bardzo wymagający. Wiele godzin poświęca on badaniu problemów międzynarodowych, któremi się bardzo interesuje. Znaczną część jego godzin urzędowych zajmują audjencje. Nieraz wyjeżdża na miasto lub w okolice, aby przyrzec się pracom przy odkopywaniu zabytków Rzymu starożytnego lub robotom publicznym, mającym na celu upiększenie stolicy.

Jedną z najciekawszych właściwości charakteru Mussoliniego jest jego niezwykła zdolność wczuwania się w potrzeby i zainteresowania każdego środowiska. Czy to na zebraniu uczonych, czy przy spotkaniu z politykami, czy też w kole dzieci, młodych, starych, biedaków z ludu lub chłopów — wszędzie Mussolini wykazuje zrozumienie swego otoczenia. W godzinach obiadowych widzą go mieszkańcy Rzymu jadącego autem zwykłą drogą przez Porta Pia i Via Nomentana do Villa Torlonia, gdzie Duce spędza po obiedzie godzinę na łonie rodziny. Od 4 do 8, nieraz do pół 9, trwa jego popołudniowa praca w Palazzo Venezia. Często jednak pracuje on do późnej nocy, zwłaszcza wtedy, gdy przewodniczący posiedzeniom wielkiej rady faszystów, odbywającym się z reguły w nocy.

Wulkany źródłem energii

Nie ulega wątpliwości, że prędzej czy później nastąpi chwila, kiedy wyczerpią się zapasy węgla i oleju na świecie, zapomocą których pedzimy dzisiaj głównie nasze maszyny. Wobec takiej perspektywy ludzkość gorączkowo rozgląda się za nowymi źródłami energii.

Przyroda sama wskazała nam w sposób namacalny takie źródła energii w postaci sił wulkanicznych. Pierwszy zakład tego rodzaju zbudowany został we Włoszech północnych, w prowincji Toscana, w pobliżu miejscowości Laderello. Pierwsze w tej mierze próby podjęte już w czasie wojny światowej, doznały w roku ubiegłym zastosowania na szeroką skalę przez założenie wielkiej centrali elektrycznej.

Laderello położone jest na terenie wulkanicznym, z którego wydobywają się niezliczone fontanny pary wodnej. Parę tę użytkowuje się do zapedu maszyn parowych. Zapomocą szybów wiertniczych o głębokości 150 m chwyta się parę podziemną i doprowadza do turbin parowych, które otrzymaną energję zamieniają w siłę elektryczną.

Przedsiębiorczość ludzka także w innych miejscach siły wulkaniczne usiłuje zaprząć do pożytecznej i twórczej pracy. Pod Neapolem mają powstać ogromne zakłady, któreby wykorzystwały podziemny ogień Wezuwiusza. Podobne projekty istnieją co do wulkanu Aetna na wyspie Sycylii. Także w Ameryce w okolicach San Francisco już w roku ubiegłym rozpoczęto wiercenia szybów parowych. Na Aljasee, gdzie „dolina pary“ stanowi nietylko niezmiernie ciekawą panoramę, lecz także nieprzebrane źródło energii, w Japonji i

na wyspie Jawie, gdzie istnieją podobne zjawiska wulkaniczne wszędzie tam powstają centrale elektryczne, wykorzystujące te siły przyrody.

Lecz wulkany są to tylko skromną emanacją energii, mieszczącej się w łonie ziemi. Co 100 metrów w głąb ziemi podnosi się temperatura o 3 stopnie. Na głębokości trzech tysięcy metrów, do której już dotarły nasze świdy ziemne, panuje nawet tam, gdzie niema wulkanów, temperatura, wystarczająca do zagotowania wody. Na głębokości 7 klm panuje już temperatura 200 stopni, a przy 20 klm głębokości można by topić już nasze kruszce.

Ziemia nasza posiada zatem nieprzebrane w swem łonie zapasy energii, wobec których złoża węgla i olejów ziemnych są niby słaby płomień świecy wobec olbrzymiej lampy żarowej. W i P

Walka z hałasem w miastach

Rozwój wielkich miast i wzmógłony ruch na głównych ich arterjach pociągnął za sobą ogromny wzrost hałasu ulicznego, który staje się udręką i torturą dla mieszkańców.

Od kilku lat położenie w wielkich miastach znacznie się pogorszyło. Zwłaszcza mieszkańcy Stanów Zjednoczonych cierpią ogromnie wskutek hałasu ulicznego. Celem rozważenia tej sprawy powołano została niedawno „Komisja dla zmniejszenia hałasu w New-Yorku“. Komisja ta poklasyfikowała hałas na następujące działy: 1. hałas ruchu kołowego i transportowego (auta, autobusy, tramwaje, motocykle, metro, kolej i t. p.), a więc hałas wywołany klaksonami, sygnałami dźwiękowymi, zgrzytem hamulców, tarciem kół i t. p.; 2. hałas przy budowie (kompresory, elewatory i t. p.), 3. hałas domowy (radio, gramofon, pianino, instrumenty muzyczne), 4. hałas uliczny (głośniki, gwar przechodniów, naprawa chodników), 5. hałas portowy i rzeczny (motory, sygnały ostrzegawcze), 6. hałas przy dostarczaniu towarów do domów (mleka, węgla, poczty), 7. różne hałasy (samoloty, fabryki, restauracje, lokale widowiskowe).

Jednym z zadań komisji jest również ustalenie wpływu fizjologicznego na organizm ludzki. Intensywny i dłuższy trwający hałas wywołuje t. zw. „tępotę ucha“. Działanie to zaobserwowane zostało pierwotnie u robotników-metalowców, z których około 50 proc. cierpi na tę chorobę. Takie same wyniki dały obserwacje nad robotnikami ulicznymi, szoferami i policjantami; regulującymi ruch Doświadczania, dokonane na zwierzętach, wykazały, iż błona bębenkowa, na której umieszczone są rozgałęzienia nerwów słuchowych może być uszkodzona przez intensywne dźwięki, powtarzane w czasie nawet stosunkowo krótkim. Hałas powoduje również nadmierne natężenie wysiłku fizycznego w kierunku

„Srebrny Motyl“

najświetniejsza kreacja Maryli Korabianki w teatrze „Nowości“.

„SREBRNY MOTYL“

najpiękniejsza operetka węgierska w teatrze „Nowości“.

„SREBRNY MOTYL“

druga rewelacyjna premiera

teatru „Nowości“.

dg 1884

„SREBRNY MOTYL“

już w sobotę, 21 października rb. na deskach teatru „Nowości“.

przystosowania się do niego, co wywołuje z kolei silne wyczerpanie nerwowe i znużenie. Zmęczenie tego rodzaju i zdenerwowanie może doprowadzić do samozatrucia organizmu, wyrażającego się stanem neurastenicznym, który jest zresztą całkowicie różny od tego, co pospolicie nazywamy neurastenją, polegającą na depresji psychicznej bez przyczyny zewnętrznej.

Hałas jest również wrogiem snu. Mylą się ci, którzy twierdzą, iż można się przyzwyczaić do stałego gwaru i dla potw. zyczenia swej tezy opowiadają anegdotę o młynarzu, który budził się ilekroć jego młyn zatrzymywał się. Anegdota ta dowodzi właśnie, iż stale powtarzające się dźwięki podczas snu działają ujemnie na nasz system nerwowy, trzymając go w nieustannym napięciu.

Naukowcem badaniem hałasu zajęli się ostatnio fizycy. Pomiędzy dźwiękiem instrumentu lub głosu a hałasem niema zasadniczej różnicy — jest to jedynie kwestja rozłożenia energii na drgania — i z tego względu badania nad hałasem wchodzi w zakres akustyki, a więc mechaniki. Rezultaty tych badań naukowych, wkorzystywane są w walce o zmniejszenie hałasu, które dokonane być może częstokroć w sposób bardzo prosty i tanim kosztem. Do walki tej, prócz władz publicznych, stanęli w pierwszym rzędzie architekci. Budownictwo nowoczesne przez stosowanie odpowiednich materiałów izolacyjnych, podjąć musi wysiłek celem zapewnienia mieszkańcom spokoju i stworzenia naturalnych granic, nie przepuszczających ani dźwięków radia od sąsiadów, ani dzwonka tramwajowego z ulicy, ani trzepania z podwórza. Dotychczasowe bowiem konstrukcje domów ze stali i betonu ułatwiają tylko przekazywanie dźwięków. Przyszła zatem rewolucja w architekturze będzie rewolucją ciszy, która jest „arystokracją szybkości“. M. C.

Bezrobotni za darmo do „Słońca“

W sobotę, dnia 21 b. m. o godz. 3-ciej popołudniu na film „Bezimienni bohaterowie“

Bezrobotni! Jakież bezmiar tragedji mieści się w tem jednym słowie, które przywodzi na pamięć straszną nędzę setek tysięcy, cierpiących za niezawinione winy. Bezrobotni, to ludzie, którzy nieraz suchego chleba ułaską. Chcemy oszodzić im trochę gorzka ich dolę. Chcemy rzucić promyk słońca w mroki ich życia. W tym celu wydawnictwo naszego pisma rozda między bezrobotnych 222 bilety bezpłatne, zofiarowane nam przez dyrekcję kina „Słońce“, na film „Bezimienni Bohaterowie“, który wyświetlany będzie w sobotę, dn. 21 b. m. i w niedzielę, dn. 22 b. m. o godz. 3 po południu.

„Bezimienni Bohaterowie“, ilustrują ciągle niebezpieczeństwo, na które narażony jest policjant w walce z przestępcami. Z nieustraszonem mężstwem i narażeniem życia wśród gwiz-

du kół browningowych i suchego trzasku płonących belek, bohater filmu niszczy gniazdo przestępstwa i likwiduje krwawą bandę fałszerzy. Dzień triumfu sprawiedliwości, jest jednocześnie dniem ukojenia i szczęścia. W rolach głównych występują czołowe gwiazdy ekranu polskiego.

Bezrobotni Czytelnicy naszego pisma mogą zgłaszać się za okazaniem dowodu bezrobocia po bezpłatne bilety, ważne tylko na sobotę, dnia 21 b. m. jedynie w agencji naszej na Głównej u p. Rajmunda Terczewskiego, ul. Główna 48.

Następny kontyngent wolnych biletów przydzielimy innej agencji, tak aby za każdym razem najbardziej potrzebni mogli korzystać z godziwej, kulturalnej rozrywki.

SPORT

Cieżka atletyka

O mistrzostwo klubu HCP. W dniach 20 i 21 bm o godz. 19 odbywają się w sali klubu „H. Cegielski” (Górna Wilda 180), ciekawe zawody atletyczne — zapaśnicze. Startuje około 30 atletów.

Piłki nożna

Niedzielny przeciwnik „Warty” „Blau-Weiss” bierze udział w mistrz. ligowych okręgu berlińskiego. W mistrzostwach tych „Blau-Weiss” odniósł szereg sukcesów i zajmuje obecnie środkowe miejsce w tabeli. W ub. niedzielę pokonał 2:1 drużynę „Verein f. Bewegung Pankow” znanego zeszłorocznego zwycięzcę „Warty”. Ostatnie wyniki „Blau-Weiss” są: z „Herta” — 1:3 i 2:2, z „Minerwa” — 1:2 i 1:1, z „Victoria 89” — 4:1 i 1:2, z „Tennis Borussia” — 2:2 i 2:3. W ostatnich rozgrywkach miał wyniki: z „A. B. C.” 7:2, z „Wedding” 5:2, z „Union Obersch.” 6:3. Jak z powyższego wynika jest to poważny przeciwnik i gracze „Warty” będą musieli walczyć z wielką ambicją, aby osiągnąć honorowy rezultat. Zawody rozpoczną się o godz. 15. Odbędzie się podczas nich konkurs na odgadnięcie wyniku. (kom)

Pierwsza kolejka rozgrywek finałowych o wejście do klasy A PZOPN zakończy się w niedzielę. W tabeli rozgrywek prowadzi obecnie 2 punktami różnicy przed „Pogonią” kościańska „Unja”, niepokonana jeszcze w dotychczasowych grach. Obie prowadzące drużyny spotkają się też w niedzielę w walce o pierwszeństwo w tabeli o godz. 14 po południu na stadionie miejskim. Ostatnie spotkanie „Unji” z „Pogonią” w półfinale rozgrywek dało wynik remisowy. Ponieważ obustronnie szanse są równe, walka zapowiada się bardzo ciekawie, zwłaszcza, że obie drużyny znajdują się istotnie w dobrej formie. Przedpołudniem o godz. 11 walczy na boisku „Spartę” przy ul. Grunwaldzkiej „Poznań” i „Sparta”. Obie drużyny spotkały się już dwukrotnie w półfinale, wygrywając po jednym spotkaniu. Tym razem więcej szans mają gospodarze, jednak ambitna drużyna „Poznań” potrafi zrobić niespodziankę, która łatwo może mieć miejsce w niedzielę. Tembardziej, że wobec przegranej dotychczasowych dwu spotkań z „Pogonią” i „Unją” dołoży ona niewątpliwie starań, aby ze swego ostatniego meczu pierwszej serji rozgrywek wyjść zwycięsko.

Poznań i Ostrów 2:1 (1:1). Ruchliwy zarząd okręgu poznańskiego i w roku bieżącym doprowadził do skutku tradycyjne to spotkanie obu reprezentacji. Poznań wystąpił wyłącznie z graczami A-klasy. Zwycięstwo Poznańa było zasłużone, jednak wywalczone z trudem. Bramki dla Poznańa zdobył Gensler, dla gospodarzy Bloch.

Pięściarstwo

Kurs pięściarski. W sali gimnastycznej przy Zielonych Ogródkach rozpoczyna się dziś nowy kurs, który organizuje sekcja pięściarska T. G. „Sokół” pod kierownictwem znanego reprezentanta Polski p. Majchrzyckiego. Zapisy na wspomniany kurs, przyjmuje się na miejscu jeszcze dziś i w sobotę 21 bm, pomiędzy godz. 19 a 21. (kom)

Będziemy zawsze pamiętać...

Wiadomość o sprowadzeniu do Polski głośnego filmu „Pożegnanie z bronią” — wywołało żywe i zrozumiałe całkiem zainteresowanie. O filmie tym bowiem rozpisywała się wiele prasa zagraniczna z powodu premiery nowojorskiej „Pożegnania z bronią” zrealizowane na tle słynnej powieści Hemingway'a, jest czemś niezwykłym.

W Ameryce obejrzało ten film 20 milionów widzów. Rekordowa ta cyfra świadczy wymownie o tem, że obraz ten jest nie tylko wspaniały, ale i potrzebny. W „Pożegnaniu z bronią” wielką, nieśmiertelną kreację stworzył Gary Cooper. W zamian za co uzyskał Gary Cooper najwyższe odznaczenie Akademii Sztuki Filmowej i premię na rok 1933/34 w wysokości 100 tysięcy dolarów. ng 6012

Niezwykły ten film, sprowadzony wielkim kosztem do Polski, ukaże się wkrótce jako najbliższa premiera w kinie Apollo.

Polska i Finlandja oraz Łódź i Helsingfors, 8 grudnia odbędzie się prawdopodobnie w Warszawie międzypaństwowy mecz Polska i Finlandja. W dwa dni później (10 grudnia) drużyna fińska spotka się jako reprezentacja Helsingforsu z zespołem Łodzi. (PAT)

Tennis

Finał drużynowych mistrzostw Polski rozegrany zostanie w najbliższą sobotę i w niedzielę w Łodzi, między warszawską „Legją” a dotychczasowym kilkakrotnym mistrzem Polski łódzkim „Lawn Tennis Klubem”. „Legja” wystąpi w najsilniejszym składzie. „Łódzki Lawn Tennis Klub” będzie osłabiony brakiem braci Stolarów. (PAT)

TEATRY

Z Teatru Polskiego

„Straszny dwór” po cenach najniższych

Dziś, w czwartek pierwsze przedstawienie popularne po cenach najniższych, na które dyrekcja Teatru Wielkiego wybrała rewelacyjnie wystawiony „Straszny dwór” Moniuszki w pięknych, całkowicie nowych dekoracjach projektu Zygmunta Szpingera i w pierwszorzędnym obsadzie wokalne. Przy pulpicie kapelmistrzowskiemu dyr. Zygmunta Latoszewskiego Bilety w cenie od 49 gr do 3 zł do nabycia w składzie Szejnbrowskiego i przy kasie wieczornej.

Zofja Fedyczkowska jako Madame Butterfly

W piątek pierwszy w tym sezonie gościnny występ znakomitej primadonny opery stołecznej p. Zofji Fedyczkowskiej w tytułowej partji „Madame Butterfly”. Wznowienie tego roczne tej pięknej opery odbędzie się w pierwszorzędnym obsadzie partji i

pod kierownictwem muzycznym kapelmistrza p. Barańskiego. W sobotę premiera „Palestranta” (Bettelstudent), wesolej operetki Millockera.

RADJO

Piątek, dnia 20 października 1933 r.
Poznań (335 m) godz. 7.00 — 7.55 audycja poranna z Warszawy; godz. 11.30 t. z Warszawy; godz. 11.45 program na dzień bieżący; godz. 11.50 wiadomości bieżące; godz. 11.57 sygnał czasu; godz. 12.05 transmisja z Warszawy; godz. 13.20 płyty gramofonowe; godz. 13.59 sygnał czasu; godz. 14.02 giełda; godz. 15.30 wiadomości gospodarcze z Warszawy; godz. 15.40 referat Miejsk. Komitetu Wychow. Fiz. i Przysposobienia Wojskowego; godz. 15.45 kronika harcerska; godz. 15.50 chwilka morska i kolonialna; godz. 17.50 „Z nad krawędzi” — pogadanka Br. Cezarego pt. „Przedsiębiorczość i wiara w jutro”; godz. 18.00 odczyt z Wilna; godz. 18.20 muzyka lekka z Warszawy; godz. 19.05 rozmaitości; godz. 19.20 „Weekend” (dokąd jechać w święto?) — wygl. prof. J. Kilarski; godz. 19.25 feljton aktualny z Warszawy; godz. 19.40 program na dzień następny; godz. 19.45 do 22.40 transmisja z Warszawy; godz. 22.40 sygnał czasu — wiadomości sportowe; godzina 22.50 muzyka taneczna z płyt; godz. 23.00 wiadomości meteor. dla komunikacji lotniczej z Warszawy; godz. 23.05 — 23.30 d. c. muzyki tan. z płyt.

Warszawa (1412 m) godz. 7.00 audycja poranna; godz. 12.05 kwintet salonowy St. Rachonia; godz. 15.55 muzyka popularna (płyty); godz. 16.40 przegląd wydawnictw; godz. 16.55 soliści: Stanisław Staniewicz — fortepian, i Liljana Zamorska — śpiew; godz. 17.50 „Z pamiętnika rolnika” (Dział rolny); godz. 18.00 „Nowe odkrycia na Zamku Grodzkim” — wygl. p. Józef Jodkowski (tr. z Wilna); godz. 18.20 muzyka lekka; godz. 19.25 feljton aktualny; godz. 19.45 dziennik wieczorny; godzina 20.00 pogadanka muzyczna (M. Gliński); godz. 20.15 koncert symfoniczny z Filharmonji Warszawskiej (solista Natan Milstein — skrzypce; w przerwie około godziny 21.00 feljton literacki; godz. 22.40 wiadomości sportowe; godz. 22.50 muzyka taneczna.

Programy zagraniczne: Paryż (1724 m) 21.45 „Madame Butterfly” Pucciniego z płyt; Budapeszt (550 m) 19.30 tr. z opery królewskiej; Ryga (524 m) 19.05 koncert symfoniczny; Wiedeń (518 m) 19.00 muzyka operowa. 20.05 tr sztuki teatralnej ze studja; Praga (488 m) 19.30 „Latarnia” op. Nowaka z teatru Narodowego; Rzym (441 m) 21.30 koncert wojskowy; Motla (1348 m) i Sztokholm (435 m) 20.00 koncert orkiestry; Bukareszt (394 m) 20.40 „Traviata” op. Verdiego z płyt; Medjolan (332 m) 20.15 koncert popularny. 20.30 koncert symfoniczny z płyt; Paryż (328 m) 21.30 wieczór operowy.

nie używajmy zagranicznych wód mineralnych i soli przeczyszczających mając lepsze w Polsce! Woda Gorzka Morszyńska i Naturalna Sól Morszyńska są niezastąpionym lektem w schorzeniach żołądka, jelit, wątroby i nadmiernej tyłości. — Do nabycia w aptekach i drogerjach. ng 4354

nr 5 906

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Dnia 18 bm. zgłoszono: Czesław Stefański, robotnik, 23 l. Michał Józefczak, robotnik, 59 l. Agnieszka Sommerowa, z domu Ratajczakówna, wdowa, 56 l. Anastazja Walczakowa, z domu Kucharzykówna, 76 l. Ignacy Niewiecki, tapicer, 63 l. Maksymilian Mospan, kupiec, 27 l. Andrzej Chwiałkowski, 16 dni. Marja Pawlica, z domu Banaszakówna, wdowa, 71 l. Władysława Andruszewska, 32 lata. Cecylja Stefaniakowa, z domu Grzegorzówna, 27 l. Tadeusz Marjan Lesiński, 11 godz. Helena Bożena Tylkowska, 1 r. 8 mies.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Jeśli nie...

...kupieś sobie jeszcze losu 28 Loterii Państwowej, pozwól, że ci powiem kilka słów, gorzkiej, ale niewątpliwie prawdy! Już dzisiaj rozpoczęła się wielka batalia szczęścia. Jeszcze dzisiaj możesz wziąć udział bezpośredni w I-jej klasie na nowo zorganizowanej 28 Loterii Państwowej. Jeśli tego nie uczynisz, znajdziesz się w rozproszonym gromadzie maruderów podających leniwie za potężną armją walczących i zwyciężających.

Czytasz pisma codzienne i będziesz musiał przez pewien czas oglądać szpalty zapełnione tabelami ciągnięcia. Prosta ciekawość każe ci rzucić okiem chociażby na ważniejsze wygrane. I będziesz musiał codziennie powtarzać sobie:

— Do licha! Zmarnowałem dobrą okazję!...

Kiedy dokoła siebie usłyszysz słowa zadowolenia i nadziei, będziesz się czuł jak ten, którego wykluczono z dobrej zabawy. A przecież ciebie nikt nie wykluczył, ty się sam wykluczyłeś.

Nie sądzę tedy, aby było warto zaniebierać rzeczy tak prostej i łatwej, jak kupno losu, chociażby ćwiartki losu! To prawda, że czas jest już najwyższy, ale jest go jeszcze dosyć, aby załatwić swoją sprawę w najbliższej kolekturze!

Zrób to, abyś nie musiał sobie powtarzać:
— Do licha! Zmarnowałem dobrą okazję!... ng czzz

We wtorek, dnia 17 października rb., zmarł w Bogu, po długich, z anielską cierpliwością znoszonych cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój ukochany mąż, nasz najlepszy ojciec, teść, dziadek, brat, szwagier i wuj, ś. p.

Ignacy Niewiecki

przeżywszy lat 63. Pogrzeb odbędzie się w piątek, 20. bm., o godz. 16 z Zakładu Przemienienia Pańskiego przy pl. Bernardyńskim na cmentarz św. Marciński przy ul. Bukowskiej, o czym donosi

w smutku pogrążona

żona z dziećmi i rodziną.

zg 20 189

Dnia 17 października 1933 zmarł członek-jubilat Towarzystwa naszego, ś. p.

Ignacy Niewiecki

Pogrzeb odbędzie się w piątek, 20. bm. o godzinie 4 z Zakł. Przemienienia Pańskiego na cmentarz św. Marcina przy ul. Bukowskiej. O liczny udział członków w pogrzebie prosi

Tow. Młodych Przemysłowców w Poznaniu.
Serja 60. — Wypadek 296 zg 20 185/6

We wtorek, dnia 17. bm., o godz. 3.45 po poł., zasnęła w Bogu, po długich i bardzo bolesnych cierpieniach, kilkakrotnie opatrzona Sakramentami św., przeżywszy lat 76, moja najdroższa żona, nasza najukochańsza matka, teściowa i babcia, ś. p.

z Kucharezyków

Anastazja Walczakowa

W ciężkim smutku pogrążeni mąż, dzieci i rodzina.

Poznań, Berlin, Paryż.

Pogrzeb odbędzie się w piątek, o godz. 3 po południu z domu żałoby Wilda, Dąbrówki 13, na cmentarz parafjalny. Pg 5097-42.47

Podziękowanie

Przewielebnemu Duchowieństwu a szczególnie Najprzewielebniejszemu Księdzu Prałatowi Dr. Taczakowi, Przewielebnemu O. Dr. A. Gmurowskiemu, Stowarzyszeniu Kupców Chrześcijańskich, Resursie Kupieckiej, Korpusowi Studentów Wyższej Szkoły Handlowej „Zawisza Czarny”, Personelowi, wszystkim Krewnym, Przyjaciółom i Znajomym, którzy oddali ostatnią przysługę, ś. p.

Marjanowi Gmurowskiemu

jak i za złożone wyrazy współczucia, kwiaty i wieńce, składają na tej drodze serdeczne

Bóg zapłać!

stroskani

żona, matka i rodzina.

dg 1839

Poznań, Przecznicza 9, dnia 19 października 1933 r.

Wlecznicy oczynej przy Al. Marcinkowskiego 17

godziny przyjęć obecnie od 10—12.30 i 4—6.30

Prof. Dr. Stasiński

po powrocie przyjm. chorych prywatn. osobiscie za uprzednim porozumieniem się od 11.30—12.30

CEBULĘ zytawską wagonowo

i w mniejszych partiach poleca do natychmiastowej dostawy Majętność Strzyżewice, per Leszno. Tel. Leszno 174

ng 20 188

Zające

strzelać można z dniem:

21. 10. 33. do 14. 1. 34.

Bażanty

1. 11. 33. do 31. 1. 34.

Bażanty kury

1. 11. 33. do 30. 11. 33.

Broń, Naboje Myśliwskie,

Przybory. dg 1835

Geny znacznie zredukowane.

J. Specht Nast.

Poznań, Fr. Ratajczaka 3.

Telefon 13 38 Zał. 1861 r.

NAJTANIEJ

FARBY LAKIERY

wszelkie przybory malarskie

TYLKO

CENTR. SKŁAD FARB

i LAKIERÓW

Piekary 1. Tel. 32-05

naprz. Drogerji. Obsługa fachowa

dg 1887

BOLESŁAW ZIŁKIEWICZ
POZNAŃ-NOWA 8 m. 35-65
SPECJALNY MAGAZYN WYPRAW KUCHENNYCH
POLECA W WIELKIM WYBORZE
NIERDZEWNE NOŻE
KUCHARSKIE-RZEZNIČE
Ceny niskie
Przyjmują zamówienia „Kredyt”

dg 1628

Przestępstwem byłoby wyludzać pieniądze w obecnych ciężkich czasach niewykonanymi obietnicami. Nasz od wielu lat znany preparat „Fregalin” regenerujący krew i nerwy, nie wymaga specjalnych komentarzy. Osoby których podobizny umieszczamy niżej, stwierdzają znakomite działanie kuracji przeprowadzonej zapomocą „Fregaliny”. Głosy ich najlepiej dowodem skuteczności „Fregaliny”. Najskuteczniejszym okazał się „Fregalin” w cierpieniach nerwowych, ogólnym osłabieniu, zawrotach głowy, przemieszczeniu i bólach reumatycznych. Prosimy zapytać o zdanie swego doktora. W naszym archiwum posiadamy tysiące listów dziękczynnych, dostępnych każdemu do przejrzania. Wszystkie listy poświadczające rejentalnie. Wysyłkę uskutecznią nasza apteka Wyrób pod naukowym kierunkiem. ng 5908

25. 10. 32
Przez reumatyzm nie mogłem pracować, musiałem często leżeć jakby sparaliżowany. Teraz po usunięciu moich cierpień przez Fregalinę czuję się, jak nowonarodzony. Paweł Kaleta, Wielkie Drogi, p. loco, k. Krakowa.

16. 10. 32.
4 lekarzy leczyło mnie. Moje członki były opuchnięte. Nikt nie mógł mi dopomóc. Byłam całkiem bezwładna. Teraz jestem znowu do pracy zdolna i dziękuję za to cudowne lekarstwo. Maria Baranek, Inowrocław/Poznań, św. Ducha 48/4.

3. 10. 32.
Mam lat 57, cierpiętem 15 lat na bóle głowy, lekkość i bezsenność. Wszystkie moje cierpienia znikły po użyciu Fregaliny. Czuję się o 20 lat młodszym. Aleks. Hrynyszczak, Stanisławów, Warszawy główne, P. K. P.

27. 9. 32.
Z przyjemnością donoszę, że moje ataki sercowe, bóle głowy, i spuchlizna nóg w kostkach zostały przez użycie Fregaliny wyleczone. Dziękuję Sz. P. najserdeczniej. Anna Szafek, Łódź, Przędzelniana 51.

24. 9. 32.
Ją po użyciu 3 pudełek Fregaliny czuję się silniejszym. Teraz po ukończeniu kuracji znikły moje cierpienia, bóle stawów, głowy i tołądka. Paweł Terek, Bieleńsko, ul. Młyńska 77.

15. 10. 32.
Od kilku lat cierpiętem na reumatyzm, bóle były nie do wytrzymania. Wielu lekarzy leczyło mnie. Rezultaty kuracji Fregaliny były zdziwiająco. Bóle znikły zupełnie. Anastaz Bak, Przemyski, Barska 15. IV, dom robotniczy.

Na życzenie przesyłamy każdemu darmo i bez zobowiązania
1 próbną paczkę „Fregaliny”
wraz ze „Złotą Księgą Życia”.
Należy natychmiast napisać, zanim próby będą rozczywane — pod adresem:
DR. MED. H. SCHULZE, G. m. b. H.
Berlin, Charlottenburg 2-3922
załączony niniejszy wycinek jako druk po wypełnieniu go. — (Porto zagraniczne).
Proszę o próbkę „Fregaliny” środka regeneracji krwi i nerwów, wraz ze „Złotą Księgą Życia”.
Nazwisko _____
Zawód _____
Miejsce zam. _____
Ulica _____
Uprasza się o pisanie ołówkiem. 31922

Korzystajcie z okazji — fotografować winni wszyscy

BEZPŁATNE
kursy fotograficzne dla amatorów

wznawiam wzorem lat ubiegłych.

Udział w kursach brać mogą wszyscy, którzy nabyli już w mojej firmie kamerę fotograficzną względnie zamierzają przystąpić do kupna.

Rozpoczęcie kursów z chwilą zgłoszenia się odpowiedniej liczby kandydatów. Zapisy uskutecznią się codziennie w magazynie przy ul. 27 Grudnia 18

FOTO-GREGER
(Kazimierz Greger)
Poznań 3 — ul. 27 Grudnia 18
Największy w Polsce Magazyn Aparatów i Przyborów Fotograficznych
W rękach założyciela od roku 1910

Samochód
Panhard-Lavassor SS. Paris, 4 osobowy 40 H. P., oryginalny model w dobrym stanie na sprzedaż.
NOZYŃSKI, Plac Bernardyński 4, m. 5.
dz 1833

Potrzebny młodszy
drogerzysta dypl.
dobry fachowiec - dekorator. Znajomość języka niem. konieczna. Zgłoszenia z opisami świadectw uprasza się nadsyłać do eksped. Kurjera Poznańsk. pod ng 5907

Zakładam parki i ogrody
nowoczesnym duchu projekty. Fachowe porady.
K. Paczkowski, Poznań
architekt - ogrodnik
Biuro Techniczne G. Wilda 40a, tel. 15-53
zr 20 194

Ogród
wydzierżawie zaraz Kochanowskiego narożnik Poznańskiej — Zgłoszenia 4-6 ogrodzie tamże wspaniale krzewy na sprzedaż dz 77 882

Stowarzyszenie Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo parafii św. Michała Archanioła w Poznaniu
składa nieniejszem serdeczne podziękowanie wszystkim którzy przyczynili się do urzędzenia 11 października rb Dnia Chorych w parafii, w szczególności zaś: Zarządowi Polskiego Czerw Krzyża, Okręg Wlkp., Dyrekcji Szpitala Miejskiego, Pogotowiu Lekarskiemu Związku Lekarzy Zach. Polski, Pogotowiu Lekarskiemu Ratunkowemu im Marszałka Józefa Piłsudskiego za dostarczenie środków transportowych i obsługi sanitarnej, pp. Różańskim i Kowalewskimi za stawienie do dyspozycji aut. pp Dr E Brzowskiemu i Mayowi Korporacji Esculapia za opiekę lekarską p. Bukowskiej za śpiew w kościele, p Dyr Marcinow, firmie P. Skrzypczak, p. hr. Żółtowskiej z Czacza za zieleni i kwiaty, Siostram Miłosierdzia i Stow Młodzieży Polskiej za pomoc przy chorych, wszystkim Laskawym Ofiarodawcom za datki pieniężne i inne dary. zg 20 192/3

LICYTACJA LIKWIDACYJNA
Z powodu likwidacji interesu sprzedawac będę w piątek 20 października rb. od godz. 10 rano i ewentualnie w sobotę 21 października rb. d. czasu wysprzedazy przy ulicy Wronieckiej 17, najwiecej dajacemu za gotówkę: Pg 5088-42.40
wiecej partie bielizny, trykoty damskie, meskie i dziecięce. Poza tem pończochy, skarpety, rękawiczki, kolnierzyki, krawaty i różne towary krótkie oraz urządzenie i stoly skladowe.
Brunon Trzeciak
zaprzys. i ustanowiony rzeczoznawca i aukcjonator na Województ. Poznańskie, ul. Wielkie Garbary 34. Telefon 21-26 i 31-75.

ZNALAZŁAM!
PUDER
PRZYLEGAJĄCY

pomimo wiatru, słońca lub deszczu, uprawiania sportów lub tańca — oraz nadających skórze nieopisanie piękno i świeżość. Niema już blyszczącego nosa i polyskujących, zgrzanych twarzy. 3.000.000 kobiet — gwiazdy sceny i ekranu, znane piękności, piękne kobiety wszystkich krajów świata — używają znakomitego paryskiego pudru Tokalon.

POUDRE TOKALON
A LA
MOUSSE DE CRÈME

Spróbuj Pudru Tokalon, a nigdy nie użyjesz już żadnego innego pudru.

Kompl. urządzenie fabryki wyrobów żelaznych
z powodu stosunków rodzinnych sprzedamy. Do objęcia potrzeba ca. 15 000 zł. Oferty pod ng 6009 do ekspedycji Kurjera Poznańskiego

OGŁOSZENIA DROBNE
Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy
Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811
i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 11.

1. SPRZEDAŻE

Trykotarka
8-ka, 80 szeroka na sprzedaż. — Pracownia Trykotów Dębicka 51. zdg 78 458/9

Kolonjalke
dobra sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdg 77 901

Sypialnie
jawor kanadyjski, biało polerowane wyprzedaje Zytkowski, Chwaliszewo 5. zdg 78 038

Jadalnie, gabinet
polerowane i ciężko rzeźbione wyprzedaje Zytkowski, Chwaliszewo 5. zdg 78 036

Nasiadówkę
sprzedam Zupańskiego 21 m 6. zdg 78 005

Z powodu likwidacji
mieszkania na sprzedaż: porcelana (delfty), sztychy Smukalskiego obrazy meble itd Zgłoszenia 11-17 Cieszkowskiego, 1 m. 5. zdg 78 217

Zakład ogrodniczy
w komplecie. Jeden z najstarszych w mieście, bardzo dobrze prosperujący, w bardzo dobrym stanie i położeniu w wielkiem mieście na Górnym Śląsku, jest powodu choroby do sprzedania. Reflektanci zechcą skierować ogłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 78 143

Kamienica
przy ul. Skarbowej w dobrym stanie korzystnie do sprzedania Agenci wykluczeni: Oferty Kurjer Poznański; pod dg 1810

Wózek
dziecięcy, nowoczesny tano. — Maleckiego 35 m 6, godz. 11-4 zdg 78 296

Motocykle
Matchless oraz Kalexing po cenach wyjątkowo niskich. Dogodne warunki. Moto-Sport, dawn. Koszycyński, Wielka 12, m. 8. Pg 4821-32.17

Piekarnia - cukiernia
3 pokoje kuchnia, Tania Poznańska 24 zdg 78 196

Piece
kucharki kafilowe przenośne polecane tania Milich Dolna Wilda 21 zdg 76 547

Meble
najtaniej A. Baranowski Poznań, Pogórna 13. Pg 4795-23.59

Najszczęśliwsze
losy pierwszej klasy nabyć można tylko w kolekturze Kędziory Sieroca 5/6 narożnik Nowej. Dużo wygranych po 10 000: 5 000, 3 000: 2 000 zł. zdg 68 537

Magazyn mebli
Józef Baranowski
Wrocławska 19
Ceny najniższe. Pg 4798-33.97

Frendzle
taśmy naszy kurty chwasty meblowe i dekoracyjne polecane cenach fabrycznych fabryka osmanter: Pasamon skład fabryczny Poznań św. Marcina 8 Pg 4803-33.1

Pianino
(Ecke) dobrym stanie duże lustro oraz meble do salonu na sprzedaż Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 78 199

Kolonjalke
100 000 obrót z powodu objęcia innego przedsiębiorstwa sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 78 297

2 konie
robocze sprzedam. Budzyński, Dolna Wilda 12 zdg 78 215

Pianino
okazyjnie wiadomość — Wodna 25, Centrala Pończoch zdg 77 734

Tania
sprzedaj 2 p. spodni; jedna ehasery podof piech. II czarne jak nowe. Wierzbiciele 2 m 3 zdg 78 306

Dom
ogrodem nowomasyw sprzedam — Łazarz Teczowa 30 4-6 wieczorem. zdg 78 237

Skład
kolonialny korzystnie sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdg 78 249

Meble
tania z powodu wyjazdu sprzedam zaraz Dąbrowskiego 41a m 8. II-1: 4-6 zdg 78 251

Skład
kolonialny dobrze zaprowadzony od zaraz na sprzedaż. Adres Kurjer Poznański zdg 78 255

Dom
z piekarnia w dużym mieście powiatowym sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 78 264

Sprzedam
interes dobrze prosperujący kolonialka i delikatesy z mieszkaniem przy ruchliwej ulicy Oferty Kurjer Poznański zdg 78 220

Pile
taśmowa używana tano sprzedam Budzyński, Dolna Wilda 12. zdg 78 216

Maszyny
szewska mała używana sprzedam Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 78 208

Antyki
Młyńska 4, stolarnia. zdg 77 092

Kanapka
toaletka umywalka Piotra Wawrzyńska 33 II lewo zdg 78 205

Łóżka
żelazne trzy, szafa oszklona półka Piotra Wawrzyńska 33 II lewo zdg 78 204

Frak
elegancki, Długa 11 mieszkanie 6. zdg 78 350

Pralnia
bardzo korzystnie do sprzedania prowadzona lat 35 dwa łóżka materace kredens kuchenny za 27 zł Ogrodowa 6, m 4. zdg 78 113

Kawiarnia
w śródmieściu z powodu wyjazdu spieszenie do sprzedania. Do objęcia potrzebna 1 500 zł, Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 78 442

Skład owocu
i kolonialne mieszkaniem tano sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 78 320

Ciężarówkę
Chevrolet 2 tonny tano sprzedam. Grunwaldzka 4 zdg 78 456

Okazyjnie
160 morgowe dobrej z emi pod Poznaniem wwentarze kompletne, zabudowania dobrym stanie Kolo Mieszczanek Zamkowa 4b - 5, telefon 3269 zdg 78 432

Willa
pięciopokojowa ogród owocowy przy tramwaju korzystnie. Informacja Kolo Mieszczanek Zamkowa 4b - 5 telefon 3269 zdg 78 437

Jadłodajnie
tania oddam. Chwaliszewo 76, Poznań zdg 78 365

Drogerja
kompletna towarem urządzeniem większem mieście korzystnie 2 000, wpłaty 1 000. Zgłoszenia piśmienne do Kurjera Poznańskiego zdg 78 405

Okazyjna
parcela Łazarzu tramwaj bardzo tania słaty Gwarna 11 - 6 Stachowski. zdg 78 403

Futro
eleganckie meskie czarne wewnątrz Seal" kolnierz wydra sprzeda korzystnie Nowy Rynek 13 m 10. zdg 78 335

Jadalnie
używane dobrze utrzymane okazjnie Nowy Dom Komisowy, Woźna 16. rg 3909

Cegielnia Budzyn pod Mosiną
ma do oddania tonówki klinkierzy, dachówki falcówki szurawki oraz drewn itp. Neneman, dg 1832

Młyn parowy
Robakowo poleca: młke żytnia pszenna oraz pasze dla koni i jak sruł żyt owsiany otręby owsiane siano słome szezke Składnica w Poznaniu Piotra Wawrzyńska 28/30 Na życzenie przewożka w dom, telefon 71-18, rg 3907

Tylko 175
kosztuje bufet-kredens debowy Nowy Dom Komisowy Woźna 16 rg 3908

Restauracja
zajazd 25 lat w jednych rekach pełen zarzynek powiatowe miasto zamieszkuje do oddania potrzeba 2 500 zł Nowakowski, Poznań Nadolnik 7. zdg 78 499

Cegielnie
dobrym pokadem sprzedam. — Oferty Kurjer Poznański zdg 78 497

Jadalnie
tania sprzedam Jeżycka 45 m 2 zdg 78 501

Wilczki
dwumiesięczne oraz wilczyce 10 mies sprzedam Henicz Wielkie Garbary 51 skład. zdg 78 490

Łazarz — Jezyce Wilda — centrum
przekonali sie już że najtaniej Porcelana — Szkło — Alabak — Wyprawy — Prezenty ślubne kupuje sie wprost w Hurtowni Porcelany Wroniecka 24, tylko podwórze) zdg 78 471

Skład rzeźniczy
z warsztatem przyjezdem 4 pokojowem mieszkaniem zaraz na sprzedaż Adres wskaże Kurjer Poznański Stary Rynek rg 3905

Szafy
stoly krzesla uwywalnie kuchenne pościel lampy inne Młyńska 3 - 8 Pg 5090-57.140

Wózek
dziecięcy sprzedam za 20 zł. Fr. Ratajczaka 9, mieszkanie 6. zdg 78 380

Skład
kolonialno-delikat. wv obszerne mieszkanie mażla zaprowadzony sprzedam Marsz Focha 39, mieszkanie 17. zdg 78 421

Futro
nowe damskie sprzedam Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 78 375

Piec
pokojowy tano. Każ Jarochowski 8a. zdg 78 381

Jadalnie
debowa ciemna sprzedam tanio. Działalność 9, m. 8. Pg 5095-9245

Platforme
dobrym stanie. Dąbrowskiego 70 zdg 78 449

Buldog francuski
(Zwergbuldog) okaz przepiękny w swej brzydocie o ciemnej przegrodzonej maści. Jednorożna suczka. tylko znamcom tanio sprzedam. Zgłoszenia między godz. 4-6 po południu, ulica Ostroroga 20, parter. (dolny dzwonek). zdg 66 572

5. KUPNA

Kuźnię
polowa wiertarka kupie. Leczbański. Krzyżowa 5 skład kolonialny zdg 78 293/4

Traktor pociągowy
kupi Zarząd Miejski m. Kalisza. używany lecz dobrze utrzymany. z przyczepkami. Oferty z podaniem ceny zgłaszać do miejskiego Wydziału Budowlanego w Kaliszu. dg 1628

Obrazu
oryginału poszukuje podać mi. strza. motyw cene. również garnitur klubowy okazuje. Oferty Kurjer Poznański pod zdg 78 267

Wanne
emaljowana dobrym stanie kupie Szweska 20 a m. 3. zdg 78 270

20 krzesel
lampe żarowo-naftowa kupie. Oferty Kurjer Poznański zdg 78 223

Klubowy
garnitur skórzany kupie. Oferty Kurjer Poznański zdg 78 226

Radio
na prad elektr. Cene. rodzaj aparatu i głośnika do Kurjera Poznańskiego zdg 78 212

Kupię
kółka żelazne Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 78 210

Gryzarkę
uniwersalną. ciężką z aparatem podziałkowym. używaną lecz w dobrym stanie poszukuje. Oferty do Kurjera Poznański zdg 78 425

Maszynę
damską. używaną kupie. zaplać dobrze. Oferty Kurjer Poznański zdg 78 439

Parcele
kupuję na Osiedlu Warszawskim gotówką. Oferty Kurjer Poznański zdg 78 393

6. KAMIENICE

Wille
nowa, czystsza sprzedam. Puszczykowo. Zródlana 8. zdg 77 738

Kamienica
narożnikowa Wilda 25 000 zł. do chodu na sprzedaż. Informacji udziela tel. 71-89. zdg 78 301

Wilkę
lub inną nieruchomości kupie. Mam 11 000 gotówki. Szczegółowe oferty tylko właściciel Kurjer Poznański zdg 78 438

Willa
trzymieszkaniowa 10 ubikacji — wolna. ogród 13 500 wpiaty II 500 Poznaniu Szlag Debowski przy Strzelnicy. rg 3918

Kamienicę
dochód 11 400 za 68 000 w tem 13 tys. amortyzacji sprzedam. Radowicz. Półwiejska 88 a I. zdg 78 492

7. PIENIADZ

Kupię
zaraz 2 500 dolarów po wysokim kursie. Zaplać pierwszą hipoteką. Oferty Kurjer Poznański zdg 78 233

Za
wypożyczenie 10 000 zł dam 3-pokojowe mieszkanie z wygodami w nowej kamienicy Łazarz. Oferty Kurjer Poznański zdg 78 221

15 000
na I. hipotekę gospodarstwa wartości 200 000 poszukuje Oferty Kurjer Poznański zdg 78 211

1 000
z przystąpieniem jako współnik. Oferty Kurjer Poznański zdg 78 359

Na I hipotekę
1 weksle gwarancyjne dla dobrze zaprowadzonego 150 morgowego gospodarstwa poszukuje pożyczki 2-3 000 zł na 2 lata. Procent płatny z góry. Zgłoszenia Kurjer Poznański dg 1815

8. DO WYNAJĘCIA

Dwupokojowe
słoneczne, nowoczesne parkiet. czynsz miesi. nny. Dera. Rolna 50 (kolo boiska „Warty”). zdg 77 693

Pięciopokojowe
blisko parku Wilsona. ciepłe. słoneczne, komfort wodne ogrzewanie od 1 listopada gospodarz Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 78 177

Trzypokojowe
komfortowe lazienka elektryczność, ogródek, czynsz 75 miesięcznie. Adres Kurjer Poznański zdg 78 087

Mieszkanie
pięciopokojowe centralne ogrzewanie I. piętro przy ul. Grottegera do wynajęcia od 1 listopada czynsz ustawowy. Zgłoszenia św. Marcin 21 II zdg 75 984

Mieszkanie
komfortowe 5 pokoi zaraz. Zgłoszenia Młyńska 3, portiera. zdg 78 114

Mieszkanie
4 pokojowe Patrona Jackowskiego wysoki parter od 1 listopada do wynajęcia miesięcznie 100 złotych pół roku z góry. Pierwszeństwo wójkowi. Oferty poważnych refleksantów Kurjer Poznański zdg 78 271

Mieszkanie
3-pokojowe z kuchnią lazienką i pokojem dla służby sprzedam z umeblowaniem. Informacje ul. Gen. Kosinięskiego 26, m. 19, codziennie od godz. 16. zdg 78 302

Czterypokojowe
nowoczesne Debiec. Kreta 22 — 6 zdg 78 251

5
tanie. Poczta 16 mieszk. 9. zdg 78 229

Pięciopokojowe
elektryczność lazienka wolne. Kopernika 4. Nowak zdg 78 224

Mieszkanie
jeden pokój rok zgóry. Seifert. Kościelna 31. zdg 78 250

Pięciopokojowe
3 piętro, słoneczne z przynależnościami. Focha gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdg 3 882

2
pokój kuchnie oddam zgodą gospodarza. Wodna 21 m. 3. zdg 78 354

4
pokój słoneczny samo centrum. Ogrodowa 6 m. 4. zdg 78 351

3 pokojowe
słoneczne mieszkanie z kuchnią, lazienką i ogrodem w nowoczesnej willi do wynajęcia (najchętniej emerytom) od zaraz lub 1. II br. w Lubiniu ul. Fabryczna M. Matuszakowa. zdg 78 337

Mieszkanie
jednopokojowe z ogródkiem św. Łazarz do wynajęcia. Agenci wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 78 395

Trzypokojowe
urzędniłowi Focha 186. Obejrzeć 4-5. zdg 78 329

6, 5, 4, 3 i 2
pokojowe mieszkanie wskaże Domus, Plac Wolności 14 a Informacje bezpłatne zdg 78 479

Trzypokojowe
70 Języcze wolne. Piotra Warzyńskiego 32 — 2. zdg 78 476

Trzypokojowe
komfort. Górczyn. Stan. Knapowskiego 17 gospodarz zdg 78 474

Trzypokojowe
frontowe niski parter wolne. — Informacje Wedzikowski. Piękary 11. zdg 78 470

Jednopokojowe
17. dwupokojowe 35 trzypokojowe 50. cztery pokojowe 70. miesięcznie wskaże Seida. Młyńska 4-2. zdg 78 420

6-pokojowe
komfortowe mieszkanie zaraz do wynajęcia. Przerzeczna 9, I. pr. dg 1838

9. SZUKA MIESZK.

Dwa
pokój kuchnie ewentualnie jeden 3 miesiace zgóry. czynsz zapewniony. Oferty Kurjer Poznański zdg 78 364

Pokoju
kuchni ewent. próżnego od gospodarza poszukuje bezdzietne małżeństwo bliżej śródmieścia. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański dg 1732

2-3
pokojowego poszukuje niem. małżeństwo. Oferty Kurjer Poznański zdg 78 003

Poszukuje
3 pokojowego mieszkania wprost od gospodarza. Oferty podaniem czynszu Kurjer Poznański zdg 78 227

Poszukuje
pokój z kuchnią umeblowanego śródmieściu. małżeństwo bezdzietne Oferty Kurjer Poznański zdg 78 266

Poszukuje
2 pokoi z kuchnią w miasteczku Wlkp Oferty Kurjer Poznański zdg 78 410

5-6
pokoi w centrum poszukuje. — Oferty Kurjer Poznański rg 3920

Bankowiec
bezdzietny 2-3 pokoje. kuchnia, lazienka. Zgłoszenia proszę do „Kola Mieszczanek”. Zamikowa 4 b. 5. telefon 3269 zdg 78 428

10. ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienię
3 komfortowe frontowe IV piętro Łakowa. dzierżawa 52 na podobne do II piętra. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 78 263

Zamienię
3 pokoje na 1 lub 2. Traugutta 30 m. 8. zdg 78 356

11. POKOJE UMEBL.

Niekrepujący
dwa — jednoosobowy Kanakowa 7. m. 8. zdg 78 193

Komfortowy
jednoosobowy — dwuosobowy panom paniom zaraz. Szweska 20 a m. 3. zdg 78 269

Dwa
umeblowane z klatki schodowej front wynajme Pocha 74, m. 4. zdg 78 272

Pokój
czysty, duży elegancko umeblowany, wszelkie wygody, solidnemu panu pani. Adres Kurjer Poznański zdg 78 307

Dwuosobowy
Kreta 22 — 6. zdg 78 280

Piękne
eleganckie umeblowane pokoje, spokojne, ciepłe frontowe przy Placu Zielonym na pierwszym piętrze do oddania dla panów na stanowisku tanio Zielona 3 I. piętrowo. prawo m. 6. zdg 78 223

Inteligentnemu
solidnemu panu pokój męski. — Mickiewicza 15 m. 5. zdg 78 200

Dwuosobowy
Łakowa 16, I. prawo zdg 78 209

Inteligentowi
pokój ciepły. Maleckiego 27, II. zdg 78 312

Studentom
Matejki 65 a m. 7. zdg 78 353

Ładny
czysty ogrzewany elektryczność. Śniadeckich 23, m. 3. zdg 78 336

Próżny
wolny. Waly Jana III 12, mieszk. 6. zdg 78 464

Ratajczaka
11a — 103 I piętro zaraz. zdg 78 444

Dwuosobowy
Dąbrowskiego 49, m. 24. zdg 78 446

Lepszy
słoneczny lazienka. Waly Król. Jadwigi 3 a. m. 13 II pr. zdg 78 396

Próżny
używaniem kuchni. Grobla 7 — 4 rg 3915

Reprezentacyjny
biuro telefon Aleja Marcinkowskiego 2 — 1. zdg 78 493

Ładnie
umeblowany pokój wygodami — dobrem utrzymaniem. Kraszewskiego 11, m. 17. zdg 78 491

Czysty
1-2 panom. Przemysłowa 36 — m. 11. zdg 78 481

Dobrze
umeblowany u samotnej. Piękary 8 a. m. 34. zdg 78 473

Pokój
1-2. elektryczność. Szwajcarska 23, parter II. zdg 78 391

Dwuosobowy
panom. Matejki 65 m. 3. zdg 78 418

Proszę
dzwonić 3269 bez szukania. odpowiednie pokoje, mieszkania dla każdego. Kolo Mieszczanek — Zamkowa 4b — 5. zdg 78 434

Chcę
odpowiednio wynająć. proszę zgłaszać pokoje, mieszkania do Kola Mieszczanek. Zamkowa 4b. — 5. Telefon 3269 zdg 78 429

12. SZUKA POKOJU

Niekrepującego
z wejściem z klatki schodowej — dużego, dobrze umeblowanego w centrum (najbliższa okolica Sadu Grodzkiego) oświetlonego i ogrzanego poszukuje zaraz wzdł. od 1. 11 33. Oferty z ceną do Kurjera Poznańskiego zdg 78 295

Małżeństwo
bezdzietne poszukuje w śródmieściu pokoju z używaniem kuchni. Oferty Kurjer Poznański zdg 78 298

Prawnik
na poważnym stanowisku poszukuje niekrepującego pokoju w śródmieściu. Oferty Kurjer Poznański zdg 78 274

W Puszczykowie
pokój umeblowanego niekrepującego na kilka dni poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 78 280

Pokoju
utrzymaniem poszukuje dwóch studentów. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 78 286

Pokoju
bez mebli dużego, ciepłego okolicy Ogrodowej poszukuje starsza urzędniczka Oferty Kurjer Poznański zdg 78 263

Pokoju
niekrepującego dobrze umeblowanego osobne wejście centrum zaraz Oferty z ceną Kurjer Poznański zdg 78 506

Studentka
szuka czystego ciepłego pokoju śródmieściu. Języcze, Warunki, cena Kurjer Poznański zdg 78 213

Taniego
pokoiu śródmieściu. Oferty Kurjer Poznański zdg 78 346

Pokoju
niekrepującego śródmieściu od 1 poszukuje pani Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 78 404

Dwa
ewentualnie kuchnia. — Oferty Kurjer Poznański zdg 78 214

13. LOKALE

Obszerny
lokal handlowy ewentualnie na pracownię wydzierżawi gospodarz. Masztalarska 6. Wiadomość portier. zdg 77 753

Biuro
duży pokój lub dwa mniejsze w centrum poszukuje od 1. 11. Zgłoszenia od 9-13 i 15 do 17 telefon 56-78 zdg 77 793

Pracownia, warsztat
20x6 drugie piętro. dźwign Wielkie Garbary 34 zaraz. Wiadomość: Wrocławska 81. parter. prawo od 2-4. zdg 78 232

Poszukuje
piwnicy do 10 złotych. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 78 472

Pokój
na biuro. Skarbowska 7, m. 4. zdg 78 385

14. DZIERŻAWY

Poszukuje
dzierżawy składu kolonialnego z wyszynkiem wódek i piw oraz ziemią i obszernym ubikacjami w dużej ws. kościelnej Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdg 76 128

Plac
węgli wydzierżawi właściciel. — Oferty Kurjer Poznański zdg 78 243

Poszukuje dzierżawy
gospodarstwa od 100-150 morg dobrej średniej ziemi blisko miasta gimnazjalnego Szczegółowe oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 78 415

Poszukuje
dzierżawy 100-150 morg. Oferty Owianowska. ul. Dominikańska 2. zdg 78 416

16. OSOBISTE

Unieważniam
dowód osobisty W. S. H. 2152 Ludwik Pitasz. zdg 78 260

Tawerna
ulica Romana Szymańskiego 10, poleca obficie, smaczne kolacje po niskich cenach. Brzozowski, gospodarz. zdg 78 417

21. ZGUBY

Kotka złocista
zaginęła na Solaczu puszysty ogon wabi się Lala. Odprowadzającemu wynagrodzenie. Koszary artylerji Wilczyńska zdg 78 363

22. ROZMAITE

Futra
przerabiam, naprawiam szukam pracy Aleja Marcinkowskiego 15, m. 12. zdg 77 984

Pewna lokata
Przyjme na pierwszą hipotekę dużego wartościowego domu w Poznaniu kwotę do 60 000 złotych zabezpieczonych w złocie wazurki i czas trwania lokaty wedle umowy. Zgłoszenia: „Pewna Lokata” Lwów Agencja Reklamowa Chorańczyn 7. ng 5933

Maturzysta - sierota
w skrajnej nędzy bez jakiegokolwiek pomocy proszę w imię miłosierdzia ludzi którzy mają jaśniejsze serce o przyświeśle mi z dozażną zapomogą. bodaj kilka groszy ewentualnie proszę o prace, korepetycje i jakakolwiek — także stare ubranie bieliznę na zimę. Zgory dziękując serdecznie. Łaskawe zgłoszenia przyjmuję Wiśniewski Antoni p. Piotrków Trybunalski. Post-Restante. zdg 77 797

Wykonuje
manicure (pedicure). usuwam odciski u pań i panów po cenach bardzo minimalnych. Przychodzę w dom o każdym czasie. — Oferty Kurjer Poznański zdg 78 173

Ciała
swedzenie oraz wszelkiego rodzaju wyrzuty skórne usuwa krem Lain-Age (z kognikiem). Idealny nieszkodliwy kosmetyk usuwający wady naskórka. ng 4513

Olbrzymi wybór w pańczochach
jedwabnych macco fil de cosse, skarpetkach, pończoskach dziecięcych. Ceny nietylko niskie. Fabryka Bielizny Dom Piócen. J. Schubert, Wrocławska 3. Pg 4789-33.34

Sławna chiromantka
grafolog-fizjognomistka z długoletnią doświadczonej praktyką na podstawie badań naukowych zdumiewająco przepowiada przyszłość terażniejszą i przyszłą. Liczne serdeczne podziękowania. Przyjmuje od 10-1 i od 3-8 wieczorem. Fr. Ratajczaka 15 m. 10 II piętro. I wejście w pasażu Apollo, prawo po schodkach. zdg 78 278

Plótna lniane samodziłowe
reżniki, scierniki lniane najtaniej Bazar Przem Ludowego w Wilnie Oddział: Poznań Fredry 6. wejście Waly Jana nr 4 zdg 78 486

Za 1,—
pieze wszelkie wnioski skarbowe, podatkowe, sadowe. — Wodna 7 r 3 912

Kto
wyuczy ondulacji? Oferty Kurjer Poznański zdg 78 232

Futra
modernizuje fachowo tanio R. Zalewski. Matejki 56. zdg 78 201

Kuśnierka
samodziłna dom po domach. — Oferty Kurjer Poznański zdg 78 331

Plaszczce
damskie — dziecięce poleca Jaworska Nowa 11 I. piętrowo. zdg 78 355

Modelki
z długimi i krótkimi włosami Zgłoszenia 27 Grudnia 20 m. 12 zdg 78 393

23. OZENKI

Pani
lat 40, szuka męża em. urzęd. bezdzietnego wdowca. Oferty Kurjer Poznański zdg 78 239

Panna
przystojna, lat 26 religijna, z prowincji posiadająca 2 000 gotówki szuka pana na stałej posadzie w celu matrymonialnym. Oferty Kurjera Poznańskiego zdg 78 311

Panna
krawcowa lat 24 z prowincji, przystojna blondynka, posiadająca 3 000 tys. wyprawa pragnie wyjść zamaż za religijnego pana na stałej posadzie. Oferty Kurjer Poznański zdg 78 411

24. NAUKA

Tańczyć
uczy Piotr Mikołajczak, Stella Kledecka, Poczta 29. Kurs dla początkujących 18 października. Pg 5066 a-57.123

Udziele
korepetycji w języku niemieckim oraz francuskim do IV kl. gimn. Godzina 75 gr. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 77 613

Makowskiego
lekcje tańca Plac Wolności 14a. Instytut Krzewienia Sztuki. Pg 5 033-41.107

Studentka
energiczna dyplomem nauczycielskim udzieli sumiennie korepetycji. Wynagrodzenie skromne. Oferty Kurjer Poznański zdg 78 222

Obiady
dam za pomoc francuskie łacina piata. Oferty Kurjer Poznański zdg 78 507

Szkoła Tańców
Piotr Mikołajczak Stella Kledecka Poczta 29 Kurs osiemnastego Studentki zniżka. 21 kurs gimnazjalny. Pg 5067-57.124

Kursy
kroju — sycyła Nowak, Wrocławska 33. dg 1831

Bezpłatnie
naukę, gotowania, podawania, nakrywania, kroju sycyła fryzjerstwa, księgowości języków. Kolo Mieszczanek, Zamkowa 4b — 5 telefon 3269 zdg 78 431

25. MUZYKA

Strojenia
naprawy fortepianów, wykonuje fachowa tanio K Drygas Podgórna 10 a. zdg 77 846/7

Jazzbandzista
wolny Staszica 17 mieszkanie 17 zdg 77 861

Skrzypek
pienwzorzedny, repertuarem — spiewem — potrzebny natychmiast do trio Oferty Kurjer Poznański zdg 78 441

Do kwartetu
poszukuje młodszego jazzbandziste z spiewem i saksofoniste z pobocznymi instrumentami od 1 listopada Zgłoszenia pod 420 — Ekspozytura Kurjera Poznańskiego Gdynia ng 6010

Kwintet
sily pierwszorzedne duzo nowoczesnych instrumentow, wszyscy mlodzi do spiewem humorem — wolni od 1. II. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 78 406

26. ROZRYWKA

Najpotężniejsze
arcydzieło wyświetla kino Sfinks „Boczna ulica” zdg 78 122

Czy
widziałeś już „Ekstazę” w kinie „Odeon” zdg 78 508

Najpotężniejsze
arcydzieło wyświetla kino Sfinks Boczna ulica tylko jeszcze 3 dni zdg 78 502

Miły

Biurowego
szczęścia poszukuje, francuski, niemiecki. Oferty Kurjer Poznański zdg 78 236

Służąca
szuka posady do samotnej osoby lub bezdzietnych małżeństwa. — Oferty Kurjer Poznański zdg 78 244

Dziewczyna
samodzielnym gotowaniu do wszystkiego poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 78 313

Ekspedjentka
z kaucją szuka posady w spożywczym, piekarni, lub obejmie filje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 78 334

Kucharka
restauracyjna szuka posady. Wynagrodzenie skromne. Oferty Kurjer Poznański zdg 78 333

Urzędniczka
gospodarczy żonaty lat 37, praktyki 12 lat, szkoła rolnicza, uczciwy, energiczny, trzeźwy i obowiązkowy, znający dobrze swój zawód poszukuje posady. Zgłoszenia agencja Kurjera Pozn. Oborniki. ng 6008

Ogrodnik
żonaty bezdzietny 18 lat praktyki, pracował w większych ogrodach w Polsce i Niemczech, obeznany z wszelkimi pracami ogrodnictwa, szkółkarstwa oraz bartnictwa, posiadający pierwszorzędne świadectwo poszukuje posady Łaskawe oferty uprasza do Kurjera Poznańskiego zdg 78 407

Dziewczyna
młodsza ucziwa poszukuje posady do wszystkiego od zaraz. — Oferty Kurjer Poznański zdg 78 353

Posługi
szukam cały dzień lub pół dnia. Oferty Kurjer Poznański zdg 78 342

Gospodyni
dobrze polecona poszukuje posady u samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdg 78 341

Posługi
kilka godzin dziennie poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 78 367

Inteligentna
wdowa poszukuje posady obejmie zarząd na probostwie lub majątku, zna pielęgnowanie chorych. Oferty Kurjer Poznański zdg 78 363

Dziewczyna
wiejska poszukuje posady do wszelkiej pracy z gotowaniem — zaraz lub 1. Oferty Kurjer Pozn. zdg 78 337

Posługi
wszystkiego poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 78 334

Szofer
lub woźny szuka posady z kaucją. Oferty Kurjer Poznański zdg 78 378

Nauczycielka
poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdg 77 884

Młodsza
bez gotowania z praniem poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 880

28. WOLNE MIEJSKA

Posługaczki
pracowitej poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 78 261

Posługaczki
2 razy tygodniowo z praniem poszukuje zaraz. Kwiatowa 13 — mieszkanie 6. zdg 78 352

Służąca
do dwojga państwa z dzieckiem. — Wały Jagiello 20 m. 10 po godzinie 16 zdg 78 452

10 złotych
dziennie zarabia sprzedawcy na artykułach sezonowych. Aleje Marcinkowskiego 16 m. 16. zdg 78 371

Uczennice
do krawieczyny potrzebne „Jeannett”. Kwiatowa 4 m. 11. Pr 5092-57 146

Fryzjerka
na stałe Stary Rynek Wiankowa 33. zdg 78 455

Fryzjerka
i pomocnik młodszy zaraz Libelta 15. zdg 78 453

Uczeń
elektrotechniczny może się zająć. Warsztat Elektrotechniczny Sw. Marcin 14. zdg 78 443

Bufetowa
z obsługą gości bardzo biegła potrzebna od 1 listopada. Zgłoszenia własnoręcznie pisane z fotografią Władysława Twardowskiego Borek Hotel i restauracja. zdg 78 406

Służąca
do wszystkiego, pranie gotowanie zaraz Poznańska 58 a m. 7. zdg 78 402

Malarz
który pracował w Szczepankowie u p. Wellengera zgłosić się do pracy Mielżyńskiego 3 m. 2. zdg 78 394

Krawcowa
kaucja potrzebna. Stachowick Wielka 4/5 rz 3017

Kwiaciarka
na stała posade skład kwiatów prowincja Oferty „Par” Poznań pod 57.142 Pr 5094-57.142

Bufetowa
do samodzielnego prowadzenia bufetu na własny rachunek z gotówką 300 zł potrzebna od 1 listopada 1933 r. Świadectwa wraz z fotografią skierować Hotel Słupski Gdynia ul. Podjazdowa ng 6011

Krawcowa
inteligentne poszukiwane Skarbowska 19 — 3 a zdg 78 500

Służąca
potrzebna zaraz do wszystkiego Niegołęwskich 5 mieszkanie 8. zdg 78 435

Dziewczyna
do dziecka zaraz Kowalik Podgórna 10. zdg 78 450

Wspólnika
wspólniki do 1000 zł do opatentowanego przedmiotu zarobek miesięczny do 300 zł Oferty Kurjer Poznański zdg 78 475

Subzastępców
na prowincję dobrze zaprowadzonych składach kolonialnych cukierków poszukujemy Zgłoszenia podaniem rejonu opracowanego etc skierować „Karmel” Poznań Gen. Chlapowskiego 9 zdg 78 460

Kilku
krawców poza dom od zaraz. — Zgłoszenia Kolo Mieszczanek — Zamkowa 4 b — 5 telefon 3250 zdg 78 436

200 zł
dam za uzyskanie posady żonatego urzędnika, gospodarczego — Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego Oborniki ng 6007

Posługaczka
potrzebna. Patrona Jackowskiego 20. m. 8. zdg 78 370

Uczeń
inteligentny przybny do składu artykułów technicznych Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 78 374

Personal
fachowy, uczciwy, dobrze świadectwami, chcący ucziwie pracować, niechci się zgłosi do bezpłatnego pośrednictwa pracy ponieważ tylko taki PP. Pracodawcom uprzejmie polecamy. Kolo Mieszczanek Zamkowa 4b m. 5. telefon 32-69. zdg 78 430

TEATRY

Poznań, czwartek, 19. 10.

TEATR POLSKI: Dziś — „Stefek”, komedia Davała

TEATR WIELKI (Opera): Dziś: pierwsze przedstawienie po cenach popularnych — opera „Straszny Dwór”

Piątek, 20. 10. „Madame Butterfly” z gościnnym występem Zofji Fedyczkowskiej.

Sobota, 21. 10. Premiera operetki „Palestrant” (Bettelstudent).

Niedziela, 22. 10. wieczorem: „Palestrant”.

TEATR NOWOŚCI: (Operetka) ul. M. Focha 4. telefon 70-83. Dziś i jutro: z powodu przygotowań do premiery teatr nieczynny.

Sobota, 21. 10. Premiera „Srebrny Motyl” operetka J. Koli, występ gościnnie M. Korabianki.

TEATR NOWY: Dziś „Kocham Cię i będziesz moja” Poraz ostatni. Występ Antoniego Fertnera

Piątek, 20. 10. „Pan Kalina pisze sztukę” premiera. Występ Antoniego Fertnera.

Bydgoszcz, piątek, 20. 10.

TEATR MIEJSKI: Dżimbi.

Sobota, 21. 10. Uroczysta inauguracja sezonu — „Przyjaciele” Fredry.

Rządca administrator
lat 35 ukończona szkoła rolnicza leśna 15 lat praktyki w tem 8 lat samodzielnej w ostatniej posiadzie 6 lat poszukuje odpowiedniej posady jako administrator lub pod ogólną dyspozycję właściciela od 1. 11. 34 ewentualnie później. Wymagania skromne, okoliczności obojętne. Oferty uprasza Kurjer Poznański zdg 78 409

Krawcowa
w dom poza dom z 200 dziennie, szuka pracy. Piotra Wawrzyniaka 31. m. 11. zdg 78 466

Poszukuje posady
jako stanzret lub chodowca koni z długoletnią praktyką od 1. 11. 1933 r. Oferty Kurjer Poznański zdg 78 465

Poszukuje
pracy bez spania. jako posługaczka sprzątania biur lub do restauracji. Oferty Kurjer Pozn. zdg 78 460

Posadę
od 1 stała przyjmie w lepszym domu do wszystkiego samodzielnego, gdzie brak rzeczywistej ucziwej, solidnej, czystej, epsej osoby. Świadectwa dobre, pomoc w interesie. Łaskawe oferty z warunkami Kurjer Poznański zdg 78 433

Maszynistka
młoda szuka posady Oferty Kurjer Poznański zdg 78 445

Służąca
umiejąca dobrze gotować, długoletnie świadectwa poszukuje posady od 1. 11. Oferty Kurjer Poznański zdg 78 448

Posługaczka
czyta ucziwa szuka posługi zaraz Oferty Kurjer Poznański zdg 78 399

Służąca
gotowaniem szuka posady okoliczności obojętne Oferty Kurjer Poznański zdg 78 397

Dziewczyna
ucziwa pracowita z gotowaniem lub bez poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdg 78 393

Służąca
młodsza lub posługaczka poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański nr 3916

Pomocnik
branży kolonialnej, delikat, dobre świadectwami po służbie wojskowej poszukuje od zaraz posady Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 78 503

Sierota
skromna ucziwa szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 78 487

Dziewczyna
szuka posady do lepszych państwa od 1. Oferty Kurjer Pozn. zdg 78 433

Inteligentna
wanna sierota szuka jakiegokolwiek posady zaraz Oferty Kurjer Poznański zdg 78 478

200—300 zł
złote na posadę sklepowej, może się zająć gospodarstwem domowym, dobrze gotuje. Zgłoszenia „Kaucja” — Oredownik Piotrków Narutowicza 2 ng 6005

Dziewczyna
z dobrem gotowaniem szuka posady od 1. Oferty Kurjer Pozn. zdg 78 376

Posługaczka
poszukuje posady z praniem, dobre świadectwa. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 78 373

Krawcowa
pierwszorzędna szuka posady poza dom. Oferty Kurjer Pozn. zdg 78 419

Służąca
wiejska szuka posady z gotowaniem zaraz lub 1. Oferty Kurjer Poznański zdg 78 424

Jak Szanownym Czytelnikom wiadomo, ogłoszenia do pisma naszego przyjmują oprócz ekspedycji centralnej przy św. Marcinie 70 także filje w Poznaniu według poniższego spisu:

Swarzędz, ul. Poznańska 6, Michał Pieczyński

Główna, ul. Główna 48, Rajmund Terczewski

Osiędzie za Bramą Warszawską, Witkowska 18, Stanisław Oleszak

Malta, ul. Maltańska (Fabryka Papieru „Malta”) Antoni Augustyniak

Rataje, Pelagia Lagoda

Luboń — Żabikowo Stare, przy stacji Luboń, Władysław Klodziński

Żabikowo Nowe, St. Elmanowicz

Wilda
Górna Wilda 114, nar. Pamiątkowej. Antoni Tomaszewski
Wierzbicice 46 przy Rynku Wildeckim, Stanisław Zych
Górna Wilda 15, Ignacy Koszczyński

Górczyn, Marszałka Focha 160, Jan Jesse

Św. Łazarz
Marszałka Focha 74, Leon Adamczewski

Matejki 39, Karol Sarnowski

Marszałka Focha 36, Marja Kuczmińska

Jeżyce, ul. Dąbrowskiego 53/55, Teofil Szalbierz

Winiary, ul. św. Leonarda 2, Stefania Kaczmarkówna

Sołacz, ul. Wołyńska 13, Franciszek Trzybiński

Tama Garbarska, Kiosk przy moście kolejowym

Śródką, ul. Śródecka 6, Czesława Napierałówna

Chwaliszewo 21, Helena Herktońska

Śródmieście
Wielka 8, K. Bayer
Św. Wojciech 26, Edward Poziemba
Pocztowa 20, Zofja Zieleskiewiczowa
pl. Bernardyński 5, Florjan Rychter
Kwiatowa 3, Bronisława Czapicka
Stary Rynek 4, obok głównego odwachu

Wielka 8, K. Bayer
Św. Wojciech 26, Edward Poziemba
Pocztowa 20, Zofja Zieleskiewiczowa
pl. Bernardyński 5, Florjan Rychter
Kwiatowa 3, Bronisława Czapicka
Stary Rynek 4, obok głównego odwachu

Tamże nadawać i odbierać można również oferty. Warunki oryginalne, bez żadnych dopłat.

Stanowi to wielką dogodność dla Czytelników, mieszkających na przedmieściach Poznania. To też prosimy o skorzystanie z niej celem zaoszczędzenia czasu i drogi, zwłaszcza przy nadawaniu ogłoszeń drobnych.

Administracja „Kurjera Poznańskiego”.

KINA

Poznań, czwartek, 19. 10.

APOLLO: „King Kong”

CORSO: „Żelazna Maską”

COLOSSEUM: „Mokra Parada”

METROPOLIS: „Podróż posłubna we troje”

ORZEL: „Śladem groźnego przestępcy”

ODEON: „Ekstaza”

PROMIEN: „Pał Tadeusz”

RENAISSANCE: „Podniebni Rycerze”

ROXY: „Obraz Majestatu”

SFINKS: „Boczna ulica”

SŁOŃCE: „Kawalkada”

TECZA — Łazarz: „Księżna Lowicka”

TECZA — Wilda: „Falszywy Marszałek”

WILSONA: „Zwycięzca”

Bydgoszcz, piątek, 20. 10.

ADRIA: „Dzieje Grzechu”

APOLLO: „Zbrodniarz” oraz komedia „Frigo piastunka”

BALTYK: „Pat i Patachon, jako ludożercy”

KRYSTAL: „Adjutant jego wysokości” oraz „Rewja kawalerji w Krakowie i rewja lotnicza w Warszawie”

MARYSIENKA: „Człowiek-małpa” oraz „Trzej przyjaciele”

REWJA: „Roma ekspres” i „W szponach Azjaty”

Na scenie rewja p. t. „Bydgoszcz w nocy”

SŁOŃCE: „Cyganka Aza”

Na scenie rewja.

Młoda
gospodyni poszukuje posady w majątku od 1 listopada 1933. — Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 78 051

Służąca
umiejąca gotować szyć, poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 810

1 000 zł
kaucji za otrzymanie posady woźnego inkasenta lub jakiegokolwiek innej. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 834

Bona
z pierwszorzędnej poleceniami, znająca szyć i robotki poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdg 77 840

Absolwent
Liceum Handlowego, — mający księgowość korespondencje stenografiję pisanie na maszynie poszukuje jakiegokolwiek zajęcia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 851

Służąca
do wszystkiego z praniem, szuka zaraz posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 857

Dziewczyna
do wszystkiego gotowaniem 1 listopada szuka posady Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 77 924

Panna
inteligentna, — lepszej rodziny — umie dobrze gotować piec, zaprawiać i szyć dobre świadectwa i polecenia szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 926

Panienska
lepszego domu poszukuje posady jako bufetowa za małym wynagrodzeniem Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 77 893

Nauczycielka
pozwoleniem 12 lat praktyki szuka posady za małym wynagrodzeniem Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 77 897

Posługaczka
poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 78 377

Szofer
kawaler poszukuje stałej posady zaraz lub później w majątku. — Zgłoszenia pod adresem Franciszka Baranowski Młodasko, poczta Bytów zdg 77 523

1 000
zł kaucji bankowej złożyć za otrzymanie posady woźnego inkasenta lub jakiegokolwiek innej. Oferty Kurjer Poznański zdg 76 539

Dziewczyna
do dzieci, pomoc w pracy domowej szuka posady od 1. 11. 33. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 78 025

Kierownik
gorzełni z prawem odpędu tylko na kampanie potrzebny od 1 lub 15 grudnia. Zgłoszenia z podaniem warunków do Kurjera Poznańskiego zdg 77 720

Kierownik filji
do składu towarów kolonialnych reflektuje tylko na pływającą oddaną ucziwa się kaucja 1—2 tys. Oferty zyciorsem odpisy świadectw, referencji, wymagania Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego Jarocin. ng 5991

Potrzebna
ucziwa dziewczyna do samotnej osoby. Sienkiewicza 12. ogród. zdg 78 303

Potrzebna
lepsza dziewczyna do wszystkiego dobrze gotowanie prasowanie pranie, chów drobni własna pościel na wieś. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 78 253

Kuśnierz
w dom może się zgłosić tylko pierwszorzędny fachowiec. Oferty Kurjer Poznański zdg 78 254

Pielęgniarka
do dwojga dzieci potrzebna pierwszorzędne świadectwa, wymagania. Królikiewicz, Podgórna 6. zdg 78 275

Ucznia
ukończona szkoła handlowa lub 5 klas gimnazjum przyjmie zaraz skład żelaza A. Kryżan — Zbaszyn. zdg 78 287

Rysownik
obeznany z rysowaniem map z piekłem pismem znajdzie zaraz zajęcie. Przyjmowani będą kandydaci którzy mogą się wykazać czynnym udziałem w walkach o wolność i b. wojskowi. Oferty Oferty Kurjer Poznański zdg 78 285

2 000
zł zabezpieczenie współpraca pani panu Oferty Kurjer Poznański zdg 78 202

Kwiaciarka
zaraz na wypom. Oferty Kurjer Poznański zdg 78 314

Pomocnik
fryzjerski zaraz potrzebny. — Kanałowa 16. zdg 78 322

Rządca
z wykształceniem i dobrą praktyką potrzebny do majetności zaraz Kaucja w gotówce wymagana. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego dg 1816

Fryzjerka
fryzjer potrzebny. Wskaże Kurjer Poznański zdg 78 361

Poszukuje
kuśnierki i podrecznej. Pracownia Futur. H. Sedzejewski, Poznań Stary Rynek 40 II. zdg 78 372

Panna
z bieglem szyć do składu białawych oraz wszelkich prac domowych od zaraz potrzebna. W. Hologa — Środa. zdg 78 422

Dziewczyna
młodsza skromna potrzebna Matejki 54. m. 2. zdg 78 348

Krawcowa
na przeróbkę wojskowe. Strzałowa 7 m. 21 zdg 78 344

Dziewczyna
ucziwa czysta do wszystkiego potrzebna od 1. 11. Antkowiak, Zydowska 30 zdg 78 340

Służąca
z dobrem gotowaniem, prasowaniem, praniem potrzebna do trzech osób. Wymagane dobre polecenia. Wielkie Garbary 55. mieszkanie 6. zdg 78 360

Potrzebny
czeladnik kominiarski od zaraz. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 78 447

Humor

On: — Gdyby się wszystko nie powiodło, to zamieszkałbym w waszym rodziców.

Ona: — Nie tak łatwo, Janku, gdyż moi rodzice mieszkają u swoich rodziców.

Przedpłata na miesiąc listopad 1933 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3.20, w agencjach w mieście zł 3.50, z odnośnieniem do domu w Poznaniu zł 3.70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.14, kwartalnie zł 12.40, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7.50, w innych krajach zł 9.50. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-lamowej 25 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr. na stronie czwartej 100 gr. na stronie drugiej 120 gr. przed wiadomościami potocznej 200 gr. od 1-lamowej milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża; do wydania głównego (wieczornego) „drobne” do godz. 11, większe dłużej według możliwości. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów, w tem 5 nagłówkowych): słowo nagłówkowe (tłuste) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoczęściowych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76 33-07 35-24, 35-25, 40-72, w niedziele, święta i nocą tylko 14-76 35-24 i 40-72, filja Stary Rynek 25-55. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.